

Chambre
des Représentants

SESSION 1961-1962.

19 JUILLET 1962.

PROPOSITION DE LOI
sur la protection de la jeunesse.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

On s'est plu, en Belgique, à répéter que le législateur de 1912 s'était placé à l'avant-garde d'un vaste mouvement en faveur de la jeunesse malheureuse et que son exemple a été suivi par de nombreux législateurs étrangers qui s'inspirèrent de son œuvre.

S'il convient d'admettre que la justice et le bon sens commandent d'adopter les textes anciens aux exigences de la vie moderne, il arrive cependant un moment où les règles conçues à une époque antérieure sont devenues à ce point insuffisantes qu'elles sont impuissantes à résoudre les problèmes nouveaux de l'évolution sociale.

Près d'un demi-siècle s'est écoulé depuis la mise en vigueur de la loi de 1912 et il est devenu indispensable d'élaborer une politique de protection de la jeunesse, fondée sur des textes légaux rénovés. La Belgique a le devoir, comme les législations étrangères récentes, de tenir compte des apports des sciences médico-psicho-sociales.

La science contemporaine fournit à tous ceux qui se préoccupent de la protection de la jeunesse en danger, des enseignements précieux sur la genèse des troubles du comportement et sur les phénomènes d'inadaptation sociale. Nous pouvons maintenant nourrir l'ambition d'atteindre ce fléau social dans ses racines profondes, et d'appliquer des thérapeutiques nouvelles. En attirant l'attention sur les causes des troubles du comportement plutôt que sur les symptômes, la science permet de mieux orienter le traitement et la prévention des états dangereux. Ainsi que l'a affirmé un médecin français, le Dr André Bergé « Les enfants difficiles sont presque toujours des enfants qui ont des difficultés ».

Kamer
van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1961-1962.

19 JULI 1962.

WETSVOORSTEL
op de jeugdbescherming.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In België wordt steeds met voldoening aangehaald, dat de wetgever van 1912 aan de spits stond van een uitgebreide beweging ten gunste van de ongelukkige jeugd en dat dit voorbeeld werd nagevolgd door talrijke buitenlandse wetgevers, die onze verwezenlijkingen tot leidraad hebben genomen.

Ofschoon men moet aannemen dat het rechtvaardigheidshalve en om redenen van gezond verstand geboden is de oude teksten aan het moderne leven aan te passen, komt er nochtans een ogenblik waarop de in een vroegere periode ontworpen regelingen zo ontoereikend zijn geworden dat ze niet meer volstaan om de door de sociale evolutie gestelde nieuwe problemen te beheersen.

Bijna een halve eeuw is sedert de inwerkingtreding van de wet van 1912 verstreken, en het is volstrekt onontbeerlijk geworden inzake jeugdbescherming een politiek uit te stippen, die op verjongde wetteksten berust. België heeft tot plicht, zoals in de recente buitenlandse wetgeving het geval is, rekening te houden met de resultaten van de medico-psicho-sociale wetenschappen.

De moderne wetenschap verschafft aan al degenen die zich de bescherming van de jeugd ten doel hebben gesteld, kostbare gegevens nopens het ontstaan van de gedragsstoornissen en over de verschijnselen die wijzen op een gebrek aan sociaal aanpassingsvermogen. Wij kunnen er thans naar streven, deze sociale gesel in zijn diepste wortelen te treffen en nieuwe geneeswijzen toe te passen. Door de aandacht veeleer op de oorzaken van de gedragsstoornissen dan op de symptomen te vestigen, maakt de wetenschap het mogelijk de behandeling en de voorkoming van de gevvaarlijke toestanden beter te oriënteren. Zoals een Frans geneesheer, Dr André Bergé, heeft verklaard zijn « de tuchteloze kinderen bijna altijd kinderen die moeilijkheden kennen ».

La protection de la jeunesse comporte des aspects fort divers. Elle est un chapitre de la prophylaxie sociale, générale lorsqu'elle s'exprime par des mesures législatives qui s'étendent à l'ensemble de la population juvénile (mesures de santé publique, scolarité obligatoire, tutelle professionnelle, etc...). Elle devient, comme la présente proposition de loi une politique de prophylaxie individuelle lorsqu'elle traduit la volonté de la communauté d'aider plus particulièrement ceux d'entre ses jeunes membres dont le développement normal est menacé par divers facteurs qui entravent leur épanouissement et leur bonne adaptation sociale.

Le prodigieux essor des sciences de l'homme, de 1875 à nos jours, a amené progressivement les gouvernements à considérer que la santé physique et psychique, ainsi que l'éducation de la jeunesse sont des facteurs importants de la vie d'une nation. Ainsi que l'a écrit J. Bowlby, en 1954, dans son rapport à l'Organisation Mondiale de la Santé « On voit maintenant qu'élever convenablement des enfants frustrés d'une vie familiale normale n'est pas seulement un acte d'humanité, mais un élément essentiel de l'équilibre mental et social d'une communauté ».

La nécessité d'une action précoce n'est plus à démontrer. Le dépistage et le traitement des enfants en danger sont les premiers devoirs de la protection de l'enfance et la condition même de son efficacité. Il faut éviter que les difficultés du développement, qu'elles soient imputables aux déficiences de l'enfant ou aux carences de son milieu, ne créent des structures psychiques défectiveuses qui pourraient provoquer des inaptitudes aux conduites sociales normales. En tant qu'éducateurs, les parents entrent également dans le champ de la compétence de la protection de l'enfance, car ainsi que le soulignait le Prof. Lafon : « En matière d'enfance inadaptée, il ne s'agit généralement pas de guérir un malade qui porte en lui le germe de sa maladie, mais bien plus souvent, de traiter un groupe social déséquilibré, tout entier malade, dont l'enfant inadapté est le résultat le plus évident ».

Certains parents n'ont guère plus de maturité que les enfants qu'ils ont légalement la mission d'élever. L'assistance éducatrice et la tutelle aux allocations familiales sont des moyens susceptibles d'aider des familles déficientes. La déchéance de puissance paternelle doit rester une mesure extrême à laquelle il ne convient de recourir que lorsque les parents, par l'oubli de leurs sentiments et de leurs devoirs, attentent à la santé, à la sécurité et à la moralité des êtres qu'ils ont à protéger.

Mais la protection de la jeunesse, au sens le plus large du terme, doit aujourd'hui chercher sa voie entre deux dangers, celui de ne pas respecter l'intégrité et l'intimité du foyer et celui d'intervenir trop tard lorsqu'un grave dommage a été causé à l'enfant et aux relations intra-familiales.

La protection de la jeunesse doit être, au premier chef, une œuvre de persuasion. La grande règle qu'il convient de poser est que les mesures à prendre à l'égard d'un enfant inadapté sont avant tout du ressort des parents. Ceux-ci doivent être éclairés et alertés sur tous les symptômes qui doivent éveiller leur attention. Il leur appartient alors de prendre conseil et de chercher une aide auprès des autorités médicales, des centres de guidance infantile et des services sociaux. Le rôle des pouvoirs publics est essentiellement de favoriser l'information de l'opinion, de multiplier les occasions de dépistage, d'encourager la coordination des initiatives publiques et privées et d'organiser

De jeugdbescherming vertoont zeer uiteenlopende aspecten. Zij is een hoofdstuk van de algemene sociale profylaxis wanneer zij wordt vertolkt door wettelijke maatregelen, die gelden voor de gehele jeugdbevolking (maatregelen in verband met de openbare gezondheid, de schoolplicht, het beroepstoezicht, enz.). Zij wordt, zoals dit wetsvoorstel, een beleid van individuele profylaxis wanneer zij de wil van de gemeenschap vertolkt om meer in het bijzonder deze van haar jonge leden te helpen, wier normale ontwikkeling wordt bedreigd door diverse factoren welke hun ontplooiing en hun sociale aanpassing belemmeren.

De buitengewone vlucht, die de menselijke kennis tussen 1875 en onze dagen heeft genomen, bracht de regeerders er geleidelijk toe, de fysische en psychische gezondheid, alsmede de opvoeding van de jeugd als belangrijke factoren in het leven van een natie te beschouwen. Zoals J. Bowlby in 1954 in zijn verslag aan de Wereldgezondheidsorganisatie heeft geschreven « ziet men thans in dat het geven van een behoorlijke opvoeding aan de kinderen die van een normaal gezinsleven verstoken zijn, niet alleen een daad van menselijkheid, doch tevens een hoofdzakelijk bestanddeel van het geestelijk en sociaal evenwicht van een samenleving is ».

De noodzaak van een vroegtijdig ingrijpen hoeft geen verder betoog. De opsporing en de behandeling van de aan gevaren blootgestelde kinderen zijn de eerste plichten van de jeugdbescherming, en dit is vereist voor de doelmatigheid ervan. Verhinderd moet worden dat de moeilijkheden van de ontwikkeling, ongeacht of zij te wijten zijn aan de gebreken van het kind of aan de tekortkomingen van zijn omgeving, gebrekige psychische structuren zouden verwekken en de aanpassing aan de normale sociale gedragingen onmogelijk zouden maken. Als opvoeders horen de ouders eveneens thuis op het gebied van de kinderbescherming want, zoals Prof. Lafon erop wees, « is het er bij tuchteloze kinderen doorgaans niet om te doen iemand te genezen, die in zich de kiem van zijn ziekte draagt, maar veeleer om een uit zijn evenwicht geraakte, volledig zieke sociale groep te behandelen, waarvan het ontwichte kind het meest opvallend resultaat is ».

De maturiteit van sommige ouders is niet groter dan die der kinderen, wier opvoeding hun door de wet is toevertrouwd. De opvoedende bijstand en het toezicht op de kinderbijslag zijn middelen, welke de onvolwaardige gezinnen kunnen helpen. De ontzetting uit de ouderlijke macht moet een uiterste maatregel blijven, waartoe men slechts zijn toevlucht neemt als de ouders door hun gevoels- en plichtverzuim een gevaar betekenen voor de gezondheid, de veiligheid en de zedelijkheid van de wezens die ze moeten beschermen.

Op dit ogenblik moet de jeugdbescherming, in de ruimste zin van dit woord, evenwel haar weg zoeken tussen twee gevaren : enerzijds, dat de integriteit en de intimiteit van het gezin geëerbiedigd wordt; anderzijds, dat te laat wordt ingegrepen, wanneer ernstige schade is berokkend aan het kind en aan de verhoudingen in het gezin.

De jeugdbescherming moet in de eerste plaats een werk van overreding zijn. Als grote regel dient te worden aan- genomen dat de maatregelen, welke ten opzichte van een tuchteloos kind moet worden getroffen, voor alles tot de bevoegdhed van de ouders behoren. Deze laatsten moeten worden voorgelicht over en gewaarschuwd voor al de symptomen die hun aandacht moetgaande houden. Het is dan hun taak de raad en de hulp in te winnen van de medische autoriteiten, de centra voor kinderleiding en de sociale diensten. De rol van de openbare besturen bestaat er hoofdzakelijk in de voorlichting van de openbare opinie te bevorderen, de mogelijkheden tot opsporing te vermeer-

les moyens techniques de diagnostic et de traitement auxquels les familles pourront librement recourir.

Le rôle des comités locaux et cantonaux de protection de la jeunesse sera assez semblable à celui des comités de vigilance institués dans des pays voisins. Le diagnostic et le traitement de l'enfance en danger sont des opérations complexes et délicates qui exigent la collaboration de plusieurs spécialistes. Après le dépistage doit s'amorcer une action en profondeur à laquelle les services provinciaux de protection sociale de la jeunesse s'efforceront d'associer les parents et les mineurs ainsi que les organismes publics et privés qualifiés.

Un groupe d'étude constitué en 1959 à l'initiative du Centre d'étude de la délinquance juvénile après avoir souligné que les services provinciaux de protection sociale de la jeunesse donneraient à l'action préventive prévue au projet de loi n° 885 l'équipement institutionnel nécessaire, a conclu en faveur de la création de services provinciaux de protection sociale de la jeunesse qu'il a considérés comme une formule hardie et progressive destinée à coordonner les diverses techniques d'une action à la fois préventive et curative. Faut-il rappeler que semblables services techniques existent depuis longtemps aux Pays-Bas, en France et en Allemagne Fédérale.

Dans une récente étude publiée dans la « Revue pénale suisse », sous le titre « Le rôle du juge des mineurs », M. Paul Cornil a rappelé qu'à l'époque de la création des premiers tribunaux pour enfants, il n'existant guère d'organismes pour l'examen et le traitement des mineurs délinquants. Mais dès le moment où ces organismes médicaux, pédagogiques et sociaux sont créés, il n'est plus nécessaire de faire comparaître des enfants en justice pour obtenir, en leur faveur, des soins spéciaux. Cette observation rejoint celle formulée par M. Costa dans une étude publiée par l'Organisation des Nations Unies, lorsqu'il constate que le délit est parfois un prétexte pour prendre une mesure de protection à l'égard d'un enfant qui, sans cela, ne pourrait en bénéficier. D'autre part, afin de mieux respecter les impératifs de la psychologie infantile il a été jugé préférable de supprimer l'imputabilité à l'égard des mineurs de moins de 14 ans. Ils ne pourront plus être déférés au juge des mineurs du chef d'un fait qualifié infraction mais, s'ils sont en danger moral et social, et que les parents s'abstiennent de prendre les mesures nécessaires à leur sauvegarde, ils pourront bénéficier du régime spécialement créé en leur faveur.

Les interventions des services de protection de l'enfance au profit des mineurs pourvus d'une famille leur font constamment percevoir les limites de leurs possibilités.

Les familles qui en auraient le plus souvent besoin sont fréquemment celles qui recourent le moins volontiers aux institutions éducatrices et aux techniciens sociaux. A l'égard de telles situations, la protection sociale de l'enfance avoue son impuissance.

La protection de l'enfance ne peut se borner à offrir de l'aide aux familles qui la sollicitent ou l'acceptent. Elle doit aussi pouvoir imposer des contraintes lorsqu'il est nécessaire de ramener l'exercice de la puissance paternelle à son rôle fonctionnel. Il ne fait aucun doute que la conception qui subordonnait l'intervention judiciaire à la perpétration d'une infraction est aujourd'hui largement dépassée. Ainsi que l'ont compris bien des législateurs étrangers, la protection sociale de la jeunesse appelle et postule l'existence

deren, de coördinatie van de openbare en private initiatieven aan te moedigen en te zorgen voor de technische middelen van diagnose en van behandeling waarop de gezinnen vrij een beroep kunnen doen.

De rol van de plaatselijke en kantonale comités voor jeugdbescherming zal vrij parallel lopen met deze van de commissies van toezicht die in de buurlanden werden ingesteld. De diagnose en de behandeling van de aan gevaren blootgestelde kinderen zijn ingewikkelde en kiese handelingen, die de medewerking van verschillende specialisten vergen. Na de opsporing moet een actie in de diepte worden ingezet, waarbij de provinciale diensten voor sociale bescherming van de jeugd zullen trachten de ouders en de minderjarigen, alsmede de daartoe bevoegde openbare en private instellingen te betrekken.

Een studiegroep, die in 1959 op initiatief van het Studiecentrum voor de jeugdmisdadigheid werd opgericht, heeft, na erop gewezen te hebben dat de provinciale diensten voor sociale bescherming van de jeugd aan de in het wetsontwerp n° 885 bepaalde voorbehoedende actie de nodige institutionele inrichting zou geven, tot besluit aangedrongen op de oprichting van provinciale centra voor sociale bescherming van de jeugd, die de groep beschouwt als een gedurfde en progressieve formule om de diverse technieken van een tegelijk voorbehoedende en op genezing afgestemde actie te coördineren. Er wezen aan herinnerd dat soortgelijke technische diensten reeds sedert lang bestaan in Nederland, Frankrijk en de Duitse Bondsrepubliek.

In een recente studie, welke onder de titel « Le rôle du juge des mineurs » verscheen in de « Revue pénale suisse », heeft de heer Paul Cornil eraan herinnerd dat toen de eerste kinderrechtkranken werden opgericht, er nauwelijks sprake was van instellingen voor het onderzoek en de behandeling van de misdadige minderjarigen. Maar zodra deze medische, pedagogische en sociale centra in het leven geroepen worden, is het niet meer nodig kinderen voor de rechter te brengen om te hunnen gunste bijzondere zorgen te bekomen. Deze opmerking valt samen met die welke door de heer Costa werd geformuleerd in een door de Organisatie der Verenigde Naties gepubliceerde studie wanneer hij vaststelt dat het misdrijf dikwijls een voorwendsel is om een beschermingsmaatregel te treffen ten opzichte van het kind, dat er anders niet voor in aanmerking zou gekomen zijn. Ten einde anderzijds beter de kinderpsychologie te eerbiedigen, werd het verkiezigd geacht de toerekenbaarheid ten aanzien van de minderjarigen beneden 14 jaar af te schaffen. Ze zullen niet meer voor de jeugdrechtler kunnen gedaagd worden uit hoofde van een als misdrijf gekenmerkt feit, doch indien ze aan morele en sociale gevaren zijn blootgesteld en de ouders nalaten de voor hun bescherming vereiste maatregelen te treffen, zullen ze de speciaal te hunnen gunste in het leven geroepen regeling kunnen genieten.

De tussenkomsten van de diensten voor kinderbescherming ten voordele van de minderjarigen die nog een familie hebben zijn voor deze diensten steeds een aanwijzing van de hun gestelde grenzen. Veelal zijn het de gezinnen die er het meest behoeft aan hebben, die het minst een beroep doen op de opvoedkundige instellingen en op de sociale technici. Ten aanzien van dergelijke toestanden moet de sociale kinderbescherming haar onmacht bekennen.

De kinderbescherming mag zich er niet toe beperken hulp te verschaffen aan de gezinnen die ze aanvragen of aanvaarden. Ze moet ook dwangmiddelen kunnen gebruiken wanneer het nodig is de uitoefening van de ouderlijke macht tot haar functionele rol te herleiden. Het leidt geen de minste twijfel dat de opvatting, volgens die de gerechtelijke tussenkomst ondergeschikt maakte aan het plegen van een misdrijf, thans in ruime mate is voorbijgestreefd. Zoals talrijke buitenlandse wetgevers ingezien hebben, eist

d'un corollaire d'un régime de protection judiciaire et la mise au point d'une collaboration étroite.

Les pouvoirs administratifs sont habilités pour l'assistance aux enfants abandonnés et aux familles qui agrément à se faire secourir. Mais lorsqu'il y a un conflit à arbitrer ou une contrainte à exercer l'intervention judiciaire devient nécessaire. Les cours et tribunaux jouissent d'une compétence exclusive pour trancher les litiges de droit privé. Or l'enfant a vis-à-vis de ses parents un droit incontestable à une bonne éducation. Il appartient aux tribunaux de sauvegarder ce droit privé familial et décréter les mesures adéquates en cas de péril.

Respectant la volonté exprimée par le législateur de 1912 et, depuis lors, par toutes les autorités en cette matière, la proposition de loi a concentré entre les mains de magistrats spécialisés les pouvoirs juridictionnels relatifs aux litiges civils et aux actions publiques relatives à la protection de la jeunesse. C'est la raison pour laquelle la chambre civile du tribunal de protection de la jeunesse se voit attribuer compétence dans tous les litiges dont le jugement exige des investigations et des précautions particulières en vue de déterminer l'intérêt des enfants.

L'extension de la compétence civile des juridictions spécialisées exige leur maintien dans le cadre des tribunaux de première instance. Il ne serait pas souhaitable que des distances trop considérables séparent les justiciables d'un magistrat qui a précisément pour mission de garder un contact aussi étroit que possible avec les enfants et les familles placés sous sa juridiction.

Enfin, le juge des mineurs, ni plus ni moins que le médecin, le psychologue ou l'assistante sociale ne peut prétendre découvrir seul la somme des facteurs et carences qui ont désaxé le mineur. Un organisme ou une juridiction de protection de l'enfance sont d'autant mieux spécialisés qu'ils disposent du concours de spécialistes pour le diagnostic, le pronostic et le traitement. Aussi la proposition de loi prévoit-elle la présence d'assesseur à l'audience du tribunal de protection de la jeunesse, la mise à la disposition des services provinciaux et des autorités judiciaires, de délégués à la protection de la jeunesse en groupes, en services sociaux distincts, ainsi que l'obligation de faire procéder à des examens médico-pédagogiques.

Le pouvoir exécutif aura également le devoir de compléter et de moderniser l'équipement institutionnel de notre pays afin de satisfaire les exigences posées par les besoins affectifs et éducatifs des enfants placés sous la sauvegarde ou confiés à des établissements privés. Mais il est non moins essentiel d'organiser et de favoriser les traitements ambulatoires. Ce sera notamment la mission des centres d'orientation éducative annexés aux services provinciaux de protection sociale de la jeunesse.

La présente proposition de loi s'inspire de ces considérations d'ordre général et organise une réforme tendant à remédier aux lacunes de la loi actuelle et tendant aussi à ce que les problèmes soulevés par le traitement de la jeunesse délinquante, malheureuse ou inadaptée reçoivent une solution en profondeur.

Dans le présent exposé des motifs, il ne nous apparaît pas nécessaire de refaire une analyse des dispositions de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance.

Nous nous bornerons à reprendre l'examen des chapitres de la proposition.

en onderstelt de sociale bescherming van de jeugd het bestaan van een uitvloeisel van een gerechtelijk beschermingsregime en de totstandkoming van een natuwe samenwerking.

De administrative autoriteiten zijn bevoegd inzake bijstand aan de verlaten kinderen en aan de gezinnen die hulp aanvaarden. Doch wanneer als scheidsman moet opgetreden worden in een geschil of wel dwang uitgeoefend moet worden, dan is de gerechtelijke tussenkomst noodzakelijk. De hoven en rechtbanken bezitten een uitsluitende bevoegdheid om de privaatrechtelijke geschillen te beslechten. Het kind nu heeft ten opzichte van zijn ouders een onbetwistbaar recht op een goede opvoeding. Het is de taak van de rechtbanken dit bijzonder familiaal recht te vrijwaren en in geval van gevaren de vereiste maatregelen uit te vaardigen.

Mits inachtneming van de wil die door de wetgever van 1912 en sindsdien door alle autoriteiten ter zake werd betuigd, worden in het wetsvoorstel de rechtsbevoegdheden inzake burgerlijke geschillen en de publieke voordeelingen betreffende de jeugdbescherming toevertrouwd aan gespecialiseerde rechters. Daarom wordt aan de burgerlijke kamer van de jeugdrechtbanken bevoegdheid verleend voor alle geschillen waarbij het vonnis bijzondere opzoeken en voorzorgen vereist om uit te maken welk het belang van de kinderen is.

De uitbreiding van de burgerlijke bevoegdheid van de gespecialiseerde rechtsmachten vereist het behoud ervan in het kader van de rechtbanken van eerste aanleg. Het is niet wenselijk dat de rechtzoekenden door een te grote afstand zouden gescheiden zijn van een rechter, wiens taak er precies in bestaat zo dicht mogelijk in voeling te blijven met de kinderen en de gezinnen die onder zijn jurisdictie zijn gesteld.

Ten slotte kan de jeugdrechter, zomin als de geneesheer, de psycholoog of de sociale assistente, er aanspraak op maken alleen al de factoren en tekorten te bepalen die de minderjarige uit zijn evenwicht hebben gebracht. Een instelling of een rechtsmacht voor jeugdbescherming is des te meer gespecialiseerd daar zij beschikt over de medewerking van specialisten voor de diagnose, de prognose en de behandeling. Het wetsvoorstel voorziet dan ook in de aanwezigheid van een bijzitter ter terechtzitting van de jeugdrechtbank, de terbeschikkingstelling van de provinciale diensten en van de gerechtelijke autoriteiten van afgevaardigden voor de bescherming van de jeugd in groepen, in afzonderlijke sociale diensten, alsmede de verplichting medisch-pedagogische onderzoeken te gelasten.

De uitvoerende macht zal eveneens tot plicht hebben de institutionele uitrusting van ons land aan te vullen en te moderniseren, om te beantwoorden aan wat is vereist inzake behoefté aan genegenheid en opvoeding van de kinderen, die zijn geplaatst onder de hoede van of die zijn toevertrouwd aan particuliere inrichtingen. Doch het is niet aan geringer belang de ambulante behandelingen in te richten en te bevorderen. Dit zal onder meer de taak zijn van de centra voor opvoedende oriëntatie, gehecht aan de provinciale diensten voor sociale jeugdbescherming.

Dit wetsvoorstel gaat uit van deze algemene overwegingen en richt een hervorming in, die erop gericht is de leemten van de huidige wet aan te vullen en een grondige oplossing te geven aan de problemen welke de behandeling van de misdadige, ongelukkige of ontwrichte jeugd doet rijzen.

Wij hebben het niet nodig geacht in deze toelichting opnieuw de bepalingen van de wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming in ogenschouw te nemen.

Wij zullen slechts de hoofdstukken van dit voorstel toelichten.

STRUCTURE DE LA PROPOSITION.

Chapitre I : De la protection sociale de la jeunesse en danger.

Chapitre II : De la protection judiciaire de la jeunesse.
Section 1 : Les organes de la protection judiciaire de la jeunesse.
Section 2 : Compétence du tribunal de protection de la jeunesse.
Section 3 : Dispositions relatives aux statuts civils des mineurs.
Section 4 : De l'assistance éducative, de la tutelle aux allocations familiales et de la déchéance de la puissance paternelle.
Section 5 : Protection de l'enfance et de l'adolescence en danger.
Section 6 : Dispositions relatives au statut pénal des mineurs.
Section 7 : Des mesures à prendre à l'égard des mineurs.
Section 8 : De la procédure.

Chapitre III : Mesures d'exécution et de contrôle.

Chapitre IV : Dispositions générales.

Chapitre V : Dispositions modificatives, abrogatoires et transitoires.

CHAPITRE I.

LA PROTECTION SOCIALE DE LA JEUNESSE EN DANGER.

Les travaux qui se publient actuellement sur la protection de la jeunesse marquent un soucis permanent : celui de la protection sociale.

Comment se pose le problème ?

Historiquement à l'origine il n'y avait que les Tribunaux pour Enfants. L'infraction, et l'infraction seule était à l'origine des soins que pouvait apporter le magistrat. Le prétexte du délit servait au juge des enfants pour donner au mineur le secours dont il avait besoin. Cela était dû aux lacunes des autres formes d'organisation sociale qui ne pouvaient lui apporter ce secours.

Actuellement l'interprétation de la loi de 1912 a permis un assouplissement nécessaire. Il ne faut plus que l'on doive recourir à l'intervention judiciaire sous le prétexte qu'un enfant a commis un délit et à seule fin de lui apporter les secours nécessaires. Par la volonté de Henri Carton de Wiart et d'Emile Vandervelde les parlementaires de 1912 avaient déjà ouvert la voie dans l'action sociale en faveur des jeunes inadaptés.

Il convient actuellement de placer cette action sociale dans son véritable cadre, celui de la protection sociale, c'est-à-dire de la protection libre. Il convient d'éliminer du champ de l'action judiciaire tout ce qui devrait en réalité se trouver dans le champ de l'action sociale.

En conclusion d'une part, l'intervention judiciaire ne peut pas être ou ne doit plus être subordonnée à une infraction, mais cette intervention ne doit se produire que lorsqu'il est absolument indispensable de prendre des mesures contraignantes, que ce soit sur le plan de l'action protectrice, préventive ou sur le plan de la défense sociale.

STRUCTUUR VAN HET VOORSTEL.

Hoofdstuk I : De sociale bescherming van de jeugd.

Hoofdstuk II : De gerechtelijke bescherming van de jeugd.
Afdeling 1 : De organen van de gerechtelijke jeugdbescherming.
Afdeling 2 : Bevoegdheid van de jeugdrechtbank.
Afdeling 3 : Bepalingen betreffende de burgerlijke rechtstoestand van de minderjarigen.
Afdeling 4 : De opvoedende bijstand, het toezicht op de kinderbijslag en de ontzetting uit de ouderlijke macht.
Afdeling 5 : Bescherming van kinderen en jongelieden.
Afdeling 6 : Bepalingen betreffende de strafrechtelijke toestand van de minderjarigen.
Afdeling 7 : Te nemen maatregelen ten opzichte van de minderjarigen.
Afdeling 8 : De rechtspleging.

Hoofdstuk III : Uitvoerings- en controlemaatregelen.

Hoofdstuk IV : Algemene bepalingen.

Hoofdstuk V : Wijzigende, opheffende en overgangsbepalingen.

HOOFDSTUK I.

DE SOCIALE BESCHERMING VAN DE JEUGD.

De thans over de jeugdbescherming gepubliceerde werken zijn gekenmerkt door een bestendige bezorgdheid : deze van de sociale bescherming.

Hoe vertoont zich het probleem ?

Historisch gezien bestonden er aanvankelijk alleen Kinderrechtbanken. Het misdrijf, en enkel het misdrijf, lag aan de basis van de zorg die de rechter aan de kinderen kon wijden. Het voorwendsel van het misdrijf werd door de kinderrechter aangegrepen om de minderjarige de bijstand te geven die deze nodig had. Oorzaak van zulke stand van zaken waren de leemten in de andere vormen van sociaal dienstbetoon, die niet bij machte waren hem deze bijstand te verschaffen.

De huidige interpretatie van de wet van 1912 heeft een noodzakelijke versoepeling mogelijk gemaakt. Men dient niet langer een beroep te doen op een gerechtelijke tussenkomst onder het voorwendsel dat een kind een misdrijf heeft gepleegd, zulks met de enige bedoeling het de nodige bijstand te verlenen. Door de wil van Henri Carton de Wiard en van Emile Vandervelde hadden de parlementsleden van 1912 reeds de weg geëffend voor de sociale actie ten gunste van de ontwrichte jeugd.

Het is thans geraden deze sociale actie te plaatsen in haar juiste omlijsting, deze van de sociale bescherming, d.i. van de vrije bescherming. Aan de gerechtelijke actie dient te worden onttrokken al wat feitelijk tot het gebied van de sociale actie zou moeten behoren.

Het gerechtelijk ingrijpen mag niet of moet niet meer afhankelijk gesteld worden van een misdrijf, doch moet geschieden wanneer het volstrekt noodzakelijk is dwangmaatregelen te treffen inzake de beschermende voorbehoedende actie of inzake de bescherming van de maatschappij.

Le législateur ne peut faire supporter par des bénévoles le poids des responsabilités de la communauté. Il doit pour que la protection sociale de la jeunesse soit vraiment efficace confier cette action qui est spécialisée, à des spécialistes.

Il faut que ces institutions soient créées de manière à donner cette infrastructure sans laquelle l'action préventive, l'action sociale et finalement la protection de la jeunesse ne seraient qu'un leurre. L'exemple des pays voisins est déterminant à ce propos.

LES INSTITUTIONS SOCIALES.

Service provincial de protection sociale de la jeunesse en danger.

L'action sociale préventive est exercée par un service de protection sociale de la jeunesse en danger. Cet organisme est placé sous la direction, l'autorité ou la surveillance du Ministre de la Justice. Il exerce son action sociale préventive à l'intervention de services spécialisés dont le nombre, la qualification et l'importance sont fixés par arrêté royal.

Ce service comprend notamment :

1° — Un centre d'orientation éducative dirigé par un médecin spécialisé en neuro-psychiatrie infantile;

2° — Un service social composé de délégués permanents à la protection de la jeunesse;

3° — Un service d'aides familiales;

4° — Un service des tutelles composé de délégués permanents à la protection de la jeunesse, chargés d'assister et de surveiller l'évolution :

a) des mineurs placés sous la sauvegarde du service provincial de protection sociale de la jeunesse, et qui sont élevés hors de leur foyer;

b) des familles placées sous le régime de l'assistance éducative;

5° — Un centre de premier accueil pour l'hébergement provisoire des mineurs.

Telles sont les institutions que nous considérons comme nécessaires.

La liste des services spécialisés n'est nullement limitative et dans la mesure des besoins le pouvoir exécutif peut en créer des supplémentaires.

Il nous a paru que ces services devaient fonctionner à l'échelon provincial. Un regroupement est de nature à améliorer la qualité même de ces services.

Il est nécessaire aussi que le service provincial de protection sociale de la jeunesse puisse, avec l'assentiment du Ministre de la Justice, prendre les initiatives propres à son bon fonctionnement. C'est la raison pour laquelle l'article 4 prévoit qu'il pourra :

1° — passer convention avec des organismes publics et privés ainsi qu'avec des particuliers en vue :

a) de l'exécution des missions dévolues au centre d'orientation éducative;

b) de l'hébergement provisoire des mineurs placés sous sa sauvegarde.

De wetgever mag de last van de verantwoordelijkheid van de gemeenschap niet doen dragen door vrijwillige medewerkers. Opdat de sociale jeugdbescherming werkelijk doeltreffend weze, moet hij deze gespecialiseerde actie toevertrouwen aan specialisten.

Inrichtingen zijn nodig om de infrastructuur tot stand te brengen zonder welke de preventieve actie, de sociale actie en ten slotte de jeugdbescherming slechts bedrieglijke schijn zouden zijn. Het voorbeeld van de buurlanden laat dienaangaande geen twijfel bestaan.

DE SOCIALE INSTELLINGEN.

Provinciale dienst voor sociale bescherming van de aan gevaren blootgestelde jeugd.

De voorbehoedende sociale actie wordt gevoerd door een dienst voor sociale bescherming van de jeugd, die is geplaatst onder de leiding, het gezag of het toezicht van de Minister van Justitie. Hij oefent zijn preventieve sociale werking uit door bemiddeling van gespecialiseerde diensten, waarvan het aantal, de bevoegdheid en het belang bij koninklijk besluit worden vastgesteld.

Deze dienst omvat onder meer :

1° — Een centrum voor oriëntering van de opvoeding, onder de leiding van een geneesheer-specialist in zenuw- en zielsziekten van kinderen;

2° — Een sociale dienst bestaande uit vaste afgevaardigden voor de jeugdbescherming;

3° — Een dienst van gezinshelpsters;

4° — Een dienst van toezicht bestaande uit vaste afgevaardigden voor de kinderbescherming, belast met het verlenen van bijstand en met het toezicht op de ontwikkeling van :

a) de minderjarigen die onder de hoede van de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd zijn geplaatst en die buiten hun gezin worden grootgebracht;

b) van de gezinnen geplaatst onder het regime van de opvoedende bijstand.

5° — Een opvangcentrum voor de voorlopige huisvesting van de minderjarigen.

Wij beschouwen deze instellingen als noodzakelijk.

De lijst van de gespecialiseerde diensten is geenszins beperkend en indien de behoefte zich voordoet, kan de uitvoerende macht bijkomende diensten oprichten.

Wij zijn van oordeel dat deze diensten op het provinciale vlak moeten werken. Een hergroepering kan de waarde van deze diensten verhogen.

Het is ook nodig dat de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd, met de toestemming van de Minister van Justitie, initiatieven kan nemen met het oog op zijn goede werking. Om deze reden wordt in artikel 4 bepaald dat bedoelde dienst :

1° — overeenkomsten met openbare en private instellingen, alsmede met particulieren kan sluiten :

a) ter uitvoering van de opdrachten toevertrouwd aan het centrum voor oriëntatie van de opvoeding;

b) tot voorlopige huisvesting van de minderjarigen, die onder zijn hoede zijn geplaatst.

2° — établir en tous lieux, suivant les nécessités, des services auxiliaires chargés de desservir une partie du territoire provincial.

3° — prendre toutes les dispositions utiles en vue de faciliter les déplacements des mineurs et des familles intéressées depuis le lieu de leur résidence jusqu'au lieu où sont établis les services principaux et auxiliaires du service provincial de protection sociale de la jeunesse.

Quand cette action sociale préventive s'exerce-t-elle ?

Lorsque la santé, la sécurité ou la moralité d'un mineur est mise en danger soit par le milieu où il est élevé, soit par les activités auxquelles il se livre.

Ce n'est pas uniquement la délinquance, mais aussi la notion d'inadaptation sociale qui est au cœur du problème de la protection de la jeunesse. Aussi il importe que les pouvoirs publics favorisent le dépistage et le traitement des enfants en danger moral et social.

Il ne faut cependant pas qu'il soit donné aux pouvoirs publics des pouvoirs inquisiteurs. Il y a lieu, en vue de garantir la liberté de tous, de préciser ceux à l'égard de qui s'exerce cette action sociale préventive. Aussi l'article 2 de la loi s'exprime-t-il en ces termes : Le service provincial de protection sociale de la jeunesse exerce cette action sociale préventive :

1° — à l'égard des mineurs et des familles qui sollicitent ou acceptent son assistance;

2° — à l'égard des mineurs placés sous sa sauvegarde par les autorités judiciaires;

3° — à l'égard des personnes placées sous le régime de l'assistance éducative.

Nous nous expliquerons plus loin à propos du régime de l'assistance éducative.

Comités locaux et cantonaux de protection sociale de la jeunesse.

L'heure est actuellement à la création des Comités locaux et cantonaux de protection de l'Enfance. Le Gouvernement a tenté en cette matière certaines expériences.

Nous croyons que toutes les bonnes volontés se doivent d'être soutenues lorsqu'elles tentent de porter remède aux situations souvent pénibles que nous déplorons en matière de jeunesse malheureuse.

Soyons cependant fort clairs. La protection de la jeunesse ne peut être du ressort unique de la bonne volonté. C'est la raison pour laquelle nous avons proposé l'infrastructure sociale décrite ci-dessous.

A notre avis, les membres des comités locaux et cantonaux ne doivent pas avoir des contacts personnels avec les mineurs. Leur tâche se place sur un plan général d'information des pouvoirs publics. Ceux-ci doivent recevoir leurs suggestions, collaborer à leurs initiatives, être exactement informés par eux.

Aussi nous proposons que les Comités locaux et cantonaux soient chargés :

1° — de promouvoir la coordination sur le plan local, ou cantonal, des initiatives en faveur de la protection sociale et morale de la jeunesse;

2° — op alle plaatsen, volgens de noodwendigheden, hulpdiensten kan oprichten voor een gedeelte van het provinciaal grondgebied,

3° — alle nuttige schikkingen kan treffen om de verplaatsing van de minderjarigen en de betrokken gezinnen te vergemakkelijken van hun verblijfplaats tot de plaats waar zich de hoofd- en hulpdiensten van de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd bevinden.

Wanneer wordt deze preventieve sociale actie uitgeoefend ?

Als de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van een minderjarige in gevaar wordt gebracht door de omgeving waarin hij wordt grootgebracht of door de bezigheden die hij vervult.

Het is niet uitsluitend de misdadigheid, doch ook de sociale ontwikkeling die de kern van het probleem van de jeugdbescherming vormen. Het is dan ook geboden dat de openbare besturen de opsporing en de behandeling van de aan morele en sociale gevaren blootgestelde kinderen bevorderen.

Men dient evenwel aan de openbare besturen geen inquisitoriale machten te verlenen. Ten einde de vrijheid van iedereen te waarborgen dient bepaald te worden ten opzichte van wie deze preventieve sociale actie wordt uitgeoefend. In artikel 2 van de wet wordt dan ook gezegd : De provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd oefent deze preventieve sociale werking uit :

1° — ten opzichte van de minderjarigen en van de gezinnen, die zijn bijstand aanvragen of aanvaarden;

2° — ten opzichte van de minderjarigen, die door de rechterlijke overheden aan zijn hoede zijn toevertrouwd;

3° — ten opzichte van de personen die onder het stelsel van de opvoedende bijstand zijn geplaatst.

Wij zullen verder het stelsel van de opvoedende bijstand nader toelichten.

Plaatselijke en kantonale comités voor sociale bescherming van de jeugd.

Het ogenblik is thans gekomen om plaatselijke en kantonale comités voor jeugdbescherming in het leven te roepen. De Regering heeft in dit opzicht bepaalde proeveningen gedaan.

Wij zijn van oordeel dat alle uitingen van goede wil steun verdienen wanneer zij de dikwijls pijnlijke toestanden op het gebied van de ongelukkige jeugd trachten te verbeteren.

Laten wij evenwel zeer duidelijk zijn. De jeugdbescherming mag niet uitsluitend een kwestie van goede wil zijn. Om deze reden hebben wij de hierboven beschreven sociale infrastructuur voorgesteld.

Naar onze mening moeten de leden van de plaatselijke en kantonale comités geen persoonlijk contact hebben met de minderjarigen. Hun taak ligt op het meer algemeen domein van de voorlichting der openbare besturen. Deze laatste moeten in kennis gesteld worden van hun voorstellen, medewerken aan de verwezenlijking van hun initiatieven, nauwkeurig door hen voorgelicht worden.

Wij stellen dan ook voor dat de plaatselijke en kantonale comités tot zaak zouden hebben :

1° — de coördinatie, op plaatselijk en kantonaal vlak, van de initiatieven ten bate van de sociale en morele bescherming van de jeugd te bevorderen;

2° — de signaler aux autorités administratives et judiciaires compétentes les faits de nature à avoir une incidence défavorable sur la santé, la sécurité et la moralité de la jeunesse;

3° — de signaler au service provincial de protection sociale de la jeunesse les mineurs dont la santé, la sécurité ou la moralité est mise en danger, soit par le milieu où ils sont élevés, soit par les activités auxquelles ils se livrent;

4° — d'apporter leur collaboration au service provincial de protection sociale de la jeunesse ainsi qu'aux autorités judiciaires chargées de la protection de la jeunesse.

CHAPITRE II.

LA PROTECTION JUDICIAIRE DE LA JEUNESSE.

Le chapitre est, on l'imagine facilement, le plus important de la proposition quant à son texte en tous cas.

Nous avons cru bon de le diviser en huit sections :

Section 1 : Les organes de la protection judiciaire de la Jeunesse.

Section 2 : Compétence du Tribunal de Protection de la Jeunesse.

Section 3 : Dispositions relatives au statut civil des mineurs.

Section 4 : De l'assistance éducative, de la tutelle aux allocations familiales et de la déchéance de puissance paternelle.

Section 5 : Protection de l'enfance et de l'adolescence en danger.

Section 6 : Dispositions relatives au statut pénal des mineurs.

Section 7 : Des mesures à prendre à l'égard des mineurs.

Section 8 : De la procédure.

SECTION 1.

Les organes de la protection judiciaire de la Jeunesse.

L'article 9 crée au sein de chaque Tribunal de Première Instance une section dénommée « Tribunal de protection de la Jeunesse » dont les magistrats sont exclusivement chargés des affaires concernant les mineurs d'âge.

Il n'est pas dérogé au principe de la loi du 15 mai 1912 suivant lequel dans chaque arrondissement judiciaire siège un juge des mineurs.

A l'heure actuelle, il y a 27 juges des enfants en Belgique. En réalité quatre ou cinq sont full-time et ont l'occasion de se spécialiser par le nombre des enfants dont ils ont à s'occuper, par la continuité et la permanence de leurs fonctions. Il ne faut cependant pas oublier que des juges des enfants extrêmement compétents sont actuellement dans des arrondissements peu importants et siègent en même temps en correctionnel et au civil.

Aussi a-t-on songé à diminuer le nombre des juges des mineurs et à les organiser, à les ressembler dans des tribu-

2° — de bevoegde administratieve en rechtelijke overheid op de hoogte te brengen van feiten die een ongunstige weerslag kunnen hebben op de gezondheid, de veiligheid en de zedelijkheid van de jeugd;

3° — aan de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd de naam mede te delen van de minderjarigen, wier gezondheid, veiligheid of zedelijkheid bedreigd worden door de omgeving waarin ze worden grootgebracht of door de bezigheden welke zij verrichten;

4° — hun medewerking te verlenen aan de provinciale dienst voor bescherming van de jeugd, alsmede aan de rechterlijke overheid belast met de jeugdbescherming.

HOOFDSTUK II.

DE GERECHTELijke BESCHERMING VAN DE JEUGD.

Men kan zich gemakkelijk voorstellen dat dit hoofdstuk, alleszins wat de tekst betreft, het belangrijkste van het voorstel is.

Wij hebben het nuttig geacht het in acht afdelingen in te delen :

Afdeling 1 : De organen van de gerechtelijke jeugdbescherming.

Afdeling 2 : Bevoegdheid van de jeugdrechtbank.

Afdeling 3 : Bepalingen betreffende de burgerlijke rechts-toestand van de minderjarigen.

Afdeling 4 : De opvoedende bijstand, het toezicht op de kinderbijslag en de ontzetting uit de ouderlijke macht.

Afdeling 5 : Bescherming van de aan gevaren blootgestelde kinderen en jongelieden.

Afdeling 6 : Bepalingen betreffende het strafrechtelijk statuut van de minderjarigen.

Afdeling 7 : Ten opzichte van de minderjarigen te nemen maatregelen.

Afdeling 8 : Rechtspleging.

AFDELING 1.

De organen van de gerechtelijke jeugdbescherming.

Artikel 9 voorziet in de oprichting, in elke Rechtbank van eerste aanleg, van een afdeling, « Jeugdrechtbank » genaamd, waarvan de magistraten uitsluitend belast zijn met zaken aangaande de minderjarigen.

Er wordt niet afgeweken van het principe van de wet van 15 mei 1912, volgens hetwelk in elk arrondissement een kinderrechter zetelt.

Op dit ogenblik zijn er in België 27 kinderrechters. Feitelijk zijn er slechts vier of vijf full-time kinderrechters, die zich kunnen specialiseren wegens het aantal kinderen met wie ze zich moeten bezig houden en dank zij de continuïteit en de bestendigheid van hun functies. Men mag evenwel niet uit het oog verliezen dat bijzonder bevoegde kinderrechters thans hun ambt in weinig belangrijke arrondissementen uitoefenen en ter zelfder tijd in de correctie en de burgerlijke rechtbank zitting hebben.

Men heeft derhalve gemeend er goed aan te doen, het aantal kinderrechters te verminderen en deze te organi-

naux provinciaux pour leur permettre d'être des magistrats full-time et des magistrats spécialisés.

Dans bien des milieux, notamment à l'Union Belge des juges des enfants, au Centre d'Etude de la délinquance juvénile, à la Ligue des Familles nombreuses — bref partout où l'on a quelque lumière sur le problème — la tendance dominante est que la spécialisation du magistrat peut être opérée d'une manière différente. Il faut donner au juge des mineurs la disponibilité de temps et de préoccupations suffisantes pour se tenir réellement au courant de ce qui se fait, de ce qui peut se faire sur le plan de l'action sociale et sur le plan de l'action thérapeutique, mais pour avoir également d'une manière constante des rapports avec les institutions, avec les éducateurs, avec les médecins, bref avec tous ceux qui à un titre quelconque, collaborent à une juridiction de la jeunesse.

Cette spécialisation du magistrat peut s'opérer en maintenant le magistrat au niveau de l'arrondissement. Ce serait garder, chose essentielle à nos yeux, le précieux avantage des contacts faciles entre le magistrat et ses jeunes justiciables. Le magistrat d'enfance n'est pas un magistrat qui siège comme le public se l'imagine, revêtu d'une toge et assis dans une salle d'audience, c'est surtout un magistrat dont l'activité se fait dans son cabinet par les contacts avec les jeunes, leurs éducateurs et leurs familles. Il est donc essentiel de pouvoir assurer ce contact qui fait précisément toute la valeur du travail du magistrat.

Il est fréquent, d'autre part, que les enfants qui sont sous la protection du magistrat ont une crise, quittent le foyer paternel ou l'institution et viennent se mettre d'office sous la protection du juge. C'est là un phénomène à encourager au maximum. Tout cela devient difficile si on éloigne trop le magistrat du justiciable.

Il ne faut pas rater l'occasion de réformer la protection de l'enfance dans un sens plus progressiste parce que, dans la plupart des pays, notamment l'Amérique et les Pays Scandinaves, on considère de plus en plus qu'il faut s'orienter vers un magistrat type familial, c'est-à-dire appelé à statuer dans tous les problèmes qui concernent l'éducation des enfants. Il est évident qu'il existe une très grande corrélation entre les problèmes de la garde des enfants avant et après le divorce et les problèmes des enfants en danger moral et social et, cela va de soi, les enfants inadaptés et les enfants délinquants.

Il est souhaitable de tenir compte des enseignements qui nous viennent de l'étranger et ceux tirés de la pratique de la loi de 1912 et d'essayer de nous orienter vers une formule de magistrature familiale.

* * *

Lorsqu'on aura chargé un magistrat par arrondissement de cet ensemble de problèmes qui touchent l'enfance en danger, il y aura largement de quoi l'occuper et largement de quoi le spécialiser au niveau de l'arrondissement.

Un Tribunal de Protection de la Jeunesse est prévu par arrondissement. Les articles 9 à 21 n'appellent guère de commentaires. Le Roi nomme les juges des mineurs, compte tenu de l'intérêt qu'ils portent aux problèmes de l'enfance inadaptée et de leurs aptitudes parmi les juges effectifs.

seren en samen te brengen in provinciale rechtbanken, opdat zij gespecialiseerde en full-time rechters zouden kunnen worden.

In talrijke kringen, met name de Belgische Vereniging van de Kinderrechters, het Studiecentrum van de jeugdmisdadigheid, de Bond der grote gezinnen — kortom overal waar men enig inzicht in het probleem heeft — blijft men de mening toegedaan dat de specialisatie van de rechter op een andere wijze kan gebeuren. Men dient de kinderrechter de nodige tijd en voldoende bezigheid te geven om zich werkelijk op de hoogte te houden van het geen op het gebied van de sociale en de therapeutische actie gedaan wordt of kan gedaan worden, doch ook om bestendig contacten te hebben met de instellingen, met de opvoeders, met de geneesheren, kortom met al degenen die, in welke hoedanigheid ook, als medewerkers optreden van een jeugdrechtsmacht.

Deze specialisatie kan gebeuren door de rechter op het niveau van het arrondissement te behouden. Zodoende zou — wat in onze ogen van hoofdzakelijk belang is — het waardevol voordeel van het gemakkelijk contact tussen de rechter en zijn jonge rechtsonderhorigen niet teloorgaan. De kinderrechter is geen rechter die zetelt zoals het publiek zich dat voorstelt : gehuld in een toga en gezeten in een gerechtszaal; hij is vooral een rechter die zijn taak vervult in zijn kabinet, door de contacten met de jongelieden, hun opvoeders en hun gezinnen. Het is dus volstrekt nodig deze contacten in stand te houden, daar zij het juist zijn die aan het werk van de rechter zijn volledige waarde geven.

Het komt anderzijds niet zelden voor dat kinderen die onder de bescherming van de rechter staan, een crisis doormaken, het ouderlijk dak of een inrichting verlaten en zich spontaan onder de hoede van de rechter komen plaatsen. Dit verschijnsel moet zoveel mogelijk aangemoedigd worden. Dit alles wordt moeilijk indien men de rechter te zeer van de rechtsonderhorige verwijdt.

Men mag de gelegenheid niet missen om de kinderbescherming in een meer vooruitstrevende zin te hervormen, want in de meeste landen, met name de Verenigde Staten en de Scandinavische landen, is men steeds meer de mening toegedaan dat men de weg moet opgaan van een rechter van het familiale type, dit wil zeggen een rechter die een beslissing zal moeten treffen inzake al de problemen die verband houden met de opvoeding van de kinderen. Het spreekt vanzelf dat de problemen in verband met de bewaking van de kinderen vóór en na de echtscheiding en de problemen betreffende de aan morele en sociale gevaren blootgestelde kinderen, en, uiteraard, van de ontwrichte en misdadige kinderen, zeer nauw met elkaar samenhangen.

Het is wenselijk rekening te houden met de lessen die ons uit het buitenland geworden en deze die uit de praktijk van de wet van 1912 zijn gebleken en te poggen een formule van gezinsmagistratuur te vinden.

* * *

Wanneer men in elk arrondissement een rechter zal belast hebben met al deze problemen in verband met de aan gevaren blootgestelde kinderen, zal hij genoegzaam werk te verrichten hebben en zich goed kunnen specialiseren op het niveau van het arrondissement.

In ieder arrondissement wordt in de oprichting van een jeugdrechtsbank voorzien. De artikelen 9 tot 21 vergen geen toelichting. De Koning benoemt de jeugdrechters onder de rechtertitularissen, rekening houdend met hun belangstelling voor de vraagstukken betreffende de ontwrichte jeugd alsmede met hun bekwaamheid.

Il est également prévu la nomination d'assesseurs titulaires et suppléants choisis parmi les personnes de l'un ou l'autre sexe, âgées de plus de trente ans, de nationalité belge et s'étant signalées par leur compétence et par l'intérêt qu'elles portent aux questions de l'enfance.

Ainsi que le prévoit l'article 16, le Ministre de la Justice met à la disposition du juge des mineurs et du ministère public près le Tribunal de Protection de la Jeunesse des délégués permanents à la protection de la jeunesse, groupés en un Service social.

Ces délégués permanents effectuent sous l'autorité et la direction des autorités judiciaires auprès desquelles ils sont nommés, les missions d'information, de surveillance et de transfèrement des mineurs, qui leur sont ordonnés par celles-ci.

Les délégués permanents doivent être porteurs d'un diplôme faisant foi de connaissances pédagogiques et sociales. Toutefois il peut être fait appel, exceptionnellement, aux candidats ayant satisfait aux autres conditions de nomination que le Roi détermine et notamment à un examen d'aptitudes.

Les délégués permanents sont nommés par le Ministre de la Justice, sur double présentation du président du Tribunal de protection de la jeunesse ou du juge des mineurs.

Le Roi détermine le statut et la hiérarchie des délégués permanents et fixe leurs traitements, pensions et subventions.

Les missions qui leur incombent pourront, subsidiairement, être confiées à des délégués bénévoles à la protection de la jeunesse choisis par le président du Tribunal de protection de la jeunesse ou du juge des mineurs parmi les personnes s'intéressant à la protection de la jeunesse.

Des indemnités pour frais de séjour et de déplacements peuvent être octroyées aux délégués bénévoles.

Signalons enfin l'existence d'une « Cour d'Appel de Protection de la Jeunesse » et la disposition de l'art. 21 prévoyant que le Tribunal de Protection de la jeunesse et le Parquet qui lui est attaché siègent dans des édifices distincts de ceux qui sont habituellement affectés au service des Cours et des Tribunaux.

Trois organes juridictionnels composent le Tribunal de protection de la jeunesse.

Ce sont :

1° Le juge des mineurs siégeant en son cabinet, notamment chargé de l'instruction sociale des affaires et de prendre les mesures de garde provisoire prévues par la présente loi.

2° Une Chambre civile composée du Juge des mineurs et de deux assesseurs avec voix consultative.

3° Le Tribunal des adolescents : il se compose du Juge des mineurs et de deux assesseurs avec voix consultative.

SECTION 2.

Compétence du Tribunal de Protection de la Jeunesse.

Un des objectifs de la présente proposition est d'orienter la protection de la jeunesse vers une magistrature de type familial. Aussi les articles 23 et 24 précisent-ils les affaires dont la Chambre civile du Tribunal de protection de la jeunesse connaît.

Er wordt eveneens voorzien in de benoeming van titelvoerende en plaatsvervangende bijzitters, gekozen onder de personen van het ene of het andere geslacht, die ouder dan 30 jaar zijn, de Belgische nationaliteit bezitten en zich onderscheiden hebben door hun bevoegdheid en de belangstelling welke zij voor de jeugdproblemen aan de dag leggen.

Zoals is bepaald in artikel 16, stelt de Minister van Justitie vaste afgevaardigden voor de bescherming van de jeugd, die zijn verenigd in een sociale dienst, ter beschikking van de jeugdrechter en van het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank.

Deze vaste afgevaardigden vervullen de hun door de rechterlijke overheid opgelegde opdrachten van onderzoek, toezicht en overplaatsing van minderjarigen, onder het gezag en de leiding van de rechterlijke overheid waarbij ze zijn benoemd.

De vaste afgevaardigden dienen houder te zijn van een diploma waaruit opvoedkundige en sociale kennis blijkt. Nochtans kan bij uitzondering een beroep worden gedaan op kandidaten, die aan de andere door de Koning te bepalen vereisten tot benoeming hebben voldaan, onder meer aan een bekwaamheidsexamen.

De vaste afgevaardigden worden door de Minister van Justitie benoemd, op dubbele voordracht van de voorzitter van de jeugdrechtbank of van de jeugdrechter.

De Koning bepaalt de rechtstoestand en de hiërarchie van de vaste afgevaardigden en stelt hun wedden, pensioenen en toelagen vast.

Hun opdrachten kunnen, subsidiair, worden toevertrouwd aan vrijwillige afgevaardigden voor de jeugdbescherming, die door de voorzitter van de jeugdrechtbank of door de jeugdrechter worden gekozen onder de personen die zich met jeugdzorg bezighouden.

Aan deze vrijwillige afgevaardigden kunnen vergoedingen voor hun verblijf- en verplaatsingskosten worden toegekend.

Tenslotte kan nog worden gewezen op het bestaan van een « Hof van beroep inzake jeugdbescherming » en op de bepaling van artikel 21, waarin is bepaald dat de jeugdrechtbank en het hieraan verbonden parket worden ondergebracht in andere gebouwen dan die welke gewoonlijk voor de dienst der Hoven en rechthoven zijn bestemd.

De jeugdrechtbank bestaat uit drie rechtsorganen.

Met name :

1° De jeugdrechter, die zitting houdt in zijn kabinet, die onder meer belast is met het sociaal onderzoek van de zaken en met het nemen van de maatregelen van voorlopige bewaking overeenkomstig onderhavige wet.

2° Een burgerlijke kamer, bestaande uit de jeugdrechter en twee bijzitters met raadgevende stem.

3° De rechthbank voor jongelieden : ze bestaat uit de jeugdrechter en twee bijzitters met raadgevende stem.

AFDELING 2.

Bevoegdheid van de jeugdrechtbank.

Een van de doelstellingen van dit voorstel is de jeugdbescherming te oriënteren naar een magistratuur van het familiale type. In de artikelen 23 en 24 worden dan ook de zaken omschreven, waarvan de burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank kennis neemt.

Il s'agit :

1° De l'homologation des actes d'adoption concernant des mineurs conformément à l'article 355bis (nouveau) du Code Civil.

2° Des actions relatives à la garde des enfants après divorce ou séparation de corps, ainsi qu'il est prévu à l'article 302 (nouveau) du Code Civil.

3° Des contestations entre personnes investies de la puissance paternelle au sujet du gouvernement de la personne d'un mineur.

4° Des requêtes relatives à l'émancipation ou à la révocation de l'émancipation d'un mineur conformément aux articles 477, 478, 479 et 485 (nouveau) du Code Civil.

5° Des contestations relatives à la tutelle instituée par les articles 78 et 83 de la loi du 10 mars 1925, sur l'assistance publique.

6° Des contestations visées à l'article 10bis (nouveau) de la loi du 27 juin 1956 relative au Fonds Spécial d'Assistance.

7° Des actions relatives à l'assistance éducative et à la tutelle aux allocations familiales.

8° Des actions en déchéance de la puissance paternelle.

9° Des plaintes en correction paternelle formulées par les personnes investies de la puissance paternelle ou qui assument la garde de fait d'un mineur de moins de dix-huit ans qui, par son inconduite ou son indiscipline, donne de graves sujets de mécontentement.

10° Des réquisitions du Ministère Public relatives aux infractions visées aux articles 10 et 11 de l'arrêté royal du 20 août 1957, portant coordination des lois sur l'enseignement primaire, prise en exécution de la loi du 27 juillet 1955.

11° Des réquisitions du Ministère Public relatives aux mineurs de moins de dix-huit ans dont la santé, la sécurité, la moralité ou l'éducation sont compromises soit par le milieu où ils sont élevés, soit par les activités auxquelles ils se livrent.

Signalons que l'article 25 dispose que le Tribunal des adolescents statue sur l'action publique à l'égard des mineurs de 14 à 18 ans, traduits devant lui du chef d'un fait qualifié infraction.

SECTION 3.

Le statut civil des mineurs.

Le magistrat de l'enfance doit être directement intéressé au sort des mineurs dans les différentes procédures que prévoit notre législation. Un transfert de compétence de la juridiction civile qui n'a pas les moyens d'investigation nécessaires pour déterminer l'intérêt des enfants vers les juridictions spécialisées, de la protection judiciaire de la jeunesse, est nécessaire.

Aussi faut-il, en vue d'établir un vrai statut civil des mineurs, modifier certains articles du Code Civil et de certaines lois spéciales.

Il s'agit en l'occurrence des articles 236, 239, 268, 280, 302, 373, 477, 478, 479, 485 du Code Civil qui doivent être modifiés ainsi que des articles 268bis et 357bis doivent être être insérés dans le Code Civil. Il y a lieu également d'insérer un article 10bis dans la loi du 27 juin 1956 relative au Fonds Spécial d'assistance.

C'est là l'objet des articles 28 à 40 de la proposition.

Het betreft :

1° De homologatie van de akten van aanneming betreffende minderjarigen overeenkomstig artikel 355bis (nieuw) van het Burgerlijk Wetboek.

2° De vorderingen inzake bewaking van kinderen na echtscheiding of scheiding van tafel en bed, overeenkomstig artikel 302 (nieuw) van het Burgerlijk Wetboek.

3° De betwistingen onder personen bekleed met de ouderlijke macht aangaande de leiding van een minderjarige.

4° De verzoeken tot ontvoogding of intrekking van de ontvoogding van een minderjarige, overeenkomstig de (nieuwe) artikelen 477, 478, 479 en 485 van het Burgerlijk Wetboek.

5° De betwistingen aangaande de voogdij ingesteld door de artikelen 78 en 83 van de wet van 10 maart 1925 op de openbare onderstand.

6° De betwistingen bedoeld in artikel 10bis (nieuw) der wet van 27 juni 1956 betreffende het Speciaal Onderstandsfonds.

7° De vorderingen inzake opvoedende bijstand en toezicht op de kinderbijslagen.

8° De vorderingen tot ontzetting uit de ouderlijke macht.

9° De klachten ingediend door de personen, bekleed met de ouderlijke macht of belast met de feitelijke bewaking van een minderjarige beneden 18 jaar, die door zijn wan gedrag en zijn gebrek aan tucht ernstige redenen tot ontevredenheid geeft.

10° De vorderingen van het openbaar ministerie in verband met inbreuken op de artikelen 10 en 11 van het koninklijk besluit van 20 augustus 1957 houdende coördinatie van de wetten op het lager onderwijs, genomen ter voldoening aan de wet van 27 juli 1955.

11° De vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen beneden 18 jaar, wier gezondheid, veiligheid, zedelijkheid of opvoeding in gevaar worden gebracht door de omgeving waarin ze worden grootgebracht, of door de bezigheden die zij verrichten.

Er zij op gewezen dat in artikel 25 wordt bepaald dat de rechtbank voor jongelieden uitspraak doet over de openbare vordering ten opzichte van minderjarigen van 14 tot 18 jaar, die voor een misdrijf terechtstaan.

AFDELING 3.

De burgerlijke rechtstoestand van de minderjarigen.

De jeugdrechter moet rechtstreeks aandacht schenken aan het lot van de minderjarigen in de verschillende rechtsplegingen waarin orize wetgeving voorziet. Een overdracht van bevoegdheid van de burgerlijke rechtsmacht, die niet over de nodige onderzoeksmiddelen beschikt om het belang van de kinderen te bepalen, naar de gespecialiseerde rechtsmachten van de gerechtelijke jeugdbescherming dringt zich op.

Om een werkelijk burgerlijk statuut van de minderjarigen op te maken is het dan ook nodig sommige artikelen van het Burgerlijk Wetboek en van bepaalde bijzondere wetten te wijzigen.

Het gaat in dit geval om de artikelen 236, 239, 368, 280, 302, 373, 477, 478, 479 en 485 van het Burgerlijk Wetboek, die moeten gewijzigd worden, alsmede de artikelen 268bis en 357bis, die in het Burgerlijk Wetboek moeten ingelast worden. In de wet van 27 juni 1956 over het Speciaal Onderstandsfonds dient eveneens een artikel 10bis ingevoegd te worden.

Dit is het doel van de artikelen 28 tot 40 van het voorstel.

SECTION 4.

AFDELING 4.

L'assistance éducative.**La tutelle aux allocations familiales. — La déchéance de la puissance paternelle.**

Il est nécessaire si une vraie protection de la jeunesse doit être assurée, de permettre l'assistance du service provincial de protection de la jeunesse, en vue d'améliorer la situation familiale, notamment en ce qui concerne l'éducation et les soins donnés aux enfants. C'est l'ASSISTANCE EDUCATIVE, applicable en dehors de toute procédure qui s'exerce à l'égard des mineurs de moins de dix-huit ans, lorsque leur santé, leur sécurité, leur moralité ou leur éducation est compromise ou insuffisamment sauvegardée par le fait des personnes qui en ont la garde.

Les articles 41 à 43 organisent cette assistance éducative dans les limites conformes à la liberté individuelle.

Il serait vain d'espérer de l'assistance éducative l'efficacité nécessaire pour éviter une mesure ultérieure de délinquance si on la limite aux conseils donnés avec une régularité plus ou moins grande par un délégué permanent ou bénévole à la protection de l'enfance. Il ne faut pas que la réforme consiste à faire porter le bénévolat toute la charge d'une action sociale. Qui veut la fin doit vouloir les moyens et ce n'est pas avec quelques bons conseils que des parents incapables, qui ont souvent de graves problèmes personnels et d'intégration sociale, deviendront aptes à donner à leurs enfants les soins, l'affection et l'éducation auxquels ils ont droit. Lorsque le groupe familial tout entier est déséquilibré il faut, par l'intermédiaire des spécialistes provinciaux de protection sociale, lui donner les moyens propres à reconquérir son équilibre.

L'assistance éducative doit s'accompagner de la tutelle aux allocations familiales.

C'est l'objet de l'article 44.

La déchéance de la puissance paternelle a fait l'objet du Chapitre I de la loi du 15 mai 1912. Le législateur de l'époque a conçu la déchéance comme une sanction de manquements graves préalablement établis. Cette déchéance est, selon les cas, facultative ou obligatoire. Aucune décision n'est prise à l'égard de l'enfant et la mesure de déchéance est purement négative.

Tout le monde s'accorde à dire qu'il convient de changer le système et de le rendre plus efficace.

Le Tribunal de protection de la jeunesse doit être compétent en cette matière, l'instruction de l'affaire étant faite par le juge des mineurs.

Lorsqu'une déchéance de la puissance paternelle a été nécessaire, il faut tout mettre en œuvre pour maintenir, chaque fois que cela est possible et souhaitable, des contacts entre les enfants et les parents. Cela suppose une action coordonnée en vue d'aider les parents déchus à reprendre conscience de leurs devoirs et de leur permettre de résoudre les problèmes personnels qui sont à l'origine de leur déficience. Une fois de plus, ce ne sont pas des comités d'amateurs, mais des services spécialisés, par exemple le service provincial de protection sociale de la jeunesse qui sont les plus qualifiés pour entreprendre, compléter ou coordonner cet effort.

Dans ce domaine également l'intervention judiciaire doit se borner à statuer sur la nécessité des mesures d'assis-

De opvoedende bijstand.**Het toezicht op de kinderbijslag. — De onzetting uit de ouderlijke macht.**

Indien men de jeugd werkelijk wil beschermen is het nodig te voorzien in de bijstand van de provinciale dienst voor jeugdbescherming ten einde de gezinstoestand te verbeteren, o.a. wat de opvoeding en de verzorging van de kinderen betreft. Het is de OPVOEDENDE BIJSTAND, die onafhankelijk van elke rechtspleging ten opzichte van de minderjarigen beneden achttien jaar toepasselijk is wanneer hun gezondheid, hun veiligheid, hun zedelijkheid of hun opvoeding in gevaar worden gebracht of onvoldoende gewaarborgd zijn door de personen onder wier hoede zij zich bevinden.

Artikelen 41 tot 43 richten deze opvoedende bijstand in, binnen de perken die met de individuele vrijheid overeenstemmen.

Tevergeefs zou men van de opvoedende bijstand verwachten dat hij doeltreffend genoeg zou zijn om een latere delinquentiemaatregel te voorkomen, indien men zich beperkt tot raadgevingen, die met min of meer regelmatigheid worden verstrekt door een vast of een vrijwillig afgewaardigde voor de jeugdbescherming. Het mag niet zijn dat door de hervorming de gehele last van een sociale actie op de schouders van vrijwillige medewerkers wordt gelegd. Wie het doel wil, moet ook de middelen zoeken en het is niet met enkele goede raadgevingen dat de onbekwame ouders, die dikwijls zelf met ernstige problemen van persoonlijke aard of van sociale integratie te kampen hebben, in staat zullen worden gesteld om hun kinderen de verzorging, de genegenheid en de opvoeding te verschaffen waarop zij recht hebben. Wanneer het gehele gezin ontwricht is, moet men het door bemiddeling van de specialisten van de provinciale diensten voor sociale bescherming van de jeugd de middelen geven om zijn evenwicht te herwinnen.

De opvoedende bijstand dient gepaard te gaan met het toezicht op de kinderbijslag.

Dit is het doel van artikel 44.

Over de onzetting uit de ouderlijke macht werd in Hoofdstuk I van de wet van 15 mei 1912 gehandeld. De wetgever van die tijd heeft de onzetting opgevat als een straf voor vooraf vastgesteld ernstige tekortkomingen. Deze onzetting is, naar gelang van de omstandigheden, facultatief of verplicht. Geen enkele beslissing wordt getroffen ten opzichte van het kind en de onzettingsmaatregel is louter negatief.

Iedereen is het erover eens dat het stelsel moet gewijzigd worden en dat het doeltreffender dient te worden gemaakt.

De jeugdrechtbank moet ter zake bevoegd zijn; het onderzoek van de zaak wordt door de jeugdrechter verricht.

Wanneer een onzetting uit de ouderlijke macht noodzakelijk is, dient alles in het werk gesteld te worden om, telkens zulks mogelijk en wenselijk is, de contacten tussen de kinderen en de ouders in stand te houden. Dit onderstelt een gecoördineerde actie ten einde de onzette ouders opnieuw hun plichten te helpen inzien en het hun mogelijk te maken een oplossing te vinden voor de persoonlijke problemen die aan de basis van hun eigen tekortkoming liggen. Eens te meer zijn het geen comités van vrijwilligers, maar gespecialiseerde diensten — bijvoorbeeld de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd — die het meest bevoegd zijn om deze inspanning te ondernemen, aan te vullen of te coördineren.

Ook op dit domein moet de gerechtelijke tussenkomst zich ertoe beperken uitspraak te doen over de noodzake-

tance éducative, de tutelle aux allocations familiales et de déchéance de puissance paternelle. Au cours de l'exécution des mesures qu'il ordonne, le juge des mineurs ne devrait intervenir que lorsqu'il y a des problèmes juridiques à trancher.

L'action sociale à l'égard des mineurs et des familles qui ont été l'objet d'une mesure d'assistance éducative ou de déchéance doit être confiée, sous la direction des magistrats qui ont ordonné ces mesures, aux services provinciaux de protection sociale de la jeunesse qui, avec la collaboration des autres organismes publics et privés, sont mieux placés pour apporter aux familles et à leurs enfants les moyens de résoudre leurs problèmes.

Le système de la protutelle pose des problèmes délicats. Il y a trop peu de vrais protuteurs, c'est-à-dire de personnes disposées à accueillir à leur foyer les enfants de parents déchus. Alors, pourquoi s'imaginer que le juge des mineurs trouvera facilement les personnes qualifiées. Ne serait-il pas plus réaliste de ne confier la protutelle à une personne physique que lorsque cette dernière prend l'engagement d'exercer effectivement les attributs de la puissance paternelle et d'accueillir le mineur à son foyer. Lorsqu'une telle personne n'a pu être trouvée, par exemple dans la famille du mineur, il sera préférable de confier la protutelle au service provincial de protection sociale qui, avec la collaboration des comités de patronage et d'autres organismes qualifiés, coordonnera tout ce qui concerne l'éducation de ces enfants privés de famille ainsi que le font les commissions d'assistance publique à l'égard des enfants trouvés, délaissés et orphelins pauvres.

Mais, lorsqu'un seul des parents a été déchu de la puissance paternelle, il faut trouver des solutions réalistes afin que le parent non déchu puisse réellement assurer la protutelle.

On ne peut rendre obligatoire cette protutelle car, dans certains cas, notamment après divorce des parents, il se peut que l'enfant ne connaisse pas le parent non déchu et que ce dernier ne soit pas disposé à accepter l'enfant à son foyer. Lorsque le père a été déchu il serait regrettable de devoir écarter la mère de la protutelle pour la seule raison qu'elle n'est pas en mesure de surveiller les enfants, de payer la pension des plus jeunes confiés à une pouponnière, et de travailler pour assurer sa subsistance. Trop souvent les pouvoirs publics acceptent de consacrer des sommes considérables pour des soins donnés aux enfants hors du foyer alors qu'ils montrent, suivant l'expression de J. Bowlby, une parcimonie tatillonne dans l'aide accordée au foyer lui-même. Dans les troubles du caractère constatés chez des enfants de parents déchus, on a pu observer le rôle fondamental joué par la rupture des liens familiaux. Les difficultés de l'enfant doivent être élucidées et ses attachements préalables respectés. C'est dans cette perspective qu'il est possible de comprendre pourquoi un enfant se développe mieux dans un foyer médiocre que dans une bonne institution. Il ne faut pas qu'une coûteuse intervention sociale n'aboutisse qu'à transformer un enfant en un être bien pourvu au point de vue matériel mais traumatisé du point de vue affectif. Il en coûterait d'ailleurs moins cher au trésor d'aider la mère non déchue à garder près d'elle ses enfants plutôt que de les placer pour permettre à la mère de gagner (souvent très mal) l'argent nécessaire à sa subsistance. L'épouse d'un père déchu de la puissance paternelle est d'ailleurs souvent aussi victime que les enfants. Elle aussi, dans sa vie d'épouse et de mère, a été déçue dans ses besoins d'affection, de respect et de sécurité. Est-il alors bien indiqué de lui enlever ses

lijkheid der maatregelen inzake opvoedende bijstand, toezicht op de kinderbijslag en ontzetting uit de ouderlijke macht. Tijdens de uitvoering van de maatregelen die hij beveelt, zou de jeugdrecht enkel mogen tussenkomst wanneer er rechtskundige problemen moeten beslecht worden.

De sociale actie ten opzichte van de minderjarigen en de gezinnen die het voorwerp zijn van een maatregel van opvoedende bijstand of van ontzetting moet worden toevertrouwd, onder de leiding van de rechters die deze maatregelen hebben bevolen, aan de provinciale diensten voor sociale bescherming van de jeugd die, met de samenwerking van de andere openbare en private instellingen, beter geplaatst zijn om de gezinnen en hun kinderen de middelen te verschaffen om hun problemen op te lossen.

Het stelsel van de medevoogdij doet kieze vraagstukken rijzen. Er zijn te weinig medevoogden, dit zijn personen die bereid zijn de kinderen van ontzette ouders in hun gezin te nemen. Waarom zou men zich dan inbeelden dat de kinderrechter gemakkelijk de bevoegde personen zal vinden? Zou het niet realistischer zijn, de medevoogdij enkel aan een natuurlijk persoon toe te vertrouwen, indien deze laatste de verbintenis aangaat de uit de ouderlijke macht voortvloeiende verplichtingen te aanvaarden en de minderjarige in zijn gezin op te nemen? Wanneer dergelijke persoon niet kan gevonden worden, bij voorbeeld in de familie van de minderjarige, verdient het de voorkeur de medevoogdij toe te vertrouwen aan de provinciale dienst voor sociale bescherming, die, in samenwerking met de beschermingscomités en andere bevoegde instellingen, alles zal coördineren wat betrekking heeft op de opvoeding van deze uit hun gezinsverband gerukte kinderen, zoals de commissies van openbare onderstand dit doen ten opzichte van de vondelingen, de verlaten kinderen en de arme wezen.

Wanneer slechts één van de ouders uit de ouderlijke macht is ontzet, dienen realistische oplossingen te worden gevonden opdat de niet-ontzette ouder werkelijk de medevoogdij zou kunnen waarnemen.

Men kan deze medevoogdij niet verplicht maken, want in sommige gevallen, onder meer na echtscheiding der ouders, is het mogelijk dat het kind de niet-ontzette ouder niet kent en dat deze laatste niet bereid is het kind in zijn gezin op te nemen. Het zou spijtig zijn dat indien de vader ontzet werd, de moeder voor de medevoogdij zou uitgeschakeld worden, uitsluitend en alleen omdat ze niet in de mogelijkheid zou zijn toezicht te houden op de kinderen, het kostgeld te betalen van de jongste kinderen die aan een kinderkribbe zijn toevertrouwd, en te werken om in haar eigen onderhoud te voorzien. Te dikwijls aanvaarden de openbare besturen grote sommen te besteden voor de zorgen gegeven aan kinderen buiten het gezin, dan wanneer ze, volgens de uitdrukking van J. Bowlby, een pietluttige krenterigheid aan de dag leggen voor de hulp aan het gezin zelf. Men heeft kunnen vaststellen dat het verbreken van de gezinsbanden een voorname rol speelt in de karakterstoornissen die bij de kinderen van ontzette ouders werden vastgesteld. Men moet trachten de moeilijkheden van het kind op te lossen, en zijn vroegere gehechtheid moet geëerbiedigd worden. Van uit dat gezichtspunt beschouwd, kan men begrijpen waarom een kind beter tot ontwikkeling komt in een middelmatig gezin dan in een goede inrichting. Het mag niet zijn dat een dure sociale tussenkomst alleen tot gevolg heeft dat het kind in materieel opzicht van alle zorgen wordt bevrijd, doch dat in zijn gevoelsleven trauma's ontstaan. De Schatkist zou er overigens financieel baat bij vinden een niet-ontzette moeder te helpen haar kinderen bij haar te houden dan ze in een inrichting te plaatsen om de moeder in staat te stellen (dikwijls zeer slecht) het geld te verdienen om te kunnen leven. In vele gevallen is de echtgenote van

enfants ou de l'obliger à les placer parce qu'elle ne peut assurer leur subsistance.

Aussi est-il souhaitable que la mère, lorsqu'elle est digne et capable de diriger l'éducation de ses enfants, doit se voir allouer, comme n'importe quel autre protuteur et organisme, le subside d'entretien qui doit lui permettre de garder les enfants auprès d'elle. Le tribunal ou le juge des mineurs fixe la contribution du père déchu et de l'Etat dans cette subvention. Et la communauté fera ainsi, non seulement une bonne action, mais une économie, car le placement des enfants coûterait plus cher que ce qu'il faut à la mère pour garder ses enfants.

Telles sont les considérations auxquelles répondent les articles 46 à 53.

SECTION 5.

Protection de l'Enfance et de l'Adolescence en danger.

Nous avons dit précédemment que la Chambre Civile du Tribunal de protection de la jeunesse connaissait des réquisitions du Ministère Public relatives aux mineurs de moins de 18 ans dont la santé, la sécurité, la moralité ou l'éducation sont compromises soit par le milieu où ils sont élevés, soit par les activités auxquelles ils se livrent.

C'est l'état de danger que précise l'art. 54 et qui peut résulter :

1° du fait que le mineur a été trouvé mendiant ou vagabondant ou qu'il se livre habituellement à la mendicité ou au vagabondage;

2° du fait que le mineur se livre à la prostitution, à la débauche ou qu'il cherche ses ressources dans le jeu, des trafics ou des occupations qui l'exposent à la prostitution, à la mendicité, au vagabondage et à la délinquance;

3° du fait qu'un mineur âgé de moins de 14 ans au moment des faits, a commis un fait qualifié infraction;

4° des carences éducatives et du manque de surveillance des parents ou nourriciers;

5° du fait que les parents négligent de prendre les mesures appropriées à l'égard des enfants malades, déficients ou présentant des troubles du comportement.

L'intervention judiciaire à l'égard de ces mineurs est subordonnée à la nécessité d'ordonner des mesures contraignantes.

SECTION 6.

Le statut pénal des mineurs.

Il est souhaitable de ne déferer au Tribunal des enfants, en qualité de délinquants, que les mineurs de 14 à 18 ans.

Comme par le passé, les mesures qui leur sont appliquées doivent être essentiellement des mesures de protection et de rééducation.

C'est l'objet des articles 57 à 68.

een ontzette vader trouwens een even groot slachtoffer als de kinderen. Zij ook werd, als echtgenote en als moeder, teleurgesteld, in haar behoefte aan genegenheid, eerbied en veiligheid. Is het dan wel aangewezen haar de kinderen te ontrukken of ze te verplichten deze kinderen in een inrichting te plaatsen omdat zij niet in hun onderhoud kan voorzien

Het is dan ook wenselijk dat de moeder, indien ze waardig en bekwaam wordt geacht om de opvoeding van haar kinderen in handen te nemen, zoals om het even welke andere medevoogd en inrichting, de toelage zou ontvangen die haar de mogelijkheid moet bieden haar kinderen bij zich te houden. De rechtkant of de rechter bepaalt het aandeel van de ontzette vader en van de Staat in deze bijdrage. Op die wijze zal de gemeenschap niet alleen en goede daad verrichten, maar zij zal tegelijk een besparing doen want de uitgaven voor de plaatsing van de kinderen zouden meer bedragen dan hetgeen de moeder nodig heeft om haar kinderen bij zich te houden.

De artikelen 46 tot 53 beantwoorden aan deze overwegingen.

AFDELING 5.

Bescherming van de aan gevaren blootgestelde kinderen en jongelieden.

Wij hebben te voren reeds gezegd dat de burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank kennis neemt van de voordeelingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen beneden 18 jaar, wier gezondheid, veiligheid, zedelijkheid of opvoeding in gevaar worden gebracht door de omgeving waarin ze worden grootgebracht of door de bezigheden die zij verrichten.

Die staat van gevaar wordt omschreven in art. 54 en kan het gevolg zijn van :

1° het feit dat de minderjarige bedelend of zwervend wordt aangetroffen of zich gewoonlijk aan bedelarij of landloperij overlevert;

2° het feit dat de minderjarige zich aan prostitutie of ontucht overlevert, of zijn inkomen zoekt in het spel, in handel of bezigheden die hem blootstellen aan prostitutie, bedelarij, landloperij of misdadigheid;

3° het feit dat de minderjarige beneden veertien jaar op het ogenblik van de feiten een als misdrijf beschouwde daad heeft gepleegd;

4° opvoedkundige tekortkomingen of gebrek aan toezicht vanwege de ouders of pleegouders;

5° het feit dat de ouders verzuimen gepaste maatregelen te nemen ten opzichte van zieke of onvolwaardige kinderen of kinderen die gedragsstoornissen vertonen.

Het rechterlijk ingrijpen ten opzichte van die minderjarigen is ondergeschikt aan de noodzakelijkheid te bevelen.

AFDELING 6.

Het strafrechtelijk statuut van de minderjarigen.

Het is wenselijk dat alleen de minderjarigen van 14 tot 18 jaar als wetsovertreders voor de kinderrechtkant zouden worden gedaagd.

Zoals in het verleden moeten de maatregelen, die op hen zullen toegepast worden, hoofdzakelijk beschermings- en wederopvoedingsmaatregelen zijn.

Dat is het doel van de artikelen 57 tot 68.

SECTION 7.

Les mesures à prendre à l'égard des mineurs.

L'article 69 précise les mesures à prendre à l'égard des mineurs.

Le Tribunal de Protection de la Jeunesse peut ordonner des mesures de garde, d'éducation et de préservation.

Il peut, selon les circonstances, ordonner l'une des mesures suivantes :

1° les réprimander et les laisser ou les rendre aux personnes qui en ont la garde en enjoignant à celles-ci, le cas échéant, de mieux les surveiller à l'avenir.

2° les placer sous la surveillance d'un délégué à la protection des mineurs chargé de veiller à l'observation des conditions fixées par le Tribunal. Le Tribunal peut notamment subordonner le maintien du mineur dans son milieu à la condition :

a) de fréquenter régulièrement un établissement scolaire d'enseignement ordinaire ou spécial.

b) de participer aux activités d'un mouvement, groupement ou service de jeunesse.

c) d'exprimer ses regrets à la personne lésée et de participer dans la mesure de ses moyens à la réparation du dommage causé.

d) d'accomplir une prestation éducative ou philanthropique en rapport avec l'âge et les ressources du mineur et destinée à favoriser son éducation morale et civique.

e) de se soumettre aux directives pédagogiques et médicales d'un Centre d'Orientation éducative, de guidance infantile ou d'hygiène mentale.

3° les confier à celui des père et mère qui n'a pas l'exercice du droit de garde, à un autre parent ou personne digne de confiance ou à tout établissement approprié en vue de leur hébergement, de leur traitement, de leur éducation, de leur instruction ou de leur formation professionnelle.

4° les confier à un établissement médical, psychiatrique ou médico-pédagogique.

5° les confier à un établissement d'observation ou d'éducation surveillée de l'Etat.

L'article 75 prévoit la création d'Etablissements d'Education corrective de l'Etat. Il s'agit d'établissements spécialisés entièrement distincts des établissements pénitentiaires pour adultes. Le mineur y sera soumis à un régime de travail, de culture physique et de formation morale destiné à lui faire acquérir la discipline nécessaire à son équilibre individuel et à son intégration sociale. Ces établissements ne pourront accueillir des mineurs de moins de quatorze ans. Ils sont soumis à l'autorité et à la surveillance du Ministre de la Justice.

Le Roi détermine leur règlement d'ordre intérieur et les conditions du recrutement du personnel de surveillance, du personnel éducateur, médical, scientifique et du personnel de maîtrise. Il détermine le statut de ce personnel, fixe leurs traitements, pensions et subventions.

Pour combattre les effets d'une funeste promiscuité, résultant de la présence, dans les mêmes établissements, de mineurs dont les troubles du comportement présentent des

AFDELING 7.

De te nemen maatregelen ten opzichte van de minderjarigen.

In artikel 69 worden de maatregelen omschreven, die ten opzichte van de minderjarigen moeten genomen worden.

De jeugdrechtbank kan bewakings-, opvoedings- en behoedingsmaatregelen bevelen.

Zij kan, naar gelang van de omstandigheden, één van de volgende maatregelen bevelen :

1° de minderjarigen berispen en ze laten bij of teruggeven aan de personen onder wier hoede zij werden geplaatst en deze, in voorkomend geval, gelasten er voortaan beter toezicht op te houden;

2° ze plaatsen onder het toezicht van een afgevaardigde voor de jeugdbescherming, die moet zorgen voor de naleving van de door de rechtbank gestelde voorwaarden. De rechtbank kan de handhaving van de minderjarigen in hun omgeving onder meer afhankelijk maken aan de volgende voorwaarden :

a) dat zij regelmatig een school voor gewoon of speciaal onderwijs bezoeken;

b) dat zij deelnemen aan de bedrijvigheid van een jeugdbeweging, jeugdgroep of jeugddienst;

c) dat zij hun leedwezen uitdrukken aan de benadeelde persoon en, in de mate van hun middelen, bijdragen tot het herstel van de veroorzaakte schade;

d) een opvoedende of menslievende prestatie te leveren in verhouding tot de leeftijd en de middelen van de minderjarigen, welke tot doel heeft hun zedelijke en staatsburgerlijke opvoeding te verzorgen;

e) dat zij zich onderwerpen aan de opvoedkundige en geneeskundige voorschriften van een centrum voor opvoedende oriëntatie, van kinderleiding of van geesteshygiëne;

3° ze toevertrouwen aan diegene van de ouders die het bewakingsrecht niet mag uitoefenen, aan een ander familielid of betrouwbaar persoon, of aan elke inrichting die geschikt is voor hun huisvesting, hun behandeling, hun opvoeding, hun onderwijs of hun beroepsopleiding;

4° ze toevertrouwen aan een medische, psychiatische of medisch-pedagogische instelling;

5° ze toevertrouwen aan een observatie- of opvoedingsgesticht onder toezicht aan de Staat.

Artikel 75 voorziet in de oprichting van verbeteringsgestichten van de Staat. Het betreft gespecialiseerde inrichtingen, die totaal verschillend zijn van de strafinrichtingen voor volwassenen. De minderjarige wordt er onderworpen aan een stelsel van arbeid, lichamelijke opvoeding en zedelijke vorming ten einde hem de tucht te verschaffen, welke nodig is voor zijn individueel evenwicht en zijn sociale integratie. In deze inrichtingen kunnen geen minderjarigen beneden veertien jaar worden opgenomen. Ze zijn onderworpen aan het gezag en het toezicht van de Minister van Justitie.

De Koning bepaalt hun huishoudelijk reglement en de aanwervingsvooraarden van het toezichthoudend personeel, de opvoeders, het medisch-wetenschappelijk personeel en de werkopzichters. Hij bepaalt het statuut van dit personeel en stelt hun wedden, pensioenen en toelagen vast.

Om de gevallen te keer te gaan van een noodlottige promiscuité, die voortvloeit uit de aanwezigheid in dezelfde inrichting van minderjarigen wier gedragsstoornis-

degrés très divers d'acuité et de curabilité, il est indispensable, non d'envoyer dans les établissements pénitentiaires pour adultes les mineurs trop pervertis ou trop difficiles, mais de créer à leur intention des établissements dont le régime serait mieux adapté à leurs besoins. Ces établissements comme ceux qui existent déjà dans des pays voisins devraient apporter à ces adolescents le régime de travail, de culture physique et de formation morale nécessaire à leur réadaptation sociale et, en même temps, protéger plus efficacement la société contre le danger qu'ils constituent.

Signalons de plus que l'inscription au casier judiciaire doit être limitée aux décisions prises à l'égard des adolescents inculpés de faits qualifiés infractions et les parents déchus de la puissance paternelle. Lorsque cinq années se sont écoulées depuis la mesure et que le mineur peut prouver avoir eu dans l'intervalle une conduite honnête et digne, le juge des mineurs peut ordonner la radiation des mesures inscrites à son casier. Il serait en effet incompréhensible que les adultes délinquants puissent obtenir leur réhabilitation après cinq ans et que les mineurs ne l'obtiennent qu'après dix ou onze ans.

L'article 82 instaure au Ministère de la Justice un casier civil de l'Enfance destiné à renseigner aux Tribunaux de Protection de la Jeunesse et aux services provinciaux de protection sociale de la Jeunesse les personnes à l'égard de qui ont été prises des mesures d'assistance éducative, de tutelle aux allocations familiales, de déchéance de puissance paternelle, les mineurs au profit de qui ces mesures ont été prises ainsi que les mineurs déférés aux Tribunaux de Protection de la Jeunesse par application des articles 24 et 25.

SECTION 8.

La procédure.

Les articles 83 à 97 règlent la procédure.

La procédure devant les juridictions spécialisées doit être souple et dépouillée de tout formalisme inutile.

Le juge des mineurs doit être chargé d'instruire toutes les affaires qui sont de la compétence de sa juridiction et ne statuer à l'audience, qu'avec l'assistance de deux assesseurs sociaux avec voix consultative.

CHAPITRE III.

LES MESURES D'EXECUTION ET DE CONTROLE.

La valeur des institutions et des établissements destinés à héberger les mineurs et à les éduquer a soulevé de nombreuses critiques. Des événements relativement récents ont jeté sur ce problème une lumière nouvelle et l'opinion publique s'est fort justement émue des conditions de fonctionnement des établissements et des institutions.

Il est certain que l'organisation matérielle, les méthodes éducatives, le fonctionnement même de nombreuses institutions laissent à désirer.

Les pouvoirs publics ont l'impérieux devoir de remédier à cet état de choses non seulement en prenant des initiatives mais aussi, ce qui rentre dans le cadre de la présente législation, en veillant à l'efficacité des mesures d'exécution et de contrôle.

sen qua hevigheid en geneesbaarheid zeer sterk uiteenlopen, is het dringend noodzakelijk de te zeer bedorven of te moeilijke minderjarigen niet te zenden naar strafinrichtingen voor meerderjarigen, doch voor hen instellingen op te richten, waarvan het stelsel beter aan hun behoeften is aangepast. Deze inrichtingen, welke in de buurlanden reeds bestaan, zouden aan deze jongelieden het stelsel van arbeid, lichamelijke opvoeding en zedelijke vorming moeten verschaffen dat nodig is voor hun wederaanpassing in de maatschappij, en ter zelfder tijd de maatschappij op meer doeltreffende wijze beschermen tegen het gevaar dat zij opleveren.

Verder zij er op gewezen dat de inschrijving in het strafregister moet beperkt blijven tot de maatregelen, genomen ten opzichte van de van misdrijven beschuldigde jongelieden en tot de ontsnapping uit de ouderlijke macht. Als vijf jaar zijn verstreken sedert de maatregel en de minderjarige kan aantonen dat zijn gedrag tijdens deze periode waardig en eerlijk is geweest, kan de jeugdrechtster de schrapping van de in zijn strafregister ingeschreven vermeldingen bevelen. Het zou inderdaad onbegrijpelijk zijn dat delinquenten meerderjarigen hun eerherstel kunnen bekomen na vijf jaar en de minderjarige slechts na tien of twaalf jaar.

Bij artikel 82 wordt in het aanleggen voorzien, bij het Ministerie van Justitie, van een burgerlijk dossier voor kinderen, om de jeugdrechtbanken en de provinciale diensten voor sociale bescherming van de jeugd inlichtingen te verschaffen over de personen tegen wie maatregelen van opvoedende bescherming, van toezicht op de kinderbijslag, van ontsnapping uit de ouderlijke macht werden genomen; over de minderjarigen ten gunste van wie die maatregelen werden getroffen, alsmede over de minderjarigen die bij toepassing van de artikelen 24 en 25 voor de jeugdrechtbanken werden gedaagd.

AFDELING 8.

De rechtspleging.

Bij de artikelen 83 tot 97 wordt de rechtspleging geregeld.

De rechtspleging voor de gespecialiseerde rechtsmachten moet soepel zijn en ontdaan van alle overbodig formalisme.

De jeugdrechtster moet belast worden met het onderzoek van alle zaken, die tot de bevoegdheid van zijn rechtsmacht behoren, en mag op de terechtzitting slechts uitspraak doen, bijgestaan door twee sociale bijzitters met raadgevende stem.

HOOFDSTUK III.

UITVOERINGS- EN CONTROLEMAATREGELEN.

De waarde van de inrichtingen en de gestichten waar de minderjarigen moeten worden opgenomen en opgevoed heeft menige kritiek uitgelokt. Vrij recente gebeurtenissen hebben een nieuw licht op dit probleem geworpen en de publieke opinie heeft zich terecht bekommerd over de wijze waarop de inrichtingen en gestichten hun taak vervullen.

Het lijdt geen twijfel dat de materiële inrichting, de opvoedingsmethodes, de werking zelf van talrijke inrichtingen, te wensen overlaten.

De overheid heeft tot plicht aan deze toestand een einde te maken, niet alleen door initiatieven te nemen, doch ook, wat in het kader van deze wetgeving valt, door toezicht uit te oefenen op de doeltreffendheid van de uitvoerings- en controlemaatregelen.

Le Ministre de la Justice doit agréer les établissements recueillant habituellement des mineurs en fixant les conditions qui ont trait :

- au personnel des services d'éducation, de formation professionnelle et d'administration;
- aux bâtiments et installations;
- aux soins, à l'enseignement, à la formation morale et professionnelle ainsi qu'au régime éducatif des mineurs.

L'article 99 prévoit la procédure à suivre pour statuer sur les demandes d'agrément. L'article 100 prévoit les conditions du retrait de l'agrément.

Les articles 102, 103 et 104 traitent de la journée d'entretien et de l'affectation des rémunérations allouées aux mineurs.

CHAPITRE IV.

DISPOSITIONS GENERALES.

L'application de la législation sur la protection de la Jeunesse requiert le concours d'un nombre important de personnes qui appartiennent aux catégories judiciaires, administratives ou à des œuvres, institutions ou organismes privés ou publics.

Dans un régime de liberté, il importe que les convictions religieuses et philosophiques des familles auxquelles les mineurs appartiennent soient respectées. C'est l'objet de l'article 105.

Il importe également que la communication des dossiers constitués par les Tribunaux de Protection de la Jeunesse soient l'objet d'une réglementation. Elle est prévue par l'article 106. La publicité faite à l'occasion de débats intéressant des mineurs doit être proscrite. C'est la raison de l'article 107 libellé comme suit :

« La publication du compte rendu des débats des Tribunaux de Protection de la Jeunesse dans le livre, la presse, la radiophonie, la télévision, le cinématographe ou de quelque manière que ce soit est interdite. La publication, par les mêmes procédés, de tout texte ou illustration concernant l'identité ou la personnalité des mineurs délinquants est également interdite. Les infractions à ces dispositions seront punies d'une amende de 30.000 francs à 300.000 francs; en cas de récidive, un emprisonnement de deux mois à deux ans pourra être prononcé. »

Cette disposition légale est déjà appliquée avec bonheur en France.

CHAPITRE V.

DISPOSITIONS MODIFICATIVES, ABROGATOIRES, TRANSITOIRES.

La loi du 18 juin 1869 doit être mise en concordance avec les textes proposés.

Il est donc nécessaire d'en modifier les articles 136, 224, 225, 226, 235. Il en est de même pour les lois du 18 juin 1850, 28 décembre 1873, l'arrêté royal du 20 août 1957 pris en exécution de la loi du 27 juillet 1955, la loi du 5 septembre 1919.

De inrichtingen waar gewoonlijk minderjarigen worden opgenomen moeten door de Minister van Justitie erkend worden en deze moet de voorwaarden bepalen die betrekking hebben op :

- het personeel van de diensten belast met de opvoeding, de beroepsopleiding en de administratie;
- de gebouwen en de installaties;
- de verzorging, het onderwijs, de morele en beroepsopleiding, alsmede op het opvoedingsstelsel van de minderjarigen.

Artikel 99 bepaalt de rechtspleging die moet gevolgd worden om uitspraak te doen over de erkenningsaanvragen. Artikel 100 voorziet in de wijze van intrekking van de erkenning.

Artikelen 102, 103 en 104 hebben betrekking op de prijs van de onderhoudsday en over de besteding van de bezoldigingen toegekend aan de minderjarigen.

HOOFDSTUK IV.

ALGEMENE BEPALINGEN.

De toepassing van de wetgeving op de jeugdbescherming vereist de medewerking van een groot aantal personen, die behoren tot het gerecht, de administratie, private of openbare verenigingen, inrichtingen of organen.

In een regime van vrijheid moeten de godsdienstige en filosofische overtuigingen van de gezinnen, waartoe de minderjarigen behoren, geëerbiedigd worden. Dat is het doel van artikel 105.

De mededeling van de dossiers, opgemaakt door de jeugdrechtbanken, dient eveneens gereglementeerd te worden. Hierin wordt voorzien in artikel 106. De openbaarheid in verband met de debatten waarbij de minderjarigen zijn betrokken moet verboden worden. Dit is de bedoeling van artikel 107, dat luidt als volgt :

« De bekendmaking van het verslag der debatten van de jeugdrechtbanken in boeken, pers, radio, film, televisie of op enige andere wijze is verboden. De publicatie door dezelfde middelen van elke tekst of illustratie betreffende de identiteit en de persoon van de misdadige minderjarigen is eveneens verboden. Inbreuken op deze bepalingen worden gestraft met geldboete van 30.000 tot 300.000 frank; bij herhaling kan gevangenisstraf van 2 maanden tot 2 jaar worden uitgesproken. »

Deze wettelijke bepaling wordt reeds met gunstig gevolg toegepast in Frankrijk.

HOOFDSTUK V.

WIJZIGENDE-, OPHEFFENDE- EN OVERGANSBEPALINGEN.

De wet van 18 juni 1869 moet in overeenstemming worden gebracht met de voorgestelde teksten.

Het is dus nodig de artikelen 136, 224, 225, 226 en 235 van die wet te wijzigen. Hetzelfde geldt voor de wetten van 18 juni 1850 en van 28 december 1873, voor het koninklijk besluit van 20 augustus 1957 genomen ter uitvoering van de wet van 27 juli 1955 en voor de wet van 5 september 1919.

PROPOSITION DE LOI

SOMMAIRE.

Chapitre I: De la protection sociale de la jeunesse en danger.
 Chapitre II: De la protection judiciaire de la jeunesse.
   Section I: Les organes de la protection judiciaire de la jeunesse.
   Section II: Compétence du tribunal de protection de la jeunesse.
   Section III: Dispositions relatives au statut civil des mineurs.
   Section IV: De l'assistance éducative, de la tutelle aux allocations familiales et de la déchéance de puissance paternelle.
   Section V: Protection de l'enfance et de l'adolescence en danger.
   Section VI: Dispositions relatives au statut pénal des mineurs.
   Section VII: Des mesures à prendre à l'égard des mineurs.
   Section VIII: De la procédure.
 Chapitre III: Mesures d'exécution et le contrôle.
 Chapitre IV: Dispositions générales.
 Chapitre V: Dispositions modificatives, abrogatoires et transitoires.

CHAPITRE PREMIER.

De la protection de la jeunesse en danger.

Article premier.

Il est institué dans chaque province un Service de protection sociale de la jeunesse qui est chargé, sous la direction, l'autorité et la surveillance du Ministre de la Justice, d'exercer une action sociale préventive lorsque la santé, la sécurité ou la moralité d'un mineur est mise en danger soit par le milieu où il est élevé, soit par les activités auxquelles il se livre.

Art. 2.

Le Service provincial de protection sociale de la jeunesse exerce cette action sociale préventive :

- 1° A l'égard des mineurs et des familles qui sollicitent ou acceptent son assistance;
- 2° A l'égard des mineurs placés sous sa sauvegarde par les autorités judiciaires;
- 3° A l'égard des personnes placées sous le régime de l'assistance éducative.

Art. 3.

Le Service provincial de protection sociale de la jeunesse exerce son action sociale préventive à l'intervention de services spécialisés dont le nombre, la qualification et l'importance sont fixés par arrêté royal.

Il comprend notamment :

- 1° Un centre d'orientation éducative dirigé par un médecin spécialisé en neuro-psychiatrie infantile;

WETSVOORSTEL

INHOUDSTAFEL.

Hoofdstuk I: De sociale bescherming van de jeugd.
 Hoofdstuk II: De gerechtelijke bescherming van de jeugd.
   Afdeling I: De organen van de gerechtelijke jeugdbescherming.
   Afdeling II: Bevoegdheid van de jeugdrechtbank.
   Afdeling III: Bepalingen betreffende de burgerlijke rechtstoestand van de minderjarigen.
   Afdeling IV: De opvoedende bijstand, het toezicht op de kinderbijslag en de ontzetting uit de ouderlijke macht.
   Afdeling V: Bescherming van de aan gevaren blootgestelde kinderen en jongelieden.
   Afdeling VI: Bepalingen betreffende het strafrechtelijk statuut van de minderjarigen.
   Afdeling VII: De ten opzichte van minderjarigen te nemen maatregelen.
   Afdeling VIII: De rechtpleging.
 Hoofdstuk III: Uitvoerings- en controlemaatregelen.
 Hoofdstuk IV: Algemene bepalingen.
 Hoofdstuk V: Wijzigende, opheffende en overgangsbepalingen.

EERSTE HOOFDSTUK.

De sociale bescherming van de jeugd.

Eerste artikel.

In elke provincie wordt een Dienst voor sociale bescherming van de jeugd opgericht, die tot opdracht heeft, onder de leiding, het gezag en het toezicht van de Minister van Justitie, een preventieve sociale actie uit te oefenen, als de gezondheid, de veiligheid en de zedelijkheid van een minderjarige in gevaar wordt gebracht door de omgeving waarin hij wordt grootgebracht, of door de bezigheden die hij verricht.

Art. 2.

De provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd oefent deze preventieve sociale actie uit :

- 1° Ten opzichte van minderjarigen en gezinnen, die om zijn bijstand verzoeken of deze aanvaarden;
- 2° Ten opzichte van de minderjarigen, die door de rechterlijke overheid aan zijn hoede zijn toevertrouwd;
- 3° Ten opzichte van de personen, die onder het stelsel van de opvoedende bijstand zijn geplaatst.

Art. 3.

De provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd oefent zijn preventieve sociale actie uit door bemiddeling van gespecialiseerde diensten, waarvan het aantal, de bevoegdheid en het belang bij koninklijk besluit worden vastgesteld.

Hij omvat o.m.:

- 1° Een centrum voor opvoedende oriëntatie, onder de leiding van een geneesheer-specialist in zenuw- en zielsziekten van kinderen;

2e Un service social composé de délégués permanents à la protection de la jeunesse;
3e Un service d'aides familiales;

4e Un service des tutelles, composé de délégués permanents à la protection de la jeunesse, chargé d'assister et de surveiller l'évolution :

a) des mineurs placés sous la sauvegarde du Service provincial de protection sociale de la jeunesse, et qui sont élevés hors de leur foyer;
b) des familles placées sous le régime de l'assistance éducative;

5e Un centre de premier accueil pour l'hébergement provisoire des mineurs.

Art. 4.

Le Service provincial de protection sociale de la jeunesse peut, avec l'assentiment du Ministre de la Justice :

1e Passer convention avec des organismes publics et privés ainsi qu'avec des particuliers en vue :

a) de l'exécution des missions dévolues au centre d'orientation éducative;
b) de l'hébergement provisoire des mineurs placés sous sa sauvegarde.

2e Etablir en tous lieux, suivant les nécessités, des services auxiliaires chargés de desservir une partie du territoire provincial.

3e Prendre toutes dispositions utiles en vue de faciliter les déplacements des mineurs et des familles intéressées depuis le lieu de leur résidence jusqu'au lieu où se sont établis les services principaux et auxiliaires du Service provincial de protection sociale de la jeunesse.

Art. 5.

§ 1er. — Le Service provincial de protection sociale de la jeunesse favorise la création et l'activité de comités locaux et cantonaux de protection sociale de la jeunesse. Les membres de ces comités ont la qualité de délégués bénévoles à la protection de la jeunesse.

§ 2. — Les comités locaux et cantonaux de protection sociale de la jeunesse sont chargés :

1e De promouvoir la coordination, sur le plan local ou cantonal, des initiatives en faveur de la protection sociale et morale de la jeunesse;

2e De signaler aux autorités administratives et judiciaires compétentes les faits de nature à avoir une influence défavorable sur la santé, la sécurité et la moralité de la jeunesse;

3e De signaler au Service provincial de protection sociale de la jeunesse les mineurs dont la santé, la sécurité ou la moralité est mise en danger, soit par le milieu où ils sont élevés, soit par les activités auxquelles ils se livrent;

4e D'apporter leur collaboration au Service provincial de protection sociale de la jeunesse ainsi qu'aux autorités judiciaires chargées de la protection de la jeunesse.

§ 3. — Les comités locaux et cantonaux de protection sociale de la jeunesse se composent de onze membres au

2e Een sociale dienst bestaande uit vaste afgevaardigden voor de jeugdbescherming,
3e Een dienst van gezinshelpsters;

4e Een dienst van toezicht bestaande uit vaste afgevaardigden voor de jeugdbescherming, belast met het verstrekken van bijstand en met het toezicht op de ontwikkeling :

a) van de minderjarigen, die onder de hoede van de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd zijn geplaatst en die buiten hun gezin worden grootgebracht;
b) van de gezinnen, geplaatst onder het stelsel van de opvoedende bijstand;

5^e Een eerste opvangcentrum voor voorlopige huisvesting van de minderjarigen.

Art. 4.

De provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd kan, met de toestemming van de Minister van Justitie :

1^e Overeenkomsten sluiten met openbare en private instellingen, alsmede met particulieren :

a) ter uitvoering van de opdrachten, toevertrouwd aan het centrum voor opvoedende oriëntatie;
b) tot voorlopige huisvesting van de minderjarigen, die onder zijn hoede zijn geplaatst.

2^e Op alle plaatsen, volgens de noodwendigheden, hulpdiensten oprichten voor een gedeelte van het provinciaal grondgebied;

3^e Alle nuttige schikkingen treffen om de verplaatsing van de minderjarigen en de betrokken gezinnen te vergemakkelijken, van hun verblijfsplaats tot de plaats waar zich de hoofd- en hulpdiensten van de provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd bevinden.

Art. 5.

§ 1. — De provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd bevordert de oprichting en de bedrijvigheid van plaatselijke en kantonale comités voor sociale bescherming van de jeugd. De leden van deze comités hebben de hoedanigheid van vrijwillige afgevaardigden voor de jeugdbescherming.

§ 2. — De plaatselijke en kantonale comités voor sociale bescherming van de jeugd hebben tot taak :

1e De coördinatie, op plaatselijk en kantonaal gebied van de initiatieven ten bate van de sociale en morele bescherming van de jeugd te bevorderen;

2e De bevoegde administratieve en strafrechtelijke overheid op de hoogte te brengen van de feiten, die een ongustige weerslag kunnen hebben op de gezondheid, de veiligheid en de zedelijkheid van de jeugd;

3^e De provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd de naam mede te delen van de minderjarigen, wier gezondheid, veiligheid of zedelijkheid bedreigd zijn, door de omgeving waarin zij worden grootgebracht of door de bezigheden welke zij verrichten;

4e Hun medewerking te verlenen aan de provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd, alsmede aan de rechterlijke overheid, die met de bescherming van de jeugd is belast.

§ 3. — De plaatselijke en kantonale comités voor sociale bescherming van de jeugd bestaan uit ten hoogste

maximum choisis parmi les représentants de services ou organismes locaux s'intéressant à la protection de la jeunesse.

Le président et les membres du comité sont nommés pour trois ans par le Ministre de la Justice sur avis du procureur général près la Cour d'appel dans le ressort de laquelle se trouve le siège du comité local ou cantonal.

Ils ont chacun un suppléant nommé suivant la même procédure que les membres effectifs.

Le Ministre de la Justice règle le fonctionnement de ces comités. Il peut désigner des fonctionnaires ou collaborateurs du Service provincial de protection sociale de la jeunesse pour assister, avec voix consultative, aux réunions de ces comités.

Les frais de fonctionnement de ces comités sont à charge du budget du Ministère de la Justice.

Art. 6.

A l'égard des mineurs et des familles qui acceptent ou sollicitent son assistance le Service provincial de protection sociale de la jeunesse suscite de la part des parents ou tuteurs toutes les mesures utiles et notamment, s'il y a lieu, une demande de placement approprié, de traitement ou d'action éducative. Il fera éventuellement appel à des organismes publics ou privés qualifiés.

Il est, en outre, autorisé à prendre à l'égard du mineur toute mesure appropriée pour autant que les parents ou les tuteurs y consentent. L'adhésion du mineur lui-même est requise s'il est âgé de plus de seize ans. Ce consentement et cette adhésion sont toujours révocables.

Il procède, au préalable, à l'intervention de son service social, à une enquête sur l'état physique et mental du mineur ainsi que sur les conditions sociales et morales dans lesquelles il vit. Cette enquête sera complétée par un examen médico-psychologique.

Le Service provincial de protection sociale de la jeunesse signale aux autorités judiciaires les cas qui paraissent relever de leur compétence. Il en est notamment ainsi lorsque, après avoir été prié ou chargé de prendre des mesures de sauvegarde à l'égard d'un mineur ou d'une famille il constate que son action est entravée par le manque de collaboration des personnes intéressées. Les informations recueillies par le service provincial et les résultats des examens et interventions auxquels il a fait procéder sont communiqués au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse compétent.

Art. 7.

Les frais de fonctionnement des Services provinciaux de protection sociale de la jeunesse sont à charge du budget du Ministère de la Justice.

Il en est de même des dépenses résultant des mesures prises par ces services dans la mesure où elles ne sont pas couvertes par une institution publique ou privée.

La part contributive des parents aux frais des mesures prises par le service provincial de protection de la jeunesse à l'égard des mineurs pour lesquels son assistance a été sollicitée ou acceptée est fixée par le directeur du Service provincial de protection sociale de la jeunesse.

En cas de contestation le litige est tranché sans recours par une ordonnance du juge des mineurs. Le juge des mineurs peut, à tout moment, modifier cette part contributive à la demande de l'une des parties et après avoir entendu les explications et justifications de toutes les parties intéressées.

elf leden, gekozen uit de vertegenwoordigers van plaatselijke diensten of instellingen welke zich met de jeugdbescherming bezighouden.

De voorzitter en de leden van het comité worden voor drie jaar benoemd door de Minister van Justitie, op advies van de procureur-generaal bij het Hof van beroep in wiens rechtsgebied zich de zetel van het plaatselijk of kantonaal comité bevindt.

Zij hebben elk een plaatsvervanger, die wordt benoemd op dezelfde wijze als de gewone leden.

De Minister van Justitie regelt de werking van die comités. Hij kan ambtenaren of medewerkers van de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd aanwijzen om met raadgevende stem de vergaderingen van die comités bij te wonen.

De werkingskosten van die comités vallen ten laste van de begroting van het Ministerie van Justitie.

Art. 6.

Ten opzichte van de minderjarigen en de gezinnen, die zijn bijstand aanvaarden of aanvragen, zet de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd de ouders of voogden aan tot alle inittige maatregelen en inzonderheid, in voorkomend geval, tot indiening van een aanvraag voor gepaste plaatsing, behandeling of opvoedende actie. In voorkomend geval doet hij een beroep op bevoegde openbare of private inrichtingen.

Hij is bovendien bevoegd om ten aanzien van de minderjarige elke passende maatregel te nemen, voor zover de ouders of voogden erin toestemmen. De instemming van de minderjarige zelf is vereist, indien hij ouder is dan zestien jaar. Die toestemming en die instemming kunnen steeds ingetrokken worden.

Hij stelt vooraf, door bemiddeling van zijn sociale dienst, een onderzoek in naar de lichamelijke en geestelijke toestand van de minderjarige, alsmede naar de sociale en morele omstandigheden waarin hij leeft. Dit onderzoek wordt aangevuld door een medisch-psychologisch onderzoek.

De provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd brengt de gevallen die tot haar bevoegdheid schijnen te behoren, ter kennis van de rechterlijke overheid. Dit is o.a. van toepassing wanneer, nadat hij verzocht of ermee belast werd maatregelen te nemen ter bescherming van een minderjarige of een gezin, hij vaststelt dat zijn actie wordt belemmerd door gebrek aan medewerking vanwege de betrokken personen. De inlichtingen ingewonnen door de provinciale dienst en de uitslagen van de onderzoeken en stappen, waartoe hij heeft doen overgaan, worden ter kennis gebracht van het openbaar ministerie bij de bevoegde jeugdrechtbank.

Art. 7.

De werkingskosten van de provinciale diensten voor sociale bescherming van de jeugd zijn ten laste van de begroting van het Ministerie van Justitie.

Hetzelfde geldt voor de uitgaven die het gevolg zijn van de door deze diensten genomen maatregelen, voor zover ze niet gedragen worden door een openbare of private instelling. Het aandeel van de ouders in de kosten der maatregelen, door de provinciale dienst voor bescherming van de jeugd genomen ten opzichte van de minderjarigen, waarvoor zijn bijstand gevraagd of aanvaard werd, wordt vastgesteld door de directeur van de provinciale dienst voor sociale bescherming van de jeugd.

In geval van betwisting wordt het geschil zonder beroep beslecht door een beschikking van de jeugdrechtbank. De jeugdrechtbank kan op elk ogenblik dit aandeel van de ouders wijzigen op verzoek van een der partijen en na de uitleg en de verantwoording van alle betrokken partijen te hebben gehoord.

Art. 8.

Les collaborateurs des Services provinciaux de protection sociale de la jeunesse et les membres des comités cantonaux ou locaux de protection sociale de la jeunesse sont, en cette qualité, dépositaires des secrets qui leur sont confiés dans l'exercice de leur mission et qui se rapportent à celle-ci. La violation de ce secret est sanctionnée des peines prévues à l'article 458 du Code Pénal.

CHAPITRE II.

De la protection judiciaire de la jeunesse.

SECTION I.

Les organes de la Protection Judiciaire de la Jeunesse.

Art. 9.

§ 1. — Il est créé au sein de chaque tribunal de première instance une section dénommée « Tribunal de protection de la jeunesse », composée d'un ou plusieurs juges des mineurs, de juges suppléants, d'assesseurs, d'un greffe et d'un service social.

Les magistrats membres des tribunaux de protection de la jeunesse sont exclusivement chargés des affaires concernant les mineurs d'âge dont la connaissance leur est attribuée par la présente loi.

§ 2. — Le Roi nomme un ou plusieurs juges des mineurs dans chaque arrondissement suivant les besoins du service. Il peut également charger un juge des mineurs de desservir, en la même qualité, d'autres arrondissements d'un même ressort de la Cour d'appel.

Les juges des mineurs sont nommés, compte tenu de l'intérêt qu'ils portent aux problèmes de l'enfance inadaptée et de leurs aptitudes, parmi les juges effectifs du tribunal de première instance.

Le mandat de juge des mineurs effectifs ou suppléant est de trois ans. Il est renouvelable. Après neuf ans le juge des mineurs peut être nommé à titre définitif.

§ 3. — Si le tribunal de protection de la jeunesse se compose, au moins, de deux juges effectifs, le Roi nomme l'un d'eux comme président. Si le tribunal comprend quatre juges au moins, le Roi nomme en outre l'un d'eux comme vice-président. Les juges des mineurs nommés à titre définitifs qui ont été nommés aux fonctions de président ou de vice-président du tribunal de protection de la jeunesse ont rang de vice-président dans la hiérarchie du tribunal de première instance auquel ils appartiennent.

§ 4. — Le président du tribunal de protection de la jeunesse est chargé de la répartition du service. En cas d'absence du président et du vice-président ceux-ci sont remplacés par le plus ancien des juges.

§ 5. — Le Roi détermine le nombre des juges des mineurs suppléants suivant le besoins du service. Ils sont nommés par le Roi, en cette qualité, parmi les membres du Barreau ayant au moins cinq années d'inscription au rôle des avocats.

Art. 8.

De medewerkers van de provinciale diensten voor sociale bescherming van de jeugd en de leden van de kantonale en plaatselijke comités voor sociale bescherming van de jeugd zijn, in deze hoedanigheid, gehouden tot geheimhouding bij de uitoefening van hun opdracht. Voor de schending van dit geheim gelden de straffen, bepaald in artikel 548 van het Strafwetboek.

HOOFDSTUK II.

De gerechtelijke bescherming van de jeugd.

AFDELING I.

De organen van de gerechtelijke jeugdbescherming.

Art. 9.

§ 1. — In elke rechtbank van eerste aanleg wordt een afdeling opgericht, « Jeugdrechtkbank » genaamd, bestaande uit een of meer jeugdrechters, plaatsvervangende rechters, bijzitters, een griffie en een sociale dienst.

De magistraten, leden van de jeugdrechtkansen, worden uitsluitend belast met zaken aangaande de minderjarigen, waarvoor zij bij deze wet bevoegd worden verklaard.

§ 2. — De Koning benoemt een of meer jeugdrechters in elk arrondissement, volgens de behoeften van de dienst. Hij kan ook een jeugdrechter ermede belasten andere arrondissementen van eenzelfde rechtsgebied van het Hof van beroep te bedienen.

De jeugdrechters worden benoemd, rekening houdend met de belangstelling welke zij tonen voor de vraagstukken van de ontwrichte jeugd alsmede met hun bekwaamheid, onder de rechters titularissen van de rechtbank van eerste aanleg.

De duur van het mandaat van jeugdrechter titularis of plaatsvervanger bedraagt drie jaar. Het is hernieuwbaar. Na negen jaar kan de jeugdrechter vast worden benoemd.

§ 3. — Indien de jeugdrechtkbank bestaat uit ten minste twee rechtertitularissen, benoemt de Koning een van hen tot voorzitter. Indien de rechtbank bestaat uit ten minste vier rechters, benoemt de Koning bovenindien een van hen tot ondervoorzitter. De vastbenoemde jeugdrechters, die de functie vervullen van voorzitter of ondervoorzitter van de jeugdrechtkbank, hebben de rang van ondervoorzitter in de hiërarchie van de rechtbank van eerste aanleg waartoe zij behoren.

§ 4. — De voorzitter van de jeugdrechtkbank is belast met de regeling van de dienst. Bij afwezigheid van de voorzitter en de ondervoorzitter, worden deze vervangen door de oudste van de rechters.

§ 5. — De Koning bepaalt het aantal plaatsvervangende jeugdrechters volgens de behoeften van de dienst. Zij worden door de Koning als zodanig benoemd onder de leden van de balie, die ten minste vijf jaar als advocaat zijn ingeschreven.

Art. 10.

Les fonctions du ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse sont exercées par un ou plusieurs substituts du Procureur du Roi près le tribunal de première instance, désignés à cet effet ou par leurs suppléants choisis parmi les membres du même parquet.

Ces substituts restent placés sous la surveillance disciplinaire du Procureur du Roi.

Lorsque deux substituts au moins sont chargés de ce service le Roi désigne l'un d'eux, sur présentation du Procureur du Roi et pour une durée de trois ans, comme premier substitut. Cette désignation est renouvelable. Le premier substitut est chargé de la répartition du service et, en cas d'absence ou d'empêchement, il est remplacé par le substitut le plus ancien.

Art. 11.

Dans la mesure où la bonne administration de la justice l'exige et nonobstant les dispositions légales fixant le nombre des magistrats le Roi peut, en vue d'assurer l'application de la présente loi, augmenter le nombre de juges et de substituts près les tribunaux de première instance. Le maximum de ces juges et de ces substituts nommés en surnombre est fixé respectivement à douze et à dix pour tout le Royaume.

Art. 12.

Un ou plusieurs juges d'instruction désignés par le président du tribunal de première instance seront spécialement chargés des affaires concernant les mineurs de moins de 18 ans.

Art. 13.

Les assesseurs titulaires et suppléants sont nommés par le Roi pour un terme de trois ans. Ils sont choisis parmi les personnes de l'un ou de l'autre sexe, âgées de plus de trente ans, de nationalité belge, et s'étant signalées par leur compétence et par l'intérêt qu'elles portent aux questions de l'enfance. Leur mandat est renouvelable. Avant d'entrer en fonctions, les assesseurs titulaires et suppléants prêtent serment, devant le président du tribunal de protection de la jeunesse ou devant le juge des mineurs, conformément à l'article 2 du décret du 20 juillet 1831.

Art. 14.

Le Service du greffe du tribunal de protection de la jeunesse est dirigée par un greffier-chef de service. Il comprend un ou plusieurs greffiers, commis-greffiers, rédacteurs, employés, téléphonistes et messagers choisis parmi les greffiers-chefs de service, greffiers, commis-greffiers, rédacteurs, employés et messagers du greffe du tribunal de première instance. Le président du tribunal de protection de la jeunesse est toutefois autorisé à recruter, dans les limites autorisées par le Ministre de la Justice, à l'initiative du secrétariat permanent de recrutement du personnel de l'Etat, les sténo-dactylos nécessaires au travail de secrétariat.

Art. 15.

Il y a dans le parquet du tribunal de protection de la jeunesse un ou plusieurs secrétaires et un ou plusieurs employés de parquets choisis parmi les secrétaires-adjoints et les employés de parquet près le tribunal de première instance.

Art. 10.

Het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank wordt uitgeoefend door een of meer substituut-procureurs des Konings bij de rechbank van eerste aanleg, die daartoe zijn aangewezen, of door hun plaatsvervangers, gekozen onder de leden van hetzelfde parket.

Die substituten blijven ten aanzien van de tucht onder het toezicht van de procureur des Konings.

Indien ten minste twee substituten met die dienst zijn belast, verleent de Koning, op voorstel van de procureur des Konings en voor een tijdperk van drie jaar, aan een van hen machtiging om de titel van eerste substituut te voeren. Deze benoeming is hernieuwbaar. De eerste substituut is belast met de regeling van de dienst, en bij afwezigheid of verhindering wordt hij door de oudste substituut vervangen.

Art. 11.

Voor zover zulks voor een goede rechtsbedeling is vereist en niettegenstaande de wetsbepalingen waarbij het aantal magistraten wordt vastgesteld, kan de Koning, om de toepassing van de huidige wet te verzekeren, het aantal rechters en substituten bij de rechbanken van eerste aanleg verhogen. Het maximum van die bovenaallig benoemde rechters en substituten wordt respectievelijk vastgesteld op twaalf en tien voor gans het Rijk.

Art. 12.

Een of meer onderzoeksrechters, aangewezen door de voorzitter van de rechbank van eerste aanleg, worden speciaal belast met de zaken betreffende de minderjarigen beneden 18 jaar.

Art. 13.

De titelvoerende bijzitters en hun plaatsvervangers worden door de Koning benoemd voor een tijdperk van drie jaar. Zij worden gekozen onder de personen van het ene of het andere geslacht, ouder dan dertig jaar, van Belgische nationaliteit, en die zich onderscheiden hebben door hun bevoegdheid en de belangstelling welke zij aan de dag leggen voor de jeugdproblemen. Hun mandaat is hernieuwbaar. Voor hun indiensttreding moeten de titelvoerende bijzitters en de plaatsvervangers de eed afleggen in handen van de voorzitter van de jeugdrechtbank of in handen van de jeugdrechter, overeenkomstig artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831.

Art. 14.

De dienst van de griffie van de jeugdrechtbank wordt geleid door een griffier-dienstroofd. Hij omvat een of meer griffiers, commiezen-griffier, opstellers, bedienden, telefonisten en boden, gekozen onder de griffiers-dienstroofden, griffiers, commiezen-griffier, opstellers, bedienden en boden van de griffie van de rechbank van eerste aanleg. De voorzitter van de jeugdrechtbank is evenwel gemachtigd, binnen de door de minister van Justitie toegestane perken, op initiatief van het Vast Secretariaat voor Werving van het Rijkspersoneel, de voor het werk van het secretariaat benodigde stenotypisten aan te werven.

Art. 15.

In het parket van de jeugdrechtbank zijn er een of meer secretarissen en een of meer parketbedienden, gekozen uit de adjunct-secretarissen en de parketbedienden bij de rechbank van eerste aanleg.

Art. 16.

Le Ministre de la Justice met à la disposition du juge des mineurs et du ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse des délégués permanents à la protection de la jeunesse, groupés en un Service social.

Ces délégués permanents effectuent sous l'autorité et la direction des autorités judiciaires auprès desquelles ils sont nommés, les missions d'information, de surveillance et de transfèrement des mineurs qui leur sont ordonnées par celles-ci.

Les délégués permanents doivent être porteurs d'un diplôme faisant foi de connaissances pédagogiques et sociales. Toutefois il peut être fait appel, exceptionnellement aux candidats ayant satisfait aux autres conditions de nomination que le Roi détermine et notamment à un examen d'aptitude.

Les délégués permanents sont nommés par le Ministre de la Justice, sur double présentation du président du tribunal de protection de la jeunesse ou du juge des mineurs.

Le Roi détermine le statut et la hiérarchie des délégués permanents et fixe leurs traitements, pensions et subventions.

Les missions qui leur incombent pourront, subsidiairement, être confiées à des délégués bénévoles à la protection de la jeunesse choisis par le président du tribunal de protection de la jeunesse ou le juge des mineurs parmi les personnes s'intéressant à la protection de la jeunesse.

Des indemnités pour frais de séjour et de déplacements peuvent être octroyées aux délégués bénévoles.

Art. 17.

Il y a dans chaque Cour d'appel une section dénommée « Cour d'appel de protection de la jeunesse ». Chacune de ces Cours d'appel connaît en appel des décisions des tribunaux de protection de la jeunesse. Leur compétence territoriale est identique à celle des Cours d'appel.

Les fonctions de juge d'appel des mineurs et de juge d'appel suppléant sont exercées par un conseiller à la Cour d'appel. Le mandat de ces magistrats est de trois ans. Il est renouvelable.

Le juge d'appel est assisté par deux assesseurs d'appel choisis parmi des spécialistes en psychiatrie, en pédagogie ou en psychologie infantile. Le nombre des assesseurs d'appel, titulaires et suppléants, est déterminé par le Roi. Ils sont nommés par le Roi, pour un terme de trois ans sur proposition du Ministre de la Justice. Leur mandat est renouvelable. Avant d'entrer en fonctions les assesseurs titulaires et suppléants prêtent serment devant le juge d'appel des mineurs conformément à l'article 2 du décret du 20 juillet 1831. Ils participent aux délibérations avec voix consultative.

Art. 18.

Les fonctions du ministère public près la Cour d'appel de protection de la jeunesse sont exercées, sous l'autorité du procureur général près la Cour d'appel par un magistrat du parquet général. Ce magistrat peut avoir un suppléant choisi parmi les membres du même parquet.

Art. 19.

La Cour d'appel de protection de la jeunesse a un ou plusieurs greffiers et employés de greffe, choisis parmi les greffiers et employés de greffe de la Cour d'appel. Il y a dans le parquet de la Cour d'appel de protection de la

Art. 16.

De Minister van Justitie stelt vaste afgevaardigden voor de bescherming van de jeugd, in een sociale dienst verenigd, ter beschikking van de jeugdrechter en van het openbaar ministerie bij de jeugdrechtkbank.

Deze vaste afgevaardigden vervullen, onder het gezag en de leiding van de rechterlijke overheid waarbij ze zijn benoemd, de hun door deze opgelegde opdrachten van onderzoek, toezicht en verplaatsing van minderjarigen.

De vaste afgevaardigden dienen houder te zijn van een diploma waaruit hun opvoedkundige en sociale kennis blijkt. Nochtans kan bij uitzondering een beroep worden gedaan op kandidaten, die aan de andere door de Koning te bepalen vereisten tot benoeming hebben voldaan, onder meer aan een bekwaamheidsexamen.

De vaste afgevaardigden worden benoemd door de Minister van Justitie, op de dubbele voordracht van de voorzitter der jeugdrechtkbank of van de jeugdrechter.

De Koning bepaalt de rechtstoestand en de hiërarchie van de vaste afgevaardigden en stelt hun wedden, pensioenen en toelagen vast.

Hun opdrachten kunnen, in geval van nood, worden toeovertrouwd aan vrijwillige afgevaardigden voor de bescherming van de jeugd, door de voorzitter van de jeugdrechtkbank of door de jeugdrechter gekozen uit de personen die zich met de jeugdbescherming bezighouden.

Aan deze vrijwillige afgevaardigden kunnen vergoedingen voor hun verblijf- en verplaatsingskosten worden toegestaan.

Art. 17.

In elk Hof van beroep bestaat een afdeling « Hof van beroep voor de jeugdbescherming » genaamd. Elk Hof van beroep voor de jeugdbescherming neemt in hoger beroep kennis van de beslissingen van de jeugdrechtkbanken. Hun rechtsgebied is hetzelfde als dat van de Hoven van beroep.

Het ambt van jeugdrechter en plaatsvervangend jeugdrechter in beroep wordt uitgeoefend door een raadsheer bij het Hof van beroep. De duur van het mandaat van deze magistraten bedraagt drie jaar en is hernieuwbaar.

De rechter in beroep wordt bijgestaan door twee bijzitters, gekozen onder specialisten in de psychiatrie, opvoedkunde of kinderpsychologie. Het aantal titelvoerende en plaatsvervangende bijzitters wordt door de Koning vastgesteld. Zij worden door de Koning benoemd voor een termijn van drie jaar op voorstel van de Minister van Justitie. Hun mandaat is hernieuwbaar. Alvorens zij in functie treden, leggen de titelvoerende en plaatsvervangende bijzitters de eed af in handen van de jeugdrechter in beroep, overeenkomstig artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831. Zij nemen aan de beraadslagingen deel met raadgevende stem.

Art. 18.

Het ambt van openbaar ministerie bij het Hof van beroep voor de jeugdbescherming wordt, onder het gezag van de procureur-generaal bij het Hof van beroep, uitgeoefend door een magistraat van het parket-generaal. Die magistraat kan een plaatsvervanger hebben, gekozen onder de leden van hetzelfde parket.

Art. 19.

Het Hof van beroep voor de jeugdbescherming heeft een of meer griffiers en griffie-bedienden, gekozen onder de griffiers en griffiebedienden van het Hof van beroep. In het parket van het Hof van beroep voor de jeugd-

jeunesse un secrétaire et un employé choisis parmi les secrétaires adjoints et les employés du parquet général près la Cour d'appel.

Art. 20.

Les magistrats du siège et du parquet chargés d'assurer, comme effectifs ou comme suppléants, le service des tribunaux et des Cours d'appel de protection de la jeunesse, les greffiers-chefs de service, les greffiers, commis-greffiers et les secrétaires de parquet sont désignés par le Roi, et les rédacteurs, employés et messagers de greffes et les employés du parquet par les autorités qui les nomment.

Art. 21.

Le tribunal de protection de la jeunesse et le parquet qui lui est attaché siègent dans des édifices distincts de ceux qui sont habituellement affectés au service des cours et tribunaux.

SECTION II.

Compétence du Tribunal de protection de la jeunesse.

Art. 22.

Le tribunal de protection de la jeunesse se compose de trois organes juridictionnels :

1° Le juge des mineurs, siégeant en son cabinet. Il est notamment chargé de l'instruction sociale des affaires et de prendre les mesures de garde provisoires prévues par la présente loi.

2° Une chambre civile composée du juge des mineurs et de deux assesseurs avec voix consultative. Elle statue, au fond, sur les affaires dont la présente loi lui attribue compétence.

3° Le tribunal des adolescents. Il se compose du juge des mineurs et de deux assesseurs avec voix consultative.

Art. 23.

La chambre civile du tribunal de protection de la jeunesse connaît des affaires suivantes :

1° De l'homologation des actes d'adoption concernant des mineurs conformément à l'article 335bis (nouveau) du Code Civil.

2° Des actions relatives à la garde des enfants après divorce ou séparation de corps ainsi qu'il est prévu à l'article 302 (nouveau) du Code Civil.

3° Des contestations entre personnes investies de la puissance paternelle au sujet du gouvernement de la personne d'un mineur.

4° Des requêtes relatives à l'émancipation ou à la révocation de l'émancipation d'un mineur conformément aux articles 477, 478, 479 et 485 nouveaux du Code Civil.

5° Des contestations relatives à la tutelle instituée par les articles 78 et 83 de la loi du 10 mars 1925 sur l'assistance publique.

6° Des contestations visées à l'article 10bis (nouveau) de la loi du 27 juin 1956 relative au Fonds spécial d'assistance.

7° Des actions relatives à l'assistance éducative et à la tutelle aux allocations familiales.

bescherming is een secretaris en een bediende, gekozen onder de adjunct-secretarissen en de bedienden van het parket-generaal bij het Hof van beroep.

Art. 20.

De magistraten van de zetel en van het parket, die ermede belast worden, als titelvoerende of als plaatsvervangende magistraten, de dienst van de jeugdrechtbanken en van de Hoven van beroep voor de jeugdbescherming te verzekeren, de griffiers-diensthooft, de griffiers, de commiezen-griffier en de secretarissen van het parket worden door de Koning aangewezen, en de opstellers, bedienden en boden van de griffies en de parketbedienden door de overheid die hen benoemt.

Art. 21.

De jeugdrechtbank en het hieraan verbonden parket worden ondergebracht in andere gebouwen dan die welke gewoonlijk voor de dienst der Hoven en rechtbanken zijn bestemd.

AFDELING II.

Bevoegdheid van de jeugdrechtbank.

Art. 22.

De jeugdrechtbank bestaat uit drie rechtsorganen :

1° De jeugdrechtter, die zitting houdt in zijn kabinet. Hij is o.m. belast met het sociaal onderzoek van de zaken en met het nemen van de maatregelen van voorlopige bewaking overeenkomstig onderhavige wet;

2° Een burgerlijke kamer bestaande uit de jeugdrechtter en twee bijzitters met raadgevende stem. Ze spreekt zich uit over de grond van de zaken waarvoor ze krachtens deze wet bevoegd is;

3° De rechtbank voor jongelieden. Ze bestaat uit de jeugdrechtter en twee bijzitters met raadgevende stem.

Art. 23.

De burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank neemt kennis van de volgende zaken :

1° De homologatie van de akten van aanneming betreffende minderjarigen, overeenkomstig artikel 355bis (nieuw) van het Burgerlijk Wetboek;

2° De vorderingen inzake bewaking van de kinderen na echtscheiding of scheiding van tafel en bed, overeenkomstig artikel 302 (nieuw) van het Burgerlijk Wetboek;

3° De betwistingen onder personen bekleed met de ouderlijke macht aangaande de opvoeding van een minderjarige;

4° De verzoeken tot ontvoogding of intrekking van de ontvoogding van een minderjarige, overeenkomstig de nieuwe artikelen 477, 478, 479 en 485 van het Burgerlijk Wetboek.

5° De betwistingen inzake de voogdij ingesteld door de artikelen 78 en 83 van de wet van 10 maart 1925 op de openbare onderstand;

6° De betwistingen bedoeld in artikel 10bis (nieuw) van de wet van 27 juni 1956 betreffende het Speciaal Onderstands fonds;

7° De vorderingen inzake opvoedende bijstand en toezicht op de kinderbijslag;

8° Des actions relatives à la déchéance de la puissance paternelle.

Art. 24.

La chambre civile du tribunal de protection de la jeunesse connaît également des affaires suivantes :

1° Des plaintes en correction paternelle formulées par les personnes investies de la puissance paternelle ou qui assument la garde de fait d'un mineur de moins de 18 ans qui, par son inconduite ou son indiscipline, donne de graves sujets de mécontentement.

2° Des réquisitions du ministère public relatives aux infractions visées aux articles 10 et 11 de l'arrêté royal du 20 août 1957 portant coordination des lois sur l'enseignement primaire, pris en exécution de la loi du 27 juillet 1955.

3° Des réquisitions du ministère public relatives aux mineurs de moins de 18 ans dont la santé, la sécurité, la moralité ou l'éducation sont compromises soit par le milieu où ils sont élevés, soit par les activités auxquelles ils se livrent.

Art. 25.

Le tribunal des adolescents statue sur l'action publique à l'égard des mineurs de quatorze à dix-huit ans traduits devant lui du chef d'un fait qualifié infraction.

Art. 26.

Est compétent le tribunal de protection de la jeunesse :

1° Du domicile de l'adoptant conformément à l'article 355 du Code Civil.

2° Du ressort du tribunal saisi de la demande en divorce ou en séparation de corps dans les affaires visées aux articles 23/2°, 31, 32 et 33.

3° Du siège de la commission d'assistance publique dans les affaires visées au 5° de l'article 23.

4° De la résidence du défendeur dans les affaires visées sous les numéros 3, 7 et 8 de l'article 23.

5° De la résidence du mineur dans les affaires visées aux articles 23/4° et 24.

6° De la résidence du requérant dans les affaires visées aux articles 23/6° et 40.

Art. 27.

Est compétent à l'égard des mineurs traduits devant le tribunal des adolescents le tribunal de protection de la jeunesse :

1° De la résidence du mineur;

2° Du lieu de l'infraction;

3° Du lieu où le mineur peut être trouvé.

Si le mineur réside en Belgique, les juridictions du lieu de l'infraction et du lieu où le mineur a été trouvé doivent se dessaisir ultérieurement au profit de celle de la résidence du mineur.

8° De vorderingen tot ontzetting uit de ouderlijke macht.

Art. 24.

De burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank neemt ook kennis van de volgende zaken :

1° De klachten ingediend door de personen, bekleed met de ouderlijke macht of belast met de feitelijke bewaking van een minderjarige beneden 18 jaar, die door zijn wan gedrag en zijn gebrek aan tucht ernstige redenen tot ontevredenheid geeft;

2° De vorderingen van het openbaar ministerie in verband met inbreuken op de artikelen 10 en 11 van het koninklijk besluit van 20 augustus 1957 houdende coördinatie van de wetten op het lager onderwijs, genomen ter voldoening aan de wet van 27 juli 1955;

3° De vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen beneden 18 jaar, wier gezondheid, veiligheid, zedelijkheid of opvoeding in gevaar worden gebracht door de omgeving waarin ze worden grootgebracht, of door de bezigheden die zij verrichten.

Art. 25.

De rechtbank voor jongelieden doet uitspraak over de openbare vordering ten opzichte van minderjarigen van 14 tot 18 jaar, die voor een als misdrijf geacht feit terechtaan.

Art. 26.

Bevoegd is de jeugdrechtbank :

1° Van de woonplaats van de aannemende overeenkomstig artikel 355 van het Burgerlijk Wetboek;

2° Van het rechtsgebied der rechtbank waarbij de aan vraag tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is ingediend betreffende de zaken bedoeld in de artikelen 23/2°, 31, 32 en 33;

3° Van de zetel der commissie van openbare onderstand voor de zaken bedoeld in 5° van artikel 23;

4° Van de verblijfplaats van de verweerde voor de zaken bedoeld onder 3°, 7° en 8° van artikel 23;

5° Van de verblijfplaats van de minderjarige voor de zaken bedoeld in artikel 23/4° en 24;

6° Van de verblijfplaats van de verzoeker voor de zaken bedoeld in de artikelen 23/6° en 40.

Art. 27.

Ten opzichte van de minderjarigen, die voor de rechtbank voor jongelieden worden gedaagd, is bevoegd de jeugdrechtbank :

1° Van de woonplaats van de minderjarige;

2° Van de plaats van het misdrijf;

3° Van de plaats waar de minderjarige kan worden aange troffen.

Als de minderjarige in België verblijft, moeten de rechts machten van de plaats van het misdrijf en van de plaats waar de minderjarige werd aangetroffen de zaak nadien overlaten aan de rechtsmacht van de verblijfplaats van de minderjarige.

SECTION III.

Dispositions relatives au statut civil des mineurs.

Art. 28.

L'article 236 du Code Civil est complété par la disposition suivante :

« A la demande en divorce doit être jointe une déclaration de l'officier de l'état-civil du domicile du demandeur précisant les nom, prénoms, lieu et date de naissance des enfants issus du mariage. »

Art. 29.

L'article 239 du Code Civil est complété par la disposition suivante :

« Le Procureur du Roi, après avoir reçu communication de la demande et des pièces, distraira les pièces relatives aux enfants issus du mariage et les transmettra au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse. »

Art. 30.

L'article 268 du Code Civil est modifié comme suit :

« Le Président, statuant en référé, connaît, en tout état de cause, des mesures provisoires relatives à la personne et aux biens des parties. »

Art. 31.

Il est inséré au Code Civil un article 268bis ainsi conçu :

« Le juge des mineurs, sur la réquisition du ministère public, ordonne une enquête et fait toutes diligences utiles en vue de déterminer la situation matérielle et morale des époux, les conditions dans lesquelles vivent et sont élevés les enfants et les mesures à prendre éventuellement en vue de leur garde provisoire. Il peut ordonner que les enfants soient soumis à un examen médico-pédagogique. Il convoque les époux et, s'il échet, leurs enfants et il fait consigner leurs observations dans un rapport d'audition.

» Il désigne, par ordonnance de garde provisoire, celui des époux auquel les enfants seront confiés. Il peut également les confier à une tierce personne ou les mettre sous la sauvegarde du Service provincial de protection sociale de la jeunesse. Il détermine la part contributive des parents aux frais de l'entretien et de l'éducation des enfants ainsi que les personnes à qui cette contribution sera versée.

» Le juge des mineurs peut ordonner, nonobstant tout recours et sauf quant aux dépens, l'exécution provisoire de ses décisions.

» Le juge des mineurs peut, en tout état de cause, pendant l'action en divorce ou en séparation de corps, soit d'office, soit à la requête du ministère public ou des parties, modifier les mesures ordonnées quant à la garde, au droit de visite et à la contribution des parents aux frais d'entretien et d'éducation des enfants. Avant de prononcer ces ordonnances modificatives ou l'ordonnance par laquelle il déboute la requête en révision, le juge des mineurs con-

AFDELING III.

Bepalingen betreffende de burgerlijke rechtstoestand van de minderjarigen.

Art. 28.

Artikel 236 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Bij de eis tot echtscheiding moet worden gevoegd een verklaring van de ambtenaar van de burgerlijke stand der woonplaats van de eiser, met opgave van de naam, voornamen, plaats en datum van geboorte der kinderen die uit het huwelijk zijn gesproten. »

Art. 29.

Artikel 236 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Na mededeling te hebben gekregen van de eis en de stukken, neemt de procureur des Konings de stukken betreffende de uit het huwelijk gesproten kinderen en zendt ze aan het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank. »

Art. 30.

Artikel 268 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd als volgt :

« De voorzitter, rechtsprekend in kort geding, neemt, in iedere stand van het geding, kennis van de voorlopige maatregelen die betrekking hebben op de persoon en op de goederen van de partijen. »

Art. 31.

Het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met een artikel 268bis, dat luidt als volgt :

« Op vordering van het openbaar ministerie, gelast de jeugdrechter een onderzoek en neemt alle nuttige maatregelen om vast te stellen welke de materiële en morele toestand der echtgenoten is, de omstandigheden waarin de kinderen leven en grootgebracht worden en de eventueel te nemen schikkingen voor hun voorlopige bewaking. Hij kan gelasten dat de kinderen aan een medisch-pedagogisch onderzoek worden onderworpen. Hij ontbiedt de echtgenoten en, desnoods, hun kinderen en houdt aantekening van hun opmerkingen in een verslag van het verhoor.

» Bij beschikking van voorlopige bewaking, wijst hij een van de ouders aan om de kinderen onder zijn hoede te nemen. Hij kan ze ook toevertrouwen aan een derde persoon of ze onder de hoede plaatsen van de provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd. Hij bepaalt het aandeel van de ouders in de kosten van onderhoud en opvoeding der kinderen en wijst de personen aan, aan wie deze bijdrage dient te worden gestort.

» De jeugdrechter kan, ongeacht elk beroep en behalve wat de uitgaven betreft, de voorlopige tenuitvoerlegging van zijn beslissingen bevelen.

» De jeugdrechter kan in elke stand van het geding, bij de vordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, van rechtswege of op verzoek van het openbaar ministerie of van partijen, de bevolen maatregelen opnemende bewaking, het recht van bezoek en de bijdragen van de ouders in de kosten van onderhoud en opvoeding der kinderen, wijzigen. Alvorens de jeugdrechter deze wijzigingsbeschikkingen of de beschikking uitspreekt waarbij hij

voquera les époux et les invitera, ainsi que le ministère public, à formuler leurs observations.

» Le ministère public fait signifier aux époux les ordonnances du juge des mineurs. Ces ordonnances peuvent être attaquées par la voie de l'opposition ou de l'appel. Elles sont réputées contradictoires à l'égard des époux qui ont comparu devant le juge des mineurs. Le délai d'opposition et d'appel est d'un mois à partir de la signification faite à personne. Si la signification n'est pas faite à personne le délai d'opposition et d'appel est de deux mois à partir de la signification faite à domicile ou à résidence.

» Le juge des mineurs statue sur les dépens conformément aux dispositions des articles 130 et 131 du Code de procédure civile.

» Le juge d'appel des mineurs connaît, en degré d'appel, des ordonnances prononcées par le juge des mineurs en cette matière. »

Art. 32.

L'article 280 du Code Civil est complété comme suit :

« Les conventions des époux relatives aux enfants doivent être communiquées au ministère public. Ce dernier requiert le juge des mineurs conformément à l'article 268bis du Code Civil. »

Art. 33.

L'article 302 du Code Civil est modifié comme suit :

« Après la transcription du divorce pour cause déterminée ou par consentement mutuel et de la séparation de corps le ministère public requiert le tribunal de protection de la jeunesse, chambre civile, de statuer sur la garde définitive des enfants, le droit de visite et la part contributive des époux aux frais d'entretien et d'éducation des enfants.

» Les époux divorcés sont convoqués à l'audience par lettre recommandée à la poste à l'initiative du greffier du tribunal de protection sociale de la jeunesse.

» Le ministère des avoués est facultatif; les frais de leur intervention n'entrent pas en taxe.

» Le tribunal de protection de la jeunesse statue au mieux des intérêts des enfants. Il peut les confier à l'un des époux divorcés, à une tierce personne ou les remettre sous la sauvegarde du Service provincial de protection sociale de la jeunesse et charger ce service de surveiller la façon dont les époux divorcés s'acquittent de leurs obligations. Le ministère public et chacun des époux divorcés peuvent à tout moment, pendant la minorité des enfants, demander au tribunal de protection de la jeunesse la révision des décisions..

» La demande en révision doit être formulée par enquête écrite déposée au greffe du tribunal de protection de la jeunesse.

» Avant l'inscription de la demande en révision au rôle de la chambre civile du tribunal de protection de la jeunesse le juge des mineurs procède à l'instruction de l'affaire ainsi qu'il est prévu à l'article 268bis du Code Civil. Pendant cette instruction le juge des mineurs ordonne, éventuellement, les mesures provisoires jugées nécessaires. Lorsque l'affaire sera en état d'être jugée au fond le juge des mineurs renvoie, par ordonnance, les parties devant le

de eis tot herziening afwijst, ontbiedt hij de echtgenoten en verzoekt hen, alsook het openbaar ministerie, hun opmerkingen te doen kennen.

» Het openbaar ministerie brengt de beschikkingen van de jeugdrechtster ter kennis van de echtgenoten. Tegen deze beschikkingen kan verzet of hoger beroep worden ingesteld. Ze worden behandeld op tegenspraak ten opzichte van de echtgenoten, die voor de jeugdrechtster zijn verschenen. De termijn van het verzet of het hoger beroep bedraagt één maand vanaf de betekening gedaan aan de persoon. Is de betekening niet aan de persoon gedaan, dan bedraagt de termijn voor het verzet en het hoger beroep twee maanden vanaf de betekening gedaan aan de woonplaats of de verblijfplaats.

» De jeugdrechtster beslist over de kosten overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 130 en 131 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

» De jeugdrechtster in hoger beroep neemt kennis van de beschikkingen van de jeugdrechtster ter zake. »

Art. 32.

Artikel 280 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld als volgt :

« De overeenkomsten van de echtgenoten betreffende de kinderen moeten aan het openbaar ministerie worden medegedeeld. Dit laatste vordert de jeugdrechtster overeenkomstig artikel 268bis van Burgerlijk Wetboek. »

Art. 33.

Artikel 302 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd :

« Na de overschrijving van de echtscheiding om een bepaalde reden of bij wederzijdse toestemming en van de scheiding van tafel en bed, wordt de burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank door het openbaar ministerie aangezocht uitspraak te doen omtrent de definitieve bewaking van de kinderen, het recht van bezoek en het aandeel van de echtgenoten in de kosten van onderhoud en opvoeding der kinderen.

» De uit de echt gescheiden echtgenoten worden op initiatief van de griffier van de rechtbank voor sociale bescherming van de jeugd per aangetekende brief ter te rechting opgeroepen.

» De aanstelling van een pleitbezorger is facultatief; zijn vergoeding wordt niet bij de kosten gerekend.

» De jeugdrechtbank doet uitspraak, rekening houdend met de belangen van de kinderen. Ze kan deze toevertrouwen aan één van de uit de echt gescheiden echtgenoten, aan een derde persoon of ze plaatsen onder de hoede van de provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd en deze dienst ermee gelasten na te gaan op welke wijze de uit de echt gescheiden echtgenoten hun verplichtingen nakomen. Het openbaar ministerie en elk van de uit de echt gescheiden echtgenoten kunnen op elk ogenblik, gedurende de minderjarigheid van de kinderen, de jeugdrechtbank aanzoeken haar beslissingen te wijzigen.

» De aanvraag tot herziening dient schriftelijk te worden ingediend bij de griffie van de jeugdrechtbank.

» Voor de inschrijving van de aanvraag tot herziening op de rol van de burgerlijke kamer der jeugdrechtbank, gaat de jeugdrechtster over tot het onderzoek van de zaak volgens de bepalingen van artikel 268bis van het Burgerlijk Wetboek. Tijdens dit onderzoek beveelt de jeugdrechtster, in voorkomend geval, de noodzakelijk geachte voorlopige maatregelen. Wanneer de zaak in staat is om ten gronde te worden berecht, verwijst de jeugdrechtster, bij beschikking,

tribunal. Le juge des mineurs, soit d'office, soit à la requête du ministère public, communique le dossier à ce dernier. »

Art. 34.

L'article 373 du Code Civil est modifié comme suit :

« Le père seul exerce cette autorité pendant le mariage. Lorsque la mère estime qu'une décision du père relative à l'éducation des enfants et au gouvernement de leur personne n'est pas conforme à leur intérêt, elle peut prendre son recours devant le tribunal de protection de la jeunesse en présentant à cette fin une requête au juge des mineurs. »

Art. 35.

Il est inséré au Code Civil un article 355bis ainsi libellé :

« Si la personne à adopter est mineure l'acte d'adoption doit être soumis à l'homologation du tribunal de protection de la jeunesse. A cet effet, une expédition de l'acte ou de chacun des actes dressés conformément à l'article 354 est remise par la partie la plus diligente au ministère public près du tribunal de protection de la jeunesse du domicile de l'adoptant. Si l'adoptant est domicilié à l'étranger le ministère public et le tribunal de protection de la jeunesse de Bruxelles sont compétents.

» Sur la réquisition du ministère public le juge des mineurs procède à l'instruction de l'affaire. Lorsqu'elle est en état d'être jugée au fond, le juge des mineurs renvoie les intéressés devant la chambre civile du tribunal de protection de la jeunesse qui statue conformément aux dispositions de l'article 355 alinéa dernier. »

Art. 36.

L'article 477 du Code Civil est modifié comme suit :

« Le mineur pourra être émancipé à la demande de son père, ou, à défaut de père, par sa mère, lorsqu'il aura atteint l'âge de seize ans accomplis.

» La requête en émancipation doit être présentée au juge des mineurs qui en donne acte au requérant. Après instruction de la requête le juge des mineurs renvoie l'affaire devant la chambre civile du tribunal de protection de la jeunesse. Le tribunal, en statuant sur la requête, prendra en considération le degré de maturité du mineur et ses facultés d'assurer son autonomie matérielle et morale. »

Art. 37.

L'article 478 du Code Civil est modifié comme suit :

« Le mineur resté sans père ni mère pourra être émancipé lorsqu'il aura atteint l'âge de seize ans accomplis, si le conseil de famille l'en juge capable.

» Le juge de paix transmet, en sa qualité de président du conseil de famille, au juge des mineurs le procès-verbal constatant l'assentiment du conseil de famille. »

partijen naar de rechtbank. Van ambtswege of op vordering van het openbaar ministerie, deelt de jeugdrechtster het dossier aan dit laatste mede. »

Art. 34.

Artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd als volgt :

« De vader alleen oefent dit gezag uit gedurende het huwelijk. Indien de moeder oordeelt dat een beslissing van de vader over de opvoeding van de kinderen en het beheer van hun persoon niet strookt met hun belang, kan zij hier tegen opkomen bij de jeugdrechtbank, door te dien einde een verzoekschrift aan de jeugdrechtster over te leggen. »

Art. 35.

Het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met een artikel 355bis, luidend als volgt :

« Indien de aan te nemen persoon minderjarig is, moet de akte van aanneming ter homologatie onderworpen worden aan de jeugdrechtbank. Te dien einde doet de meest gereide partij een uitgifte van de akte of van ieder der opgemaakte akten aan het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank van de woonplaats van de aannemende toe komen. Wanneer de aannemende zijn woonplaats in het buitenland heeft, zijn het openbaar ministerie en de jeugdrechtbank te Brussel bevoegd.

» Op de vordering van het openbaar ministerie gaat de jeugdrechtster over tot het onderzoek van de zaak. Wanneer de zaak in staat is om ten gronde te worden berecht verwijst de jeugdrechtster de belanghebbende naar de burgerlijke kamer van de rechtbank voor de jeugdbescherming, die uitspraak doet overeenkomstig de bepalingen van artikel 355, laatste lid. »

Art. 36.

Artikel 477 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd als volgt :

« De minderjarige kan worden ontvoogd op verzoek van zijn vader of, bij gebreke van de vader, door zijn moeder, indien hij de volle leeftijd van zestien jaren heeft bereikt.

» De aanvraag tot ontvoogding moet worden voorgelegd aan de jeugdrechtster, die er akte van geeft aan de aanvrager. Na onderzoek van de aanvraag, verzendt de jeugdrechtster de zaak naar de burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank. Bij het nemen van een beslissing over de aanvraag, houdt de rechtbank rekening met de graad van geestelijke ontwikkeling van de minderjarige en met zijn geschiktheid om materieel en moreel voor zichzelf in te staan. »

Art. 37.

Artikel 478 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd als volgt :

« De minderjarige die geen ouders meer heeft, kan worden ontvoogd wanneer hij de leeftijd van zestien jaren heeft bereikt, indien de familieraad hem daartoe geschikt oordeelt.

» De vrederechter zendt, in zijn hoedanigheid van voorzitter van de familieraad, aan de jeugdrechtster het proces-verbaal waaruit de instemming van de familieraad blijkt. »

Art. 38.

L'article 479 du Code Civil est modifié comme suit :

« Lorsque le tuteur n'aura fait aucune diligence pour l'émancipation du mineur dont il est parlé à l'article précédent, et qu'un ou plusieurs parents ou alliés de ce mineur, au degré de cousin germain ou à des degrés plus proches, le jugeront capables d'être émancipé, ils pourront requérir le juge de paix de convoquer le conseil de famille pour délibérer à ce sujet.

» Le mineur âgé de plus de dix-huit ans pourra également demander son émancipation.

» Le juge de paix devra déférer à cette réquisition. »

Art. 39.

L'article 485 du Code Civil est modifié comme suit :

« Tout mineur émancipé qui ferait preuve d'incapacité dans le gouvernement de sa personne ou dont les engagements auraient été réduits en vertu de l'article précédent pourra être privé du bénéfice de l'émancipation, laquelle lui sera retirée en suivant les mêmes formes que celles qui auront eu lieu pour la lui conférer.

» Le ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse, après avoir pris l'avis du juge de paix, président du conseil de famille, peut également demander la révocation de l'émancipation. »

Art. 40.

Il est inséré, dans la loi du 27 juin 1956 relative au Fonds spécial d'assistance, un article 10bis ainsi conçu :

« Les personnes investies de la puissance paternelle à l'égard des mineurs visés à l'article 3 ne peuvent mettre fin à l'intervention du Fonds spécial d'assistance qu'avec l'assentiment du Ministre de la Santé Publique qui, préalablement, prend l'avis de la commission consultative. Lorsque le Ministre de la Santé Publique conclut au maintien des mineurs dans les établissements spéciaux auxquels ils ont été confiés aux frais du Fonds spécial d'assistance, les personnes investies de la puissance paternelle peuvent prendre leur recours devant le tribunal de protection de la jeunesse. Ce recours s'exerce par une requête adressée au juge des mineurs qui, après instruction de l'affaire, renvoie les parties devant la chambre civile du tribunal de protection de la jeunesse qui statuera en s'inspirant uniquement de l'intérêt du mineur. »

SECTION IV.

De l'assistance éducative, de la tutelle aux allocations familiales et de la déchéance de puissance paternelle.

a) *De l'assistance éducative et de la tutelle aux allocations familiales.*

Art. 41.

Lorsque la santé, la sécurité, la moralité ou l'éducation d'un mineur de moins de dix-huit ans accomplis sont compromises ou insuffisamment sauvegardées par le fait des personnes qui en ont la garde, le tribunal de protection

Art. 38.

Artikel 479 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd als volgt :

« Wanneer de voogd niets gedaan heeft met het oog op de ontvoogding van in het vorige artikel bedoelde minderjarige en wanneer een of meer bloedverwanten of aanverwanten van deze minderjarige, in de graad van volle neef of in nadere graden, hem geschikt oordelen om ontvoogd te worden, kunnen zij de vrederechter verzoeken de familieraad bijeen te roepen om over dat punt te beraadslagen.

» De minderjarige boven achttien jaar kan eveneens zijn ontvoogding aanvragen.

» De vrederechter moet aan dat verzoek voldaan. »

Art. 39.

Artikel 485 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd als volgt :

« De ontvoogde minderjarige die niet in staat blijkt zichzelf te leiden of wiens verbintenissen werden beperkt op grond van het vorige artikel, kan beroofd worden, van het voordeel der ontvoogding die zal worden ingetrokken met inachtneming van dezelfde vormen als bij het verlenen ervan zijn nagekomen.

» Het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank kan eveneens, na het advies te hebben ingewonnen van de vrederechter, voorzitter van de familieraad, de intrekking van de ontvoogding eisen. »

Art. 40.

In de wet van 27 juni 1956 op het Speciaal Onderstands fonds wordt een artikel 10bis ingelast, dat luidt als volgt :

« De personen, die met de ouderlijke macht zijn bekleed ten opzichte van de minderjarigen bedoeld bij artikel 3, mogen slechts een einde maken aan de tussenkomst van het Speciaal Onderstands fonds met de instemming van de Minister van Volksgezondheid, die vooraf het advies inwint van de adviserende commissie. Indien de Minister van Volksgezondheid besluit tot de handhaving van de minderjarigen in de bijzondere inrichtingen, waaraan zij ten laste van het Speciaal Onderstands fonds werden toevertrouwd, kunnen de personen bekleed met de ouderlijke macht een beroep doen op de jeugdrechtbank. Dit beroep geschiedt door middel van een verzoekschrift gericht aan de vrederechter die, na onderzoek van de zaak, partijen verwijst naar de burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank, die zich bij haar uitspraak uitsluitend door het belang van de minderjarige zal laten leiden. »

AFDELING IV.

De opvoedende bijstand, het toezicht op de kinderbijslag en de ontsetting uit de ouderlijke macht.

a) *De opvoedende bijstand en het toezicht op de kinderbijslag.*

Art. 41.

Wanneer de gezondheid, de veiligheid, de zedelijkheid of de opvoeding van een minderjarige beneden achttien jaar in gevaar zijn gebracht, of onvoldoende gewaarborgd zijn door de personen onder wier hoede hij zich

de la jeunesse peut, sur la réquisition du ministère public et après instruction de l'affaire par le juge des mineurs, prononcer à l'égard de ces derniers une mesure d'assistance éducative.

Art. 42.

La dite mesure assure aux personnes qui ont la garde du mineur, sous le contrôle du juge des mineurs, l'assistance du Service provincial de protection sociale de la jeunesse qui s'efforce d'améliorer la situation familiale notamment en ce qui concerne l'éducation et les soins donnés aux enfants. A l'égard de ces familles, le service provincial agira conformément à l'article 6 de la présente loi. Il est tenu de faire au moins tous les trois mois, rapport au juge des mineurs.

Art. 43.

L'assistance éducative est applicable indépendamment de toute procédure à l'égard du mineur lui-même, soit en même temps que celle-ci.

L'assistance éducative n'est toutefois ordonnée ou maintenue que si le mineur n'est pas enlevé aux personnes qui en ont la garde.

Art. 44.

§ 1. — Lorsque les enfants sont élevés dans des conditions d'alimentation, de logement ou d'hygiène manifestement défectueuses et que le montant des allocations familiales n'est pas employé dans l'intérêt des enfants, le tribunal de protection de la jeunesse peut, sur la réquisition du ministère public et après instruction de l'affaire par le juge des mineurs, nommer un tuteur aux allocations familiales chargé de percevoir leur montant et de l'affecter aux besoins exclusifs des enfants et aux dépenses du foyer qui les concernent.

Le Service provincial de protection de la jeunesse peut être désigné comme tuteur aux allocations familiales notamment lorsque les personnes qui ont la garde du mineur ont été placées sous le régime de l'assistance éducative.

§ 2. — Lorsque le jugement est coulé en force de chose jugée le greffier du tribunal de protection de la jeunesse en signifie, par lettre recommandée à la poste, une copie à l'organisme chargé de la liquidation des allocations familiales. A partir de cette signification cet organisme ne se libère valablement que par le versement des allocations familiales au tuteur désigné dans le jugement qui lui a été signifié.

§ 3. — Peuvent être condamnés aux peines prévues à l'article 391bis du Code Pénal relatif à l'abandon de famille, le père ou la mère du mineur qui aura volontairement entravé la tutelle aux allocations familiales, soit en mettant fin au droit aux allocations familiales, soit en empêchant leur liquidation, soit en modifiant l'affection que leur avait donnée le tuteur.

Art. 45.

Si des personnes qui font l'objet d'une décision définitive d'assistance éducative ou de tutelle aux allocations familiales ont désormais leur résidence dans un autre arrondissement judiciaire le juge des mineurs en est informé par le service provincial ou le tuteur aux allocations familiales.

bevindt, kan de jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie en na onderzoek van de zaak door de jeugdrechter, een maatregel van opvoedende bijstand uitspreken.

Art. 42.

Ten behoeve van de personen onder wier hoede de minderjarige is geplaatst, voorziet bedoelde maatregel, onder de controle van de rechter voor minderjarigen, in de bijstand van de provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd, die zich inspant om de gezinstoestand te verbeteren, met name wat de opvoeding en de verzorging van de kinderen betreft. Ten opzichte van die gezinnen handelt de provinciale dienst overeenkomstig artikel 6 van deze wet. Hij is gehouden ten minste om de drie maanden verslag uit te brengen aan de jeugdrechter.

Art. 43.

De opvoedende bijstand is toepasselijk onafgezien van elke rechtspleging ten opzichte van de minderjarige zelf, of wel tegelijkertijd met die rechtspleging.

De opvoedende bijstand wordt evenwel alleen dan gelast of behouden, indien de minderjarige niet ontrokken wordt aan de personen onder wier hoede hij is geplaatst.

Art. 44.

§ 1. — Indien de kinderen worden grootgebracht onder klaarblijkelijk onvoldoende omstandigheden van voeding, huisvesting of hygiëne en als het bedrag van de kinderbijslag niet wordt gebruikt in het belang van de kinderen, kan de jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, en na onderzoek van de zaak door de jeugdrechter, een voogd voor de kinderbijslag benoemen, die ermee belast is het bedrag ervan te innen en dit uitsluitend te gebruiken voor de behoeften van de kinderen en voor de gezinsuitgaven die hen aanbelangen.

De provinciale Dienst voor de jeugdbescherming kan worden aangewezen als voogd over de kinderbijslag, met name wanneer de personen, onder wier hoede de minderjarige staat, onder het stelsel van de opvoedende bijstand zijn geplaatst.

§ 2. — Als het vonnis uitgesproken is, zendt de griffier van de jeugdrechtbank er per aangetekende brief een afschrift van aan de inrichting die de kinderbijslag uitbetaalt. Van deze betekenis af is de inrichting verplicht de kinderbijslag te betalen aan de voogd, aangewezen in het vonnis dat haar werd betekend.

§ 3. — Tot de straffen bepaald in artikel 391bis van het Strafwetboek betreffende de verlating van gezin, kunnen worden veroordeeld de vader of de moeder van de minderjarige die vrijwillig het toezicht op de kinderbijslag hebben gehinderd, hetzij door een einde te maken aan het recht op kinderbijslag, hetzij door de uitbetaling ervan te beletten, hetzij door de wijziging van de bestemming welke hieraan door de voogd was gegeven.

Art. 45.

Indien de personen, die het voorwerp uitmaken van een eindbeslissing inzake opvoedende bijstand of toezicht op de kinderbijslag, hun verblijfplaats in een ander rechterlijk arrondissement nemen, wordt dit aan de jeugdrechter medegedeeld door de provinciale dienst of door de toespanner op de kinderbijslag.

Le juge des mineurs transmet au juge des mineurs du nouveau ressort, le dossier et les renseignements nécessaires.

b) *De la déchéance de puissance paternelle.*

Art. 46.

'Peut être déchu de la puissance paternelle, en tout ou en partie, à l'égard de tous ses enfants ou de l'un ou plusieurs d'entre eux, le père ou la mère qui, par mauvais traitements, abus d'autorité, inconduite notoire ou négligence grave, met en péril la santé, la sécurité ou la moralité de son enfant.

Il en est de même pour le père ou la mère qui épouse ou cohabite avec une personne déchue de la puissance paternelle.

La déchéance totale porte sur tous les droits qui découlent de la puissance paternelle. Elle comprend, pour celui qui en est frappé, l'incapacité de valider par son consentement un acte de ses enfants ou de ses descendants ainsi que celle d'être tuteur, même officieux, cotuteur, subrogé tuteur, membre d'un conseil de famille, curateur ou conseil de la mère tutrice.

La déchéance partielle porte sur les droits que le tribunal détermine.

Art. 47.

Les personnes déchues de la puissance paternelle sont également déchues :

1° Du droit de recueillir, par application de l'article 746 du Code Civil, tout ou partie de la succession des enfants à l'égard desquels ils ont été déchus de la puissance paternelle.

2° Du droit de réclamer des aliments aux enfants à l'égard de qui ils ont été déchus de la puissance paternelle.

3° De la jouissance des biens des enfants à l'égard de qui ils ont été déchus de la puissance paternelle.

Art. 48.

Le tribunal de protection de la jeunesse statue sur les réquisitions du ministère public après instruction de l'affaire par le juge des mineurs.

A partir de la saisine du juge des mineurs jusqu'à la désignation du protateur le juge des mineurs peut, soit d'office, soit sur la réquisition du ministère public, prendre à l'égard des enfants toutes les mesures de sauvegarde nécessaires. Il peut notamment, par ordonnance de garde provisoire, les placer sous la sauvegarde du Service provincial de protection de la jeunesse.

Les mesures prises en vertu de l'alinéa précédent doivent être rapportées par le juge des mineurs dès que le tribunal de protection de la jeunesse rejette la demande en déchéance ou si le tribunal de protection de la jeunesse n'a pas statué dans les six mois de la saisine du juge des mineurs.

Art. 49.

§ 1. — Lorsque le jugement ou larrêt prononçant la déchéance est coulé en force de chose jugée, le juge des mineurs désigne, par ordonnance, la personne qui exercera

De jeugdrecht zendt aan de jeugdrecht van het nieuwe rechtsgebied het dossier en de nodige inlichtingen.

b) *Ontzetting uit de ouderlijke macht.*

Art. 46.

Kan geheel of gedeeltelijk, ten aanzien van al zijn (haar) kinderen of van één of van verschillende onder hen, uit de ouderlijke macht worden ontset, de vader of de moeder die, door slechte behandeling, misbruik van gezag kennelijk wangedrag of erge nalatigheid, de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van zijn (haar) kind in gevaar brengt.

Hetzelfde geldt voor de vader of de moeder die met een uit de ouderlijke macht ontsette persoon huwt of ermede samenwoont.

De volledige ontsutting slaat op alle rechten die uit de ouderlijke macht voortvloeien. Ze omvat, voor degene die er door getroffen is, de onbekwaamheid om door zijn toestemming een akte van zijn kinderen of van zijn afstammelingen geldig te maken, alsmede de onbekwaamheid om voogd, medeveogd, toeziende voogd, lid van een familietaad, curator of raadsman van de moedervoogdes te zijn.

De gedeeltelijke ontsutting slaat op de rechten die de rechtbank bepaalt.

Art. 47.

De uit de ouderlijke macht ontsette personen zijn eveneens vervallen verklaard van :

1° Het recht om, bij toepassing van artikel 746 van het Burgerlijk Wetboek, geheel of gedeeltelijk de nalatenschap van de kinderen ten opzichte van wie zij uit de ouderlijke macht vervallen zijn verklaard in ontvangst te nemen.

2° Het recht levensonderhoud te vorderen van de kinderen ten opzichte van wie zij uit hun ouderlijke macht werden ontset.

3° Het genot van de goederen der kinderen ten opzichte van wie zij uit hun ouderlijke macht ontset werden.

Art. 48.

De jeugdrechtbank doet uitspraak over de vorderingen van het openbaar ministerie, na onderzoek van de zaak door de jeugdrecht.

Vanaf het ogenblik dat de zaak voor de jeugdrecht komt tot de aanwijzing van een medeveogd, kan de jeugdrecht, hetzij van ambtswege, hetzij op vordering van het openbaar ministerie, ten opzichte van de kinderen alle nodige vrijwaringsmaatregelen nemen. Hij kan met name door een beschikking van voorlopige bewaking ze onder de hoede plaatsen van de provinciale Dienst voor sociale jeugdbescherming.

De maatregelen genomen op grond van bovenstaand lid moeten door de jeugdrecht worden ingetrokken, zodra de jeugdrechtbank of het Hof van beroep voor bescherming van de jeugd de eis tot ontsutting verwerpt of indien de jeugdrechtbank, binnen zes maanden nadat de zaak voor de jeugdrecht is gebracht, geen uitspraak heeft gedaan.

Art. 49.

§ 1. — Wanneer het vonnis of het arrest betreffende de ontsutting in kracht van gewijsde is gegaan, wijst de jeugdrecht bij beschikking de persoon aan, die de rech-

les droits dont la déchéance a été prononcée et les obligations y corrélatives.

Le père et la mère seront préalablement entendus ou du moins appelés et le ministère public appelé à donner son avis.

L'ordonnance du juge des mineurs est, dans les délais légaux, susceptible d'appel de la part du ministère public, du père et de la mère lorsqu'il n'ont pas été déchus du droit de garde et de la personne désignée.

Le juge des mineurs peut, en tout temps, modifier le choix qu'il a fait.

La personne désignée est appelée protuteur.

§ 2. — Si un seul des parents a encouru la déchéance le juge des mineurs désigne de préférence le parent non déchu, à moins que l'intérêt du mineur ne s'y oppose.

§ 3. — Le juge des mineurs peut placer sous la protutelle du Service provincial de protection sociale de la jeunesse les mineurs pour lesquels il n'a pu désigner, en qualité de protuteur, une personne physique disposée et apte à accueillir le mineur à son foyer et à assurer toutes les obligations dérivant de la puissance paternelle :

1° Lorsque le père et la mère ont été déchus du droit de garde;

2° Lorsque le père ou la mère, déchu(e) du droit de garde était le tuteur légal du mineur;

3° Lorsque le père ou la mère non déchu(e) du droit de garde n'a pas été désigné(e) pour exercer la protutelle.

§ 4. — Le parent non déchu ne conserve le droit à la jouissance légale des biens du mineur que lorsqu'il exerce effectivement la garde de celui-ci.

Il ne peut invoquer ses droits de puissance paternelle à l'encontre des décisions du protuteur relatives au gouvernement de la personne du mineur.

Art. 50.

Le protuteur représente seul l'enfant dans tous les actes de la vie civile. Il remplace les parents déchus pour tous les actes du mineur spécialement subordonnés par la loi au consentement du père ou de la mère.

Il veille à ce que les revenus du mineur soient essentiellement employés à l'entretien et l'éducation de celui-ci.

Si le mineur a des biens le protuteur, le ministère public ou toute personne intéressée en informeront le juge des mineurs qui, par ordonnance, ordonnera que le conseil de famille sera convoqué conformément aux articles 405 et suivants du Code Civil et la gestion des biens sera régie par les dispositions du Code Civil relatives à la tutelle.

Lorsque le protuteur est une personne physique il fait de plein droit partie du conseil de famille et il peut être chargé de l'administration des biens du mineur.

Lorsque la protutelle est déférée au Service provincial de protection sociale de la jeunesse celui-ci désignera la personne qui sera spécialement chargée de le représenter au conseil de famille.

ten, waarvan de vervallenverklaring werd uitgesproken en de hieruit voortvloeiende verplichtingen uitoefent.

De vader en de moeder worden vooraf gehoord of ten minste opgeroepen en het openbaar ministerie wordt verzocht zijn advies uit te brengen.

Tegen de beschikking van de jeugdrecht kan binnen de wettelijke termijnen hoger beroep worden ingesteld door het openbaar ministerie, de vader en de moeder wanen eer zij uit het bewakingsrecht niet werden ontzet, en door de aangewezen persoon.

De jeugdrecht kan te allen tijde de door hem gedane keus wijzigen.

De aangewezen persoon wordt genoemd medevoogd.

§ 2. — Indien tegen slechts één van de ouders de ontzetting is uitgesproken, wijst de jeugdrecht bij voorkeur de niet-ontzette ouder aan, indien zulks niet strijdig is met het belang van de minderjarige.

§ 3. — De jeugdrecht kan onder het medevoogdij-schap van de provinciale Dienst voor sociale bescherming van de jeugd de minderjarige plaatsen, voor wie hij als medevoogd geen natuurlijk persoon heeft kunnen aanwijzen, die bereid en geschikt is om de minderjarige in zijn gezin op te nemen en alle verplichtingen voortvloeiende uit de ouderlijke macht te aanvaarden :

1° Wanneer de vader en de moeder uit hun bewakingsrecht ontzet zijn;

2° Wanneer de vader of de moeder, die uit het bewakingsrecht ontzet is, de wettige voogd van de minderjarige was;

3° Wanneer de vader of de moeder, die niet uit het bewakingsrecht ontzet is, niet werd aangewezen voor de uitoefening van het medevoogdij-schap.

§ 4. — De niet-ontzette ouder behoudt slechts het recht op wettelijk genot van de goederen van de minderjarige, als hij deze laatste werkelijk onder zijn hoede heeft.

Hij mag geen beroep doen op zijn rechten van ouderlijke macht tegen de beslissingen van de medevoogd wat de leiding over de persoon van de minderjarige betreft.

Art. 50.

De medevoogd vertegenwoordigt alleen het kind in alle handelingen van het burgerlijk leven. Hij vervangt de ontzette ouders bij alle handelingen van de minderjarige, waarvoor krachtens de wet de toestemming van de vader of de moeder vereist is.

Hij waakt ervoor dat de inkomsten van de minderjarige in hoofdzaak worden gebruikt voor het onderhoud en de opvoeding van deze laatste.

Indien de minderjarige goederen bezit, wordt dit door het openbaar ministerie of door elke belanghebbende persoon medegedeeld aan de jeugdrecht, die bij beschikking beveelt dat de familieraad zal worden bijeengeroepen, overeenkomstig de artikelen 405 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, en het beheer van de goederen wordt geregeld door de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek inzake voogdij.

Indien de medevoogd een natuurlijk persoon is, maakt hij van rechtswege deel uit van de familieraad en kan hij worden belast met het beheer over de goederen van de minderjarige.

Wanneer medevoogdij is opgedragen aan de provinciale Dienst voor sociale jeugdbescherming, wijst deze de persoon aan, die er speciaal mede belast is deze dienst in de familieraad te vertegenwoordigen.

Art. 51.

Lorsque le père a été déchu du droit de garde le juge des mineurs peut allouer à la mère, à la personne ou à l'organisme chargé de la protutelle un subside, dont il fixe le montant, pour l'entretien et l'éducation de l'enfant.

L'avance de ces frais est faite par l'Etat.

Le juge des mineurs détermine, après enquête sur la solvabilité des parents, leur part contributive aux frais d'entretien et d'éducation de leurs enfants.

Les décisions du juge des mineurs peuvent toujours être modifiées. Ces ordonnances sont susceptibles d'appel de la part des parents et du ministère public.

La violation des obligations imposées aux parents par ces ordonnances est sanctionnée par les peines prévues à l'article 391bis du Code Pénal.

Art. 52.

§ 1. — Pour tout ce qui concerne l'application des dispositions relatives à l'assistance éducative, à la tutelle aux allocations familiales et à la protutelle des enfants de parents déchus de la puissance paternelle, le Service provincial de protection sociale de la jeunesse chargera ses services spécialisés de toutes les missions d'information, d'assistance et de surveillance nécessaires.

Il peut notamment être chargé, par le juge des mineurs ou le ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse, d'apporter son assistance aux personnes chargées de la protutelle.

§ 2. — Le service provincial prend à l'égard des mineurs placés sous sa protutelle toutes les mesures utiles à leur garde, à leur entretien et à leur éducation.

Il fait appel à la collaboration bénévole ou rémunérée des personnes, œuvres et organismes qualifiés en vue d'assurer dans les meilleures conditions possibles, la satisfaction des besoins de l'enfant, spécialement de ses besoins affectifs.

Le directeur du Service provincial de protection sociale de la jeunesse peut, sur présentation de la décision judiciaire plaçant le mineur sous protutelle de cet organisme, requérir la force publique de lui prêter main-forte en vue de l'exécution des mesures qu'il a ordonnées. Le service provincial peut notamment confier les mineurs placés sous sa protutelle à l'une des institutions visées sous les numéros 3 et 4 de l'article 69.

Les délégués à la protection de la jeunesse du service provincial resteront en contact avec l'enfant, visiteront les personnes, associations et institutions qui en ont la garde.

Toutes les fois qu'il le croira utile et au moins une fois l'an, le Service provincial de protection sociale de la jeunesse fera rapport au Ministre de la Justice et au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse sur la situation morale et matérielle de l'enfant et éventuellement, sur les mesures nouvelles qui paraissent souhaitables, dans son intérêt. Le ministère public communique ce rapport au juge des mineurs.

Art. 53.

Si la déchéance ne lui paraît plus se justifier, le ministère public saisit, en vertu d'y mettre fin, en tout ou en partie, la juridiction qui l'a prononcée.

Art. 51.

Wanneer de vader uit het bewakingsrecht is onzet, kan de jeugdrechtster aan de moeder, aan de persoon of de instelling die met de medevoogdij is belast voor het onderhoud en de opvoeding van het kind een toelage toekennen, waarvan hij het bedrag bepaalt. Deze kosten worden door de Staat voorgesloten.

De jeugdrechtster bepaalt, na onderzoek omtrent het betalingsvermogen van de ouders, hun aandeel in de kosten voor onderhoud en opvoeding van hun kinderen.

De beslissingen van de jeugdrechtster kunnen altijd worden gewijzigd. Ze zijn vatbaar voor hoger beroep vanwege de ouders en het openbaar ministerie.

Elke inbreuk op de verplichtingen, door deze beschikkingen aan de ouders opgelegd, wordt gestraft overeenkomstig de bepalingen van artikel 391bis van het Strafwetboek.

Art. 52.

§ 1. — Voor alles wat betreft de toepassing der bepalingen aangaande de opvoedende bijstand, het toezicht op de kinderbijslag en de medevoogdij over de kinderen van uit hun ouderlijke macht onttakte ouders, belast de provinciale Dienst voor sociale jeugdbescherming zijn gespecialiseerde diensten met alle noodzakelijke opdrachten van voorlichting, bijstand en toezicht.

Hij kan met name door de jeugdrechtster of door het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank ermee belast worden zijn bijstand te verlenen aan de met de medevoogdij belaste personen.

§ 2. — De provinciale dienst neemt ten opzichte van de onder zijn medevoogdij geplaatste minderjarigen alle nuttige maatregelen voor hun bewaking, onderhoud en opvoeding.

Hij doet een beroep op de vrijwillige of bezoldigde medewerking van bevoegde personen, inrichtingen en organen om in de best mogelijke omstandigheden in de behoeften van het kind, in het bijzonder zijn behoeften aan genegenheid, te voorzien.

De directeur van de provinciale Dienst voor sociale jeugdbescherming kan, op vertoon van de rechterlijke beslissing waarbij de minderjarige onder de medevoogdij van deze dienst wordt geplaatst, de bewaarders van de openbare orde opvorderen om hem te helpen bij de ten-uitvoerlegging van de door hem bevolen maatregelen. De provinciale dienst kan met name de onder zijn medevoogdij geplaatste minderjarigen toevertrouwen aan één van de inrichtingen bedoeld onder de nummers 3 en 4 van artikel 69.

De afgevaardigden voor de jeugdbescherming bij de provinciale dienst blijven in contact met het kind, bezoeken de personen, verenigingen of inrichtingen onder wier hoede het is geplaatst.

Tekens als hij het nuttig acht en ten minste eenmaal per jaar, brengt de provinciale Dienst voor sociale jeugdbescherming verslag uit aan de Minister van Justitie en aan het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank over de morele en materiële toestand van het kind en eventueel over de nieuwe maatregelen die in zijn belang wenselijk blijken. Het openbaar ministerie deelt dit verslag aan de jeugdrechtster mede.

Art. 53.

Indien het openbaar ministerie de onzetting niet meer gerechtvaardigd acht, maakt het, om ze geheel of ten dele op te heffen, de zaak aanhangig bij de rechtbank dat de onzetting uitgesproken heeft.

Cette juridiction peut être saisie aux mêmes fins par requête du père ou de la mère qui a encouru la déchéance, lorsque trois ans se sont écoulés depuis la date à laquelle cette déchéance est devenue définitive.

Si la demande est rejetée en tout ou en partie, elle ne peut être renouvelée avant l'expiration de deux ans depuis la date à laquelle le jugement ou l'arrêt est devenu définitif.

Les dispositions ci-dessus sont également applicables à l'assistance éducative et à la tutelle aux allocations familiales.

SECTION V.

Protection de l'enfance et de l'adolescence en danger.

Art. 54.

L'état de danger visé à l'article 24/3e peut notamment résulter :

1e Du fait que le mineur a été trouvé mendiant ou vagabondant ou qu'il se livre habituellement à la mendicité ou au vagabondage;

2e Du fait que le mineur se livre à la prostitution, à la débauche ou qu'il cherche ses ressources dans le jeu, des trafics ou des occupations qui l'exposent à la prostitution, à la mendicité, au vagabondage et à la délinquance;

3e Du fait qu'un mineur, âgé de moins de 14 ans au moment des faits, a commis un fait qualifié infraction;

4e Des carences éducatives et du manque de surveillance des parents ou nourriciers;

5e Du fait que les parents négligent de prendre les mesures appropriées à l'égard des enfants malades, déficients ou présentant des troubles du comportement.

Art. 55.

L'intervention judiciaire à l'égard des mineurs visés à l'article 24/3e est subordonnée à la nécessité d'ordonner des mesures contraignantes pour protéger le mineur contre le danger qui compromet sa santé, sa sécurité, sa moralité ou son éducation.

Art. 56.

A l'égard de tous les mineurs visés à l'article 24 le juge des mineurs peut, pendant la procédure, prendre à l'égard du mineur, par ordonnance de garde provisoire, l'une des mesures prévues à l'article 69/2e à 5e.

SECTION VI.

Dispositions relatives au statut pénal des mineurs.

Art. 57.

Les mineurs de moins de quatorze ans accomplis ne peuvent être inculpés du chef d'un fait qualifié infraction. Lorsque le ministère public estime que la délinquance d'un mineur de moins de quatorze ans est la manifestation de l'état de danger visé à l'article 24/3e, il lui appartient de requérir éventuellement, devant la chambre civile, du tribu-

De zaak kan met hetzelfde doel, door de vader of de moeder die de ontzetting heeft opgelopen, bij verzoekschrift bij dat gerecht aanhangig worden gemaakt, wanneer drie jaar verlopen zijn sedert de datum waarop die ontzetting definitief is geworden.

Indien de eis geheel of ten dele afgewezen wordt, kan hij niet opnieuw worden ingesteld alvorens twee jaar zijn verlopen met ingang van de datum, waarop het vonnis of het arrest definitief is geworden.

De bovenstaande bepalingen zijn eveneens van toepassing op de opvoedende bijstand en het toezicht op de kinderbijslag.

AFDELING V.

Bescherming van de aan gevaren blootgestelde kinderen en jongelieden.

Art. 54.

De gevaren bedoeld bij artikel 24/3^e kunnen met name het gevolg zijn van :

1^e het feit dat de minderjarige bedelend of zwervend wordt aangetroffen of zich gewoonlijk aan bedelarij of landloperij overlevert;

2^e het feit dat de minderjarige zich aan prostitutie of ontucht overlevert, of zijn inkomsten zoekt in het spel, in handel of bezigheden die hem blootstellen aan prostitutie, bedelarij, landloperij of misdadigheid;

3^e het feit dat de minderjarige beneden veertien jaar op het ogenblik van de feiten een als misdrijf gekenmerkt feit, heeft gepleegd;

4^e opvoedkundige tekortkomingen of gebrek aan toezicht vanwege de ouders of pleegouders;

5^e het feit dat de ouders verzuimen gepaste maatregelen te nemen ten opzichte van de zieke of onvolwaardige kinderen of kinderen die gedragsstoornissen vertonen.

Art. 55.

Het rechterlijk ingrijpen ten opzichte van de minderjarigen, bedoeld in artikel 24/3^e, is ondergeschikt aan de noodzakelijkheid dwangmaatregelen te bevelen om de minderjarige te beschermen tegen de gevaren waaraan zijn gezondheid, zijn veiligheid, zijn zedelijkheid of zijn opvoeding zijn blootgesteld.

Art. 56.

Ten opzichte van de minderjarigen, bedoeld in artikel 24, kan de jeugdrecht, gedurende de rechtspleging, door een beschikking van voorlopige bewaking, een van de maatregelen, bepaald in artikel 69/2^e tot 5^e, nemen.

AFDELING VI.

Bepalingen betreffende de strafrechtelijke toestand van de minderjarigen.

Art. 57.

De minderjarigen die niet ten volle veertien jaar hebben bereikt, kunnen niet in beschuldiging worden gesteld wegens een feit dat als misdrijf wordt gekenmerkt.

Wanneer het openbaar ministerie oordeelt dat de misdadigheid van een minderjarige beneden veertien jaar het uitvlösel is van de gevaren, bedoeld in artikel 24/3e,

nal de protection de la jeunesse les mesures de protection applicables à l'enfance et l'adolescence en danger.

En statuant sur cette réquisition du ministère public le tribunal ordonne les restitutions et confiscations conformément aux articles 42 et 43 du Code Pénal. Il peut également ordonner la confiscation de tout objet appartenant au mineur ou mis à sa disposition et qui constitue un danger pour sa santé, sa sécurité ou sa moralité.

Art. 58.

Les mineurs de quatorze à dix-huit ans qui ont commis un fait qualifié infraction sont justiciables du tribunal des adolescents.

L'âge à prendre en considération est celui du mineur au moment des faits.

Les dispositions du présent article ne sont pas applicables aux mineurs ayant la qualité de militaire au moment des faits.

Art. 59.

Les poursuites intentées à l'égard des mineurs justiciables du tribunal des adolescents sont exercées conformément aux dispositions de la section VI de la présente loi.

Art. 60.

Si la poursuite du chef d'un fait qualifié infraction, est réservée d'après les lois en vigueur, aux administrations publiques, l'action du ministère public n'est recevable que si l'administration a porté plainte.

Même dans ce cas il appartient au ministère public d'apprécier s'il est ou non opportun de déférer le mineur au tribunal de protection de la jeunesse.

Art. 61.

L'action civile résultant des faits qualifiés infractions commis par des mineurs de moins de dix-huit ans accomplis ne peut être exercée que devant les juridictions civiles.

La décision du tribunal de protection de la jeunesse ou du tribunal d'appel ne peut être opposée à la demande de la personne lésée tendant à la répartition du dommage causé.

Art. 62.

Le ministère public, visé aux articles 23 et 24 du Code d'instruction criminelle, peut procéder à tous actes urgents à charge d'en donner immédiatement avis au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse et de se dessaisir au profit de ce dernier dans le plus bref délai.

Art. 63.

Lorsque le fait commis par le mineur est connexe à une infraction commise par un ou plusieurs prévenus justiciables des autres juridictions, le ministère public visé aux articles 23 et 24 du Code d'instruction criminelle, procède à tous les actes nécessaires à l'enquête à charge d'aviser le ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse et de se dessaisir au profit de ce dernier de la procédure relative au mineur ou de requérir le dessaisisse-

behoort hij eventueel voor de burgerlijke kamer van de jeugdrechtbank een vordering in te stellen tot het nemen van beschermingsmaatregelen toepasselijk op de in gevaar verkerende kinderen en jongelieden.

In zijn uitspraak over deze vordering van het openbaar ministerie beveelt de rechtbank de teruggave en verbeurdverklaringen overeenkomstig de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek. Zij kan eveneens de verbeurdverklaring bevelen van elk voorwerp dat de minderjarige toebehoort of tot zijn beschikking is gesteld en dat een gevaar voor zijn gezondheid, veiligheid of zedelijkheid uitmaakt.

Art. 58.

De minderjarigen van veertien tot achttien jaar, die een als misdrijf gekenmerkt feit hebben gepleegd, staan terecht voor de jeugdrechtbank.

De in aanmerking te nemen leeftijd is die van de minderjarige op het ogenblik van de feiten.

De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de minderjarigen, die op het ogenblik van de feiten de hoedanigheid van militair bezitten.

Art. 59.

De vervolgingen ten opzichte van de minderjarigen, onderworpen aan de jeugdrechtbank, worden ingesteld overeenkomstig de bepalingen van afdeling VI van deze wet.

Art. 60.

Indien de vervolging op grond van als misdrijf gekenmerkt feit, volgens de bestaande wetgeving onder de bevoegdheid valt van de openbare besturen, is de vordering van het openbaar ministerie slechts ontvankelijk, indien het bestuur een klacht heeft ingediend.

Zelfs in dat geval is het openbaar ministerie bevoegd om te oordelen of het al dan niet wenselijk is de minderjarige voor de jeugdrechtbank te dagen.

Art. 61.

De burgerlijke vordering voortvloeiende uit als misdrijven gekenmerkte feiten gepleegd door minderjarigen van minder dan ten volle achttien jaar, kan slechts voor de burgerlijke rechtbanken worden ingesteld. De beslissing van de jeugdrechtbank of van de rechtbank van beroep kan niet worden ingeroepen tegen de eis van de benadeelde persoon strekkende tot herstel van de veroorzaakte schade.

Art. 62.

Het openbaar ministerie, bedoeld in de artikelen 23 en 24 van het Wetboek voor Strafvordering, kan alle dringende maatregelen nemen, mits het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank onmiddellijk op de hoogte wordt gebracht en het de zaak zo snel mogelijk ten gunste van dit laatste uit handen geeft.

Art. 63.

Wanneer het door de minderjarige gepleegde feit samenhangt met een misdrijf, gepleegd door een of meer beklaagden, rechtsonderhorigen van de andere gerechten, verricht het openbaar ministerie, bedoeld in de artikelen 23 en 24 van het Wetboek van Strafvordering, alle voor het onderzoek nodige handelingen, maar het moet het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank hiervan kennisgeven en ten gunste van dit laatste de rechtspleging betreffende

ment du juge d'instruction, dès que la disjonction des procédures peut se faire sans nuire à l'information.

Art. 64.

Le juge d'instruction visé à l'article 12, requis par le ministère public ou agissant d'office en cas de flagrant délit, n'est saisi ou ne se sait que dans des circonstances exceptionnelles en cas de nécessité abolute.

Pendant la durée de la procédure il peut soit placer le mineur sous mandat d'arrêt, soit demander au juge des mineurs de prendre les mesures de garde nécessaires.

L'instruction terminée, le juge d'instruction rend, sur la réquisition du ministère public, une ordonnance de non-lieu ou une ordonnance de renvoi devant le juge des mineurs de la résidence du mineur ou, si celui-ci n'a pas de résidence en Belgique, devant le juge des mineurs du même arrondissement judiciaire que le juge d'instruction.

L'ordonnance de renvoi du juge d'instruction implique levée du mandat d'arrêt du mineur qui serait encore détenu préventivement. Le mineur ne sera toutefois pas relaxé avant sa comparution devant le juge des mineurs qui appréciera l'opportunité d'y substituer une mesure de garde provisoire. Cette comparution doit avoir lieu au plus tard le surlendemain du jour où le juge d'instruction a prononcé l'ordonnance de renvoi.

Les ordonnances de non-lieu sont susceptibles d'appel, dans les délais légaux, devant la chambre des mises en accusation.

Les mineurs justiciables du tribunal des adolescents ne peuvent être détenus préventivement dans une maison d'arrêt que dans des circonstances exceptionnelles et pour une durée maximum de trente jours.

Tout juge d'instruction autre que celui visé à l'article 12, requis par le ministère public ou agissant d'office en cas de flagrant délit, peut procéder à tous actes urgents à charge de se dessaisir dans le plus bref délai et de transmettre l'affaire au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse compétent.

Art. 65.

Le juge des mineurs, après avoir été saisi par l'ordonnance de renvoi du juge d'instruction ou le réquisitoire du ministère public, entend le mineur et fait procéder à l'enquête et aux investigations prévues à l'article 22.

La requête par laquelle le juge d'instruction demande au juge des mineurs, pendant l'instruction de prendre une mesure de garde provisoire constitue également saisine du juge des mineurs.

Art. 66.

Pendant la durée de la procédure le juge des mineurs prescrit à l'égard du mineur, par ordonnance de garde provisoire, les mesures de garde nécessaires.

Il peut soit le laisser chez les personnes qui en ont la garde, soit le soustraire à son milieu en prenant provisoirement une des mesures prévues sous les n°s 3 et 5 de l'article 69.

de minderjarige uit handen geven of vorderen dat de onderzoeksrechter de zaak zou uit handen geven, zodra de splitsing van de rechtsplegingen zonder schade voor het vooronderzoek kan geschieden.

Art. 64.

De onderzoeksrechter bedoeld in artikel 12, gevorderd door het openbaar ministerie of van ambtswege handelend in geval van heter daad, wordt slechts met de zaak belast of grijpt slechts in onder buitengewone omstandigheden en in geval van volstrekte noodzakelijkheid.

Tijdens de duur van de rechtspleging kan hij tegen de minderjarige een bevel tot aanhouding uitvaardigen, of de jeugdrechter verzoeken de nodige bewakingsmaatregelen te nemen.

Zodra het onderzoek ten einde is, ontslaat de onderzoeksrechter, op vordering van het openbaar ministerie, de minderjarige van rechtsvervolging of verwijst hem naar de rechter voor minderjarigen in de verblijfplaats van de minderjarige of, indien deze geen verblijfplaats in België heeft, naar de rechter voor minderjarigen van hetzelfde rechterlijk arrondissement als dat van de onderzoeksrechter.

De beschikking tot verwijzing van de onderzoeksrechter houdt in, dat het bevel tot aanhouding van de minderjarige, die nog in voorlopige hechtenis mocht zijn, wordt ingetrokken. De minderjarige wordt evenwel niet op vrije voeten gesteld voor zijn verschijning voor de jeugdrechter, die zal oordelen over de wenselijkheid, hiervoor een voorlopige bewakingsmaatregel in de plaats te stellen. Deze verschijning moet plaatshebben uiterlijk twee dagen na de dag waarop de onderzoeksrechter de verwijzing heeft uitgesproken.

Tegen de beschikking tot buitenvervolgingstelling kan binnen de wettelijke termijnen voor de kamer van inbeschuldigingstelling hoger beroep worden ingesteld.

De minderjarigen, die onder de rechtspraak van de rechtbanken voor jongelieden vallen, mogen slechts in buitengewone omstandigheden en voor een duur van ten hoogste 30 dagen in een huis van bewaring in voorlopige hechtenis worden gehouden.

Ieder ander onderzoeksrechter dan bedoeld in artikel 12, gevorderd door het openbaar ministerie of van ambtswege optredend in geval van heter daad, kan alle dringende handelingen verrichten met dien verstande dat hij de zaak binnen de kortst mogelijke termijn uit handen moet geven en ze verwijzen naar het openbaar ministerie bij de bevoegde jeugdrechtkbank.

Art. 65.

De jeugdrechter, nadat de beschikking tot verwijzing van de onderzoeksrechter of van de vordering van het openbaar ministerie bij hem aanhangig is gemaakt, verhoort de minderjarige en laat overgaan tot het onderzoek en de nasporingen bedoeld in artikel 22.

Het verzoek waarbij de onderzoeksrechter aan de jeugdrechter vraagt gedurende het onderzoek een voorlopige bewakingsmaatregel te nemen, betekent eveneens dat de jeugdrechter met de zaak wordt belast.

Art. 66.

Gedurende het verloop van de rechtspleging, schrijft de jeugdrechter ten opzichte van de minderjarige, bij beschikking van voorlopige bewaking, de vereiste maatregelen van bewaking voor.

Hij kan hem laten bij de personen onder wier hoede hij werd geplaatst, of hem onttrekken aan zijn omgeving door voorlopig een van de onder nummers 3 en 5 van artikel 69 bepaalde maatregelen te nemen.

Le mineur est préalablement entendu par le juge des mineurs. Ce dernier peut ordonner à la force publique de se saisir de la personne du mineur qui ne répond pas à la convocation qui lui a été adressée et de l'amener devant le juge des mineurs dans le plus bref délai possible.

S'il y a urgence, les mesures de garde visées ci-dessus peuvent être prises par le juge d'instruction ou le ministère public, soit près le tribunal de première instance, soit près le tribunal de protection de la jeunesse, sauf à en donner immédiatement avis au juge des mineurs qui exerce dès lors ses attributions.

Art. 67.

Si, par suite de l'impossibilité matérielle qu'il y aurait à trouver un particulier ou une institution en mesure de recueillir le mineur sur-le-champ, les mesures prévues à l'article 66 ne peuvent être exécutées, le mineur peut être gardé provisoirement dans une maison d'arrêt pour un terme qui ne peut dépasser trente jours.

Le mineur gardé dans une maison d'arrêt est isolé des adultes qui y sont détenus.

Art. 68.

Lorsque l'affaire est en état d'être jugée au fond, le juge des mineurs transmet le dossier à toutes fins, au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse et la procédure est poursuivie conformément aux dispositions de la section VIII du chapitre II de la présente loi.

SECTION VII.

Des mesures à prendre à l'égard des mineurs.

Art. 69.

A l'égard des mineurs visés à l'article 24 de la présente loi, le tribunal de protection de la jeunesse peut ordonner des mesures de garde, d'éducation et de préservation.

Il peut, selon les circonstances, ordonner l'une des mesures suivantes :

1° Les réprimander et les laisser ou les rendre aux personnes qui en ont la garde en enjoignant à celles-ci, le cas échéant, de mieux les surveiller à l'avenir.

2° Les placer sous la surveillance d'un délégué de la protection des mineurs, chargé de veiller à l'observation des conditions fixées par le tribunal. Le tribunal peut notamment subordonner le maintien du mineur dans son milieu à la condition :

a) de fréquenter régulièrement un établissement scolaire d'enseignement ordinaire ou spécial;

b) de participer aux activités d'un mouvement, groupement ou service de jeunesse;

c) d'exprimer ses regrets à la personne lésée et de participer, dans la mesure de ses moyens, à la réparation du dommage causé;

d) d'accomplir une prestation éducative ou philanthropique en rapport avec l'âge et les ressources du mineur et destinée à favoriser son éducation morale et civique.

e) de se soumettre aux directives pédagogiques et médicales d'un centre d'orientation éducative, de guidance infantile ou d'hygiène mentale.

De minderjarige wordt vooraf door de jeugdrechtster gehoord. Deze laatste kan de openbare macht bevelen over te gaan tot de aanhouding van de minderjarige, die geen gevolg geeft aan de tot hem gerichte oproep en hem binnen de kortst mogelijke tijd voor de jeugdrechtster brengen.

In spoedeisende gevallen, kunnen de bovenstaande maatregelen van bewaking genomen worden door de onderzoeksrechter of het openbaar ministerie, hetzij bij de rechtbank van eerste aanleg, hetzij bij de jeugdrechtbank, mits hiervan onmiddellijk kennis wordt gegeven aan de jeugdrechtster, die dan zijn bevoegdheden uitoefent.

Art. 67.

Indien, ingevolge de feitelijke onmogelijkheid om een privaat persoon of een instelling te vinden die de minderjarige dadelijk opnemen; de in artikel 66 bepaalde maatregelen niet kunnen uitgevoerd worden, mag de minderjarige voorlopig in en arresthuis worden gehouden voor een termijn die niet meer dan dertig dagen mag bedragen.

De in een arresthuis bewaarde minderjarige wordt afgezonderd van de volwassenen die er gedetineerd zijn.

Art. 68.

Als het onderzoek zover gevorderd is dat in de zaak uitspraak kan worden gedaan, zendt de jeugdrechtster het dossier aan het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank, en de rechtspleging wordt voortgezet overeenkomstig de bepalingen van afdeling VIII, hoofdstuk II van deze wet.

AFDELING VII.

De ten opzichte van de minderjarigen te nemen maatregelen.

Art. 69.

Ten opzichte van de minderjarigen bedoeld in artikel 24 van deze wet, kan de jeugdrechtbank bewakings-, opvoedings- en behoedingsmaatregelen bevelen. Zij kan, naar gelang van de omstandigheden, één van de volgende maatregelen bevelen :

1° de minderjarigen berispen en ze laten bij of teruggeven aan de personen onder wier hoede zij werden geplaatst en deze, in voorkomend geval, gelasten er voortaan beter toezicht op te houden.

2° ze plaatsen onder het toezicht van een afgevaardigde voor de jeugdbescherming, die moet zorgen voor de naleving van de door de rechtbank gestelde voorwaarden. De rechtbank kan de handhaving van de minderjarigen in hun omgeving onder meer afhankelijk maken van de volgende voorwaarden :

a) dat zij regelmatig een school voor gewoon of speciaal onderwijs bezoeken;

b) dat zij deelnemen aan de bedrijvigheid van een jeugdbeweging, jeugdgroep of jeugddienst;

c) dat zij hun leedwezen te kennen geven aan de benaderde persoon en in de mate van hun middelen bijdragen tot het herstel van de veroorzaakte schade;

d) een opvoedende of menslievende prestatie te leveren in verhouding tot de leeftijd en de middelen van de minderjarigen, welke tot doel heeft hun zedelijke en staatsburgerlijke opvoeding te bevorderen;

e) dat zij zich onderwerpen aan de opvoedkundige en geneeskundige voorschriften van een centrum voor opvoedende oriëntatie, van kinderleiding of van geesteshygiëne;

3º Les confier à celui des père et mère qui n'a pas l'exercice du droit de garde, à un autre parent ou personne digne de confiance ou à tout établissement approprié en vue de leur hébergement, de leur traitement, de leur éducation, de leur instruction ou de leur formation professionnelle.

4º Les confier à un établissement médical, psychiatrique ou médico-pédagogique.

5º Les confier à un établissement d'observation ou d'éducation surveillée de l'Etat.

Les mesures visées sous les numéros 2 à 5 prennent fin à la majorité du mineur. Les mesures visées sous les numéros 3 à 5 sont suspendues lorsque le mineur se trouve sous les armes.

Art. 70.

Lorsque les faits sont établis le tribunal des adolescents prend à l'égard du mineur une des mesures prévues à l'article précédent

Il peut, en outre, ordonner le placement du mineur dans un établissement d'éducation corrective de l'Etat pendant une durée de deux ans.

En prenant cette mesure le tribunal ordonnera que la cause du mineur lui sera à nouveau soumise tous les deux ans afin de statuer sur la nécessité de proroger cette mesure.

Avant l'instance en révision le directeur et le médecin-psychiatre de l'établissement font rapport au juge des mineurs sur l'évolution physique, morale et professionnelle du mineur et sur la nécessité éventuelle de proroger la mesure.

Toutes les mesures visées ci-dessus prennent fin à la majorité du mineur. Elles sont suspendues lorsque le mineur se trouve sous les armes.

Art. 71.

Si le mineur déféré au tribunal des adolescents a commis un crime non correctionnalisable, le tribunal peut, tout en prenant une des mesures prévues aux articles précédents, décider que la cause du mineur lui sera soumise à nouveau avant la majorité du mineur en vue de prononcer, s'il y a lieu, la prorogation des dites mesures pour un terme qui ne peut dépasser la vingt-cinquième année du mineur.

Art. 72.

Lorsque, en raison des troubles ou maladies mentales du mineur, son séjour en section fermée d'un établissement psychiatrique est nécessaire, le juge des mineurs peut ordonner sa collocation par ordonnance motivée. Cette collocation ne peut être prononcée que sur l'avis conforme d'un médecin psychiatre.

Art. 73.

Si le mineur placé judiciairement sous la tutelle du service provincial de protection sociale de la jeunesse rend inopérantes, par sa mauvaise conduite opiniâtre, son indiscipline constante ou son comportement dangereux, les mesures de protection prises à son égard, le tribunal de protection de la jeunesse, chambre civile, peut sur la plainte du directeur du service provincial placer le mineur sous la juridiction du juge des mineurs par application de l'article 24/1º.

3º zij toevertrouwen aan diegene van de ouders die het bewakingsrecht niet mag uitoefenen, aan een ander familielid of betrouwbaar persoon, of aan elke instelling welke geschikt is voor hun huisvesting, hun behandeling, hun opvoeding, hun onderwijs of hun beroepsopleiding;

4º zij toevertrouwen aan een medische, psychiatische of medisch-pedagogische instelling;

5º zij toevertrouwen aan een observatie- of opvoedingsgesticht onder toezicht van de Staat.

De onder 2 tot 5 bedoelde maatregelen vervallen bij de meerderjarigheid van de minderjarige. De onder 3 tot 5 bedoelde maatregelen worden geschorst wanneer de minderjarige onder de wapens is.

Art. 70.

Wanneer de feiten vaststaan, neemt de jeugdrechtbank ten opzichte van de minderjarigen een van de maatregelen opgenoemd in het vorige artikel.

Ze kan bovendien de plaatsing van de minderjarige in een verbeteringsgesticht van de Staat gedurende twee jaar bevelen.

Bij het nemen van deze maatregel, beveelt de rechtbank dat de zaak van de minderjarige haar opnieuw om de twee jaar wordt voorgelegd, ten einde uitspraak te doen over de noodzakelijkheid die maatregel te verlengen.

Voor de herzieningssprocedure brengt de directeur en de geneesheer-psychiater van de instelling bij de rechter voor minderjarigen verslag uit over de lichamelijke, zedelijke en beroepsontwikkeling van de minderjarige en over de eventuele noodzakelijkheid de maatregel te verlengen.

Alle hierboven bedoelde maatregelen verstrijken bij de meerderjarigheid van de minderjarige. Ze worden geschorst wanneer de minderjarige onder de wapens is.

Art. 71.

Indien de minderjarige, die voor de jeugdrechtbank is gedaagd, en niet correctionaliseerbare misdaad heeft gepleegd, kan de rechtbank, terwijl zij tevens een van de in de vorige artikelen bepaalde maatregelen neemt, besluiten dat de zaak van de minderjarige haar opnieuw wordt voorgelegd voor de meerderjarigheid van de minderjarige, ten einde in voorkomend geval uitspraak te doen over de verlenging van de genoemde maatregelen voor een termijn die het vijftwintigste jaar van de minderjarige niet mag overschrijden.

Art. 72.

Wanneer wegens stoornissen of geestesziekten van de minderjarige, zijn verblijf in een gesloten afdeling van een psychiatri sche instelling noodzakelijk is kan de jeugdrechtbank, bij gemotiveerde beschikking, zijn opneming bevelen. Deze opneming kan slechts worden bevolen op eensluidend advies van de geneesheer-psychiater.

Art. 73.

Indien de minderjarige, die door het gerecht onder de medevoogdij van de provinciale Dienst voor sociale jeugdbescherming is geplaatst, door zijn aanhoudend slecht gedrag, zijn voortdurend gebrek aan tucht of zijn gevraagde gedragingen, de te zijn opzichte genomen beschermingsmaatregelen onuitvoerbaar maakt, kan de jeugdrechtbank, burgerlijke kamer, op klacht van de directeur van de provinciale dienst de minderjarige, bij toepassing van artikel 24/1º, onder de bevoegdheid van de jeugdrechtbank plaatsen.

Art. 74.

Si le mineur placé dans un établissement d'éducation surveillée de l'Etat, par sa mauvaise conduite opiniâtre, son indiscipline ou son comportement dangereux rend inopérantes les mesures de protection et de surveillance prises à son égard, le tribunal des adolescents peut ordonner qu'il sera placé pendant deux ans, dans un établissement d'éducation corrective de l'Etat.

Art. 75.

Les établissements d'éducation corrective de l'Etat sont des établissements spécialisés entièrement distincts des établissements pénitentiaires pour adultes. Le mineur y sera soumis à un régime de travail, de culture physique et de formation morale destiné à lui faire acquérir la discipline nécessaire à son équilibre individuel et à son intégration sociale. Ces établissements ne pourront accueillir des mineurs de moins de quatorze ans. Ils sont soumis à l'autorité et la surveillance du Ministre de la Justice.

Le Roi détermine leur règlement d'ordre intérieur et les conditions du recrutement du personnel de surveillance, du personnel éducateur, médical, scientifique et du personnel de maîtrise. Il détermine le statut de ce personnel, fixe leurs traitements, pensions et subventions.

Art. 76.

Les mineurs confiés aux établissements d'éducation corrective de l'Etat ne peuvent être libérés avant le terme fixé par le jugement que sur l'avis favorable du ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse et du directeur de l'établissement. Ces avis sont annexés à l'ordonnance de libération prononcée par le juge des mineurs. Le ministère public peut, dans les trois jours, interjeter appel contre toute ordonnance de libération qui ne lui paraîtrait pas conforme aux dispositions ci-dessus.

Art. 77.

Le tribunal de protection de la jeunesse reste saisi à l'égard des mineurs auxquels il a fait application des mesures visées aux articles 69 à 71 et 73.

Le juge des mineurs peut, à tout moment, soit à la requête du ministère public, du mineur, de ses parents, de son tuteur ou de la personne qui en a la garde, statuer sur tous les incidents, instances en modification de traitement ou de garde, demandes de remise de garde. Il peut ordonner toutes mesures de protection ou de surveillance utiles, rapporter ou modifier les mesures prises.

Il est toutefois, sous réserve des mesures provisoires ordonnées par le juge des mineurs par ordonnance de garde provisoire, statué à l'audience civile ou pénale du tribunal de protection de la jeunesse lorsqu'il y aura lieu de prendre à l'égard d'un mineur, initialement réprimandé ou placé sous le régime de la liberté surveillée, une nouvelle mesure qui a pour effet de le soustraire à son milieu.

Art. 78.

A l'égard des mineurs colloqués ou placés dans un établissement d'éducation corrective de l'Etat les pouvoirs du juge des mineurs sont suspendus pendant la durée de leur internement.

Art. 74.

Indien de minderjarige, die in een opvoedingsgesticht onder het toezicht van de Staat is geplaatst, door zijn aanhoudend slecht gedrag, zijn voortdurend gebrek aan tucht of zijn gevaarlijke gedragingen, de te zijnen opzichte genomen beschermingsmaatregelen onuitvoerbaar maakt, kan de jeugdrechtbank bevelen dat hij gedurende twee jaar in een verbeteringsgesticht van de Staat zal worden geplaatst.

Art. 75.

De verbeteringsgestichten van de Staat zijn gespecialiseerde inrichtingen die totaal verschillend zijn van de strafinstellingen voor volwassenen. De minderjarige wordt er onderworpen aan een regiem van arbeid, lichamelijke opvoeding en zedelijke vorming, ten einde hem de tucht te bezorgen die nodig is voor zijn individueel evenwicht en zijn sociale integratie. In deze inrichtingen kunnen geen minderjarigen beneden veertien jaar worden opgenomen. Ze zijn onderworpen aan het gezag en het toezicht van de Minister van Justitie.

De Koning bepaalt hun huishoudelijk reglement en de aanwervingsvooraarden van het toezichtspersoneel, de opvoeders, het medisch-wetenschappelijk personeel en de werkopzichters. Hij bepaalt het statuut van dit personeel en stelt hun wedden, pensioenen en toelagen vast.

Art. 76.

De minderjarigen die zijn toevertrouwd aan de verbeteringsgestichten van de Staat, kunnen niet op vrije voet worden gesteld voor de in het vonnis vastgestelde termijn, behalve op gunstig advies van het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank en van de directeur der inrichting. Deze adviezen worden gevoegd bij de beschikking tot vrijstelling, genomen door de jeugdrechter. Het openbaar ministerie kan binnen drie dagen hoger beroep instellen tegen elke beschikking tot vrijstelling, die niet in overeenstemming blijkt met de bovenstaande bepalingen.

Art. 77.

De jeugdrechtbank blijft bevoegd ten opzichte van de minderjarigen, op wie ze de in artikelen 69 tot 71 en 73 bedoelde maatregelen heeft toegepast.

De jeugdrechter kan op elk ogenblik, op verzoek van het openbaar ministerie, van de minderjarige, van zijn ouders, van zijn voogd of van de persoon onder wiens hoede hij staat, uitspraak doen over alle incidenten, aanvragen tot wijziging van de handeling of bewaking, of van opschorsing van bewaking. Hij kan alle nuttige maatregelen van bescherming en toezicht nemen, intrekken of wijzigen.

Onder voorbehoud van de voorlopige maatregelen, door de jeugdrechter bij voorlopige bewakingsbeschikking genomen, wordt evenwel ter burgerlijke of strafrechtelijke terechting van de jeugdrechtbank uitspraak gedaan, wanneer ten opzichte van een minderjarige, die oorspronkelijk was berispt of onder het stelsel van de bewaakte vrijheid was geplaatst, een nieuwe maatregel moet worden genomen, die tot gevolg heeft hem aan zijn omgeving te ont trekken.

Art. 78.

Ten opzichte van de in een psychiatrische instelling of in een verbeteringsgesticht van de Staat geplaatste minderjarige is de bevoegdheid van de jeugdrechter geschorst tijdens de duur van zijn opsluiting.

Art. 79.

Toutes les mesures prises par le tribunal de protection de la jeunesse dans les affaires visées aux articles 24 et 25 de la présente loi doivent être l'objet d'une révision sur laquelle il sera statué à l'audience du tribunal de protection de la jeunesse après l'expiration d'un délai de deux ans à compter du jour où la décision ordonnant les mesures est devenue définitive, lorsque le ministère public, le mineur, les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur en font la demande écrite ou verbale. Les frais résultant de cette révision sont à charge de l'Etat.

Art. 80.

Le mineur à l'égard de qui le tribunal de protection de la jeunesse a appliqué, dans les affaires visées aux articles 24 et 25, l'une des mesures prévues aux articles 69/2e à 5 ainsi qu'aux articles 70 à 74 est soumis, jusqu'à sa majorité à la surveillance du juge des mineurs.

Le juge des mineurs peut ordonner la levée de cette surveillance lorsqu'elle ne lui paraît plus se justifier. Il peut, à tout moment, modifier sa décision.

Le tribunal de protection de la jeunesse peut décider que le mineur sera mis sous le régime de la surveillance lorsqu'il prononce la réprimande prévue à l'article 69/1e.

Le juge des mineurs désigne le délégué à la protection de la jeunesse chargé d'assumer cette surveillance.

Les délégués resteront en contact avec le mineur et, suivant les circonstances, visiteront les parents, les personnes, les associations ou les institutions qui en ont la garde. Ils observeront le milieu, les tendances, la conduite du mineur. Ils feront, toutes les fois qu'ils le croiront utile, et au moins une fois par mois, rapport au juge des mineurs sur la situation morale et matérielle du mineur. Ils proposeront au juge des mineurs toutes les mesures qu'ils croient avantageuses pour le mineur.

Les parents recevront périodiquement des informations sur la situation de leurs enfants.

Le juge des mineurs fait au moins une visite annuelle à tout mineur qui fait l'objet d'une des mesures prévues par les articles 69, n°s 3 à 5, et 70 et adresse à cette occasion au Ministre de la Justice un rapport sur la situation de l'intéressé.

Art. 81.

Les déchéances de puissance paternelle et les mesures prononcées par le tribunal des adolescents sont mentionnées au casier judiciaire des intéressés.

Sans préjudice de l'application de l'article 125 de l'arrêté royal du 28 décembre 1950 portant règlement général sur les frais de justice en matière répressive, ces mesures ne peuvent être portées à la connaissance que des seules autorités judiciaires, en vue de l'application de la présente loi ou en cas de poursuites pénales.

Le mineur peut demander au Tribunal de protection de la jeunesse la radiation des mentions inscrites à son casier judiciaire par application de la présente loi.

Mais sa requête ne peut être déclarée recevable que si cinq années se sont écoulées depuis la date à laquelle la décision ordonnant les mesures est devenue définitive. Elle ne sera déclarée fondée que s'il justifie avoir eu dans l'intervalle une conduite ligne et honnête. Le tribunal de la poursuite initiale et celui du domicile du mineur sont compétents pour connaître de la requête.

Art. 79.

Alle maatregelen door de jeugdrechtbank genomen aangaande de in artikelen 24 en 25 van de onderhavige wet bedoelde zaken, moeten het voorwerp uitmaken van een herziening, waarover uitspraak wordt gedaan ter terechtzitting van de jeugdrechtbank, na het verstrijken van een termijn van twee jaar met ingang van de dag waarop de beslissing betreffende de maatregelen definitief is geworden, wanneer het openbaar ministerie, de minderjarige, de ouders, de voogden of personen onder wier hoede de minderjarige staat, met dit doel een schriftelijke of mondelinge aanvraag indienen. De kosten voortvloeiende uit de herziening vallen ten laste van de Staat.

Art. 80.

De minderjarige tegen wie de jeugdrechtbank, in de onder artikelen 24 en 25 bedoelde zaken een maatregel heeft genomen op grond van de artikelen 69/2^e tot 5^e, alsmede van de artikelen 70 tot 74, is tot zijn meerderjarigheid onderworpen aan het toezicht van de jeugdrechtter.

De jeugdrechtter kan dit toezicht opheffen, wanneer het hem niet meer verantwoord lijkt. Hij kan te allen tijde zijn beslissing wijzigen.

De jeugdrechtbank kan beslissen dat de minderjarige onder het stelsel van het toezicht zal worden geplaatst, wanneer zij de in artikel 69/1^e bedoelde berisping uitspreekt.

De jeugdrechtter benoemt de afgevaardigde voor de jeugdbescherming, die met dit toezicht zal worden belast.

De afgevaardigden blijven in contact met de minderjarige en, naar gelang van de omstandigheden, brengen ze bezoek aan de ouders, de personen, de verenigingen of de instellingen onder wier hoede de minderjarige staat. Zij gaan na welke de omgeving, de neigingen en het gedrag van de minderjarige zijn. Telkens als zij het nuttig achten, en ten minste eenmaal per maand, doen zij verslag aan de jeugdrechtter over de zedelijke en materiële toestand van de minderjarige. Zij stellen aan de jeugdrechtter alle maatregelen voor, welke zij voordeelig achten voor de minderjarige.

De ouders ontvangen geregeld berichten over de toestand van hun kinderen.

De jeugdrechtter brengt ten minste eens per jaar een bezoek aan elke minderjarige, die het voorwerp uitmaakt van een der onder n°s 3 tot 5 van artikel 69 en in artikel 70 bedoelde maatregelen en zendt bij deze gelegenheid een verslag over de toestand van de betrokkenen aan de Minister van Justitie.

Art. 81.

De ontzetting uit de ouderlijke macht en de door de jeugdrechtbank getroffen maatregelen worden in het strafregister van de betrokkenen vermeld.

Onvermindert de toepassing van artikel 125 van het koninklijk besluit van 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken, mogen die zaken slechts ter kennis worden gebracht van de rechterlijke overheid alleen, met het oog op de toepassing van deze wet of in geval van strafvervolgingen.

De minderjarige kan de jeugdrechtbank verzoeken de bij toepassing van deze wet in zijn strafregister ingeschreven vermeldingen te schrappen.

Zijn verzoek kan evenwel slechts ontvankelijk worden verklaard, als vijf jaar zijn verstreken sedert de dag waarop de beslissing, waarbij de maatregelen werden genomen, definitief is geworden. Het wordt slechts gegrond verklaard, indien hij aantoont dat zijn gedrag in die tussen-tijd waardig en eerlijk is geweest. De rechtbank van de oorspronkelijke vervolging en de jeugdrechtbank zijn bevoegd om kennis te nemen van het verzoek.

La communication aux autorités judiciaires cesse d'office lorsque cinq années se sont écoulées à compter de la majorité du mineur ou, dans le cas prévu à l'article, à compter de l'expiration du terme pendant lequel le mineur a été maintenu sous la juridiction du tribunal de protection de la jeunesse.

Toutefois si, avant l'expiration du délai ainsi fixé, les intéressés ont encouru une condamnation, soit à une peine criminelle, soit à une peine correctionnelle non conditionnelle de trois mois au moins, la communication continue à avoir lieu tant que cette peine elle-même est mentionnée dans les extraits du casier judiciaire.

Art. 82.

Il est institué au Ministère de la Justice un casier civil de l'enfance destiné à renseigner aux tribunaux de protection de la jeunesse et aux services provinciaux de protection sociale de la jeunesse, les personnes à l'égard de qui ont été prises des mesures d'assistance éducative, de tutelle aux allocations familiales, de déchéance de puissance paternelle, les mineurs au profit de qui ces mesures ont été prises ainsi que les mineurs déférés aux tribunaux de protection de la jeunesse par application des articles 24 et 25 de la présente loi.

SECTION VIII.

De la procédure.

Art. 83.

Les dispositions concernant les poursuites en matière correctionnelle sont applicables aux procédures visées par le présent chapitre, sauf les dérogations qu'il établit.

Art. 84.

Le juge des mineurs est saisi :

1° Par la requête et par l'ordonnance de renvoi du juge d'instruction dans les cas prévus à l'article 64.

2° Par le réquisitoire du ministère public dans les affaires visées sous les numéros 1, 2, 4, 7 et 8 de l'article 23, les numéros 2 et 3 de l'article 24 et à l'article 25.

3° Par la requête des parties intéressées dans les affaires visées sous les numéros 2 à 8 de l'article 23 et sous le numéro 1 de l'article 24.

Cette requête doit contenir la date des jour, mois et an; les nom, profession et domicile du requérant, l'identité des mineurs intéressés, la résidence de ces mineurs, l'identité des personnes ou la dénomination des institutions où il réside, l'objet de la demande et l'exposé sommaire des moyens. La requête doit également contenir élection de domicile.

Lorsqu'il y a plusieurs juges le président du tribunal de protection de la jeunesse distribue les affaires entre les magistrats de son siège.

Art. 85.

Les parties doivent comparaître en personne devant le juge des mineurs et le tribunal de protection de la jeunesse.

Dans les affaires visées sous les numéros 1 à 6 de

De kennisgeving aan de rechterlijke overheid geschiedt niet meer van ambtswege, wanneer vijf jaar verstrekken zijn vanaf de meerderjarigheid van de minderjarige of, in het geval bedoeld in het artikel, vanaf het verstrijken van de termijn gedurende welke de minderjarige onder de bevoegdheid van de jeugdrechtbank werd gehandhaafd.

Indien echter, vóór het verstrijken van de aldus bepaalde termijn, de betrokkenen een veroordeling, hetzij tot een criminale straf, hetzij tot een niet voorwaardelijke correctionele straf van ten minste drie maanden hebben opgelopen, blijft de kennisgeving verder geschieden zolang de straf zelf vermeld wordt op de uitreksels van het strafregister.

Art. 82.

Op het Ministerie van Justitie wordt een burgerlijk register voor kinderen aangelegd, om de jeugdrechtbanken en de provinciale diensten voor sociale bescherming van de jeugd, inlichtingen te verschaffen over de personen tegen wie opvoedende beschermingsmaatregelen, toezichtsmaatregelen op de kinderbijslag, maatregelen tot ontzetting uit de ouderlijke macht werden genomen; over de minderjarigen ten gunste van wie die maatregelen werden genomen, alsmede over de minderjarigen die, bij toepassing van de artikelen 24 en 25 van deze wet, voor de jeugdrechtbank werden gedaagd.

AFDELING VIII.

De rechtspleging.

Art. 83.

De bepalingen betreffende de vervolgingen in correctionele zaken zijn van toepassing op de bij dit hoofdstuk bedoelde rechtsplegingen, voor zover dit hoofdstuk geen afwijkingen daarvan inhoudt.

Art. 84.

De zaak wordt bij de jeugdrechter aanhangig gemaakt :

1° Door het verzoek en door de beschikking van verwijzing van de onderzoeksrechter in de onder artikel 64 bedoelde gevallen;

2° Door de vordering van het openbaar ministerie voor de zaken bedoeld onder de nummers 1, 2, 4, 7 en 8 van artikel 23, de nummers 2 en 3 van artikel 24 en artikel 25;

3° Door het verzoek van de belanghebbende partijen voor de zaken bedoeld onder de nummers 2 tot 8 van artikel 23 en onder nummer 1 van artikel 24.

Dit verzoek moet bevatten : dag, maand en jaar; de naam, beroep en woonplaats van de verzoeker, de identiteit van de betrokken minderjarigen, de verblijfplaats van die minderjarigen, de identiteit van de personen of de naam van de inrichtingen waar hij verblijft, het voorwerp van de aanvraag en een bondige uiteenzetting van de middelen. Het verzoek moet eveneens de keuze van woonplaats betreffen.

Wanneer er verschillende rechters zijn, verdeelt de voorzitter van de jeugdrechtbank de zaken onder de magistraten van zijn zetel.

Art. 85.

Partijen moeten in persoon vóór de jeugdrechter en de jeugdrechtbank verschijnen. Voor de onder de nummers 1 tot 6 van artikel 23 bedoelde zaken kunnen partijen, die

l'article 23, les parties qui établissent être dans l'impossibilité de comparaître en personne peuvent se faire représenter par leur conseil.

Dans les affaires visées sous les numéros 5 et 6 de l'article 23, aux articles 40 et 73 de la présente loi et à l'article 83, de la loi du 10 mars 1925 sur l'assistance publique, les organismes et pouvoirs publics peuvent se faire représenter, à tous les stades de la procédure, par leur conseil ou par un représentant qualifié.

Art. 86.

Le juge des mineurs saisi effectuera toutes diligences et investigations utiles pour instruire la demande, connaître la personnalité des mineurs intéressés, le milieu où ils sont élevés, déterminer leur intérêt et les moyens appropriés à leur éducation ou leur rééducation.

Il vérifie l'identité et l'âge du mineur et fait procéder à une enquête sociale par l'intermédiaire d'un délégué à la protection de la jeunesse.

A moins qu'il n'en décide autrement par ordonnance motivée, il soumet le mineur à un examen médico-psychologique.

Il peut en tout temps convoquer le mineur, les parents, tuteurs ou les personnes qui ont la garde du mineur et les délégués à la protection de la jeunesse.

Art. 87.

Si, sur l'invitation à comparaître lancée par le juge des mineurs, le mineur ou les personnes qui en ont la garde ne comparaissent pas et que ces personnes ne peuvent justifier la non-comparution, elles pourront être condamnées par ce magistrat, sur la réquisition du ministère public, à une amende de 1 à 25 francs et à un emprisonnement de un à sept jours ou à l'une de ces peines seulement.

Art. 88.

§ 1. — Dans les affaires énumérées ci-dessous le juge des mineurs peut prendre à l'égard du mineur des mesures provisoires de garde :

1° Dans les affaires de divorce pour cause déterminée, de séparation de corps et de divorce par consentement mutuel, conformément aux dispositions des articles 23/2°, 31, 32, 33.

2° Dans les actions en déchéance de puissance paternelle, conformément aux articles 23/8° et 48.

3° Dans les affaires visées à l'article 24, conformément aux dispositions de l'article 56.

4° Dans les affaires visées à l'article 25, conformément aux articles 64 et 67.

5° Dans le cas prévu à l'article 77 al. 3.

§ 2. — Dans le cas prévu à l'article 74 le juge des mineurs peut ordonner, à titre de mesure provisoire, le transfert du mineur dans un établissement d'éducation corrective de l'Etat.

§ 3. — Sauf s'il est âgé de moins de sept ans, aucun mineur ne peut faire l'objet d'une mesure provisoire de garde qu'après avoir été entendu par le juge des mineurs.

§ 4. — S'il y a urgence les mesures visées ci-dessus peuvent être prises par le juge d'instruction ou par le ministère public, soit près le tribunal de première instance,

bewijzen dat zij onmogelijk in persoon kunnen verschijnen, zich door hun raadsman laten vertegenwoordigen.

Voor de zaken bedoeld onder de nummers 5 en 6 van artikel 23, in de artikelen 40 en 73 van deze wet en in artikel 83 der wet van 10 maart 1925 op de openbare onderstand, kunnen de inrichtingen en openbare besturen zich, in alle stadia van de rechtspleging, door hun raadsman of door een bevoegde afgevaardigde laten vertegenwoordigen.

Art. 86.

De bevoegde jeugdrechtster zal alle nuttige onderzoeken instellen met betrekking tot de aanvraag, de persoon van de betrokken minderjarigen, de omgeving waarin zij worden grootgebracht, hun belangstelling en de geschikte middelen met het oog op hun opvoeding of heropvoeding.

Hij vergewist zich van de identiteit en van de leeftijd van de minderjarige en doet overgaan tot een sociaal onderzoek door bemiddeling van een afgevaardigde voor de jeugdbescherming.

Tenzij hij er bij een met redenen omklede beschikking anders over beslist, doet hij de minderjarige een medisch-psychologisch onderzoek ondergaan.

Hij kan te allen tijde de minderjarige, de ouders, de voogden of de personen, onder wier hoede de minderjarige is geplaatst, en de afgevaardigden voor de bescherming van de jeugd oproepen.

Art. 87.

Indien op een verzoek om te verschijnen, uitgaande van de jeugdrechtster, de minderjarige of de personen, onder wier hoede hij werd geplaatst, niet verschijnen en indien deze personen de niet-verschijning niet kunnen rechtvaardigen, kunnen zij door deze magistraat, op aanzoek van het openbaar ministerie, tot geldboete van 1 tot 25 frank en tot een gevangenisstraf van één tot zeven dagen, of tot één van die straffen alleen worden veroordeeld.

Art. 88.

§ 1. — In de hieronder vermelde zaken kan de jeugdrechtster ten opzichte van de minderjarigen bewakingsmaatregelen nemen :

1° Bij de echtscheiding om bepaalde reden, de scheiding van tafel en bed en de echtscheiding door onderlinge toestemming, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 23/2°, 31, 32, 33;

2° Bij de vorderingen inzake ontzetting uit de ouderlijke macht, overeenkomstig de artikelen 23/8° en 48;

3° Bij de in artikel 24 bedoelde zaken, overeenkomstig de bepalingen van artikel 56.

4° Bij de in artikel 25 bedoelde zaken, overeenkomstig de artikelen 64 tot 67.

5° In het bij artikel 77 lid 3 bedoelde geval.

§ 2. — In het bij artikel 74 bedoelde geval kan de jeugdrechtster als overgangsmaatregel de overbrenging van de minderjarige naar een verbeteringsgesticht van de Staat bevelen.

§ 3. — Behalve wanneer hij minder dan zeven jaar oud is, mag geen enkele minderjarige het voorwerp uitmaken van een voorlopige bewakingsmaatregel, tenzij hij eerst door de jeugdrechtster gehoord.

§ 4. — In spoedeisende gevallen, kunnen de in het vorige artikel bedoelde maatregelen genomen worden door de onderzoeksrechter of door het openbaar ministerie bij de

soit près le tribunal de protection de la jeunesse, sauf à en donner immédiatement avis au juge des mineurs qui exerce dès lors ses attributions.

Art. 89.

Lorsque l'affaire est en état d'être jugée au fond la procédure est poursuivie conformément aux dispositions ci-après :

§ 1. — Dans les affaires et instances en révision introduites à l'initiative du ministère public le juge des mineurs transmet le dossier, à toute fins, au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse. Si ce dernier, au vu des informations recueillies par le juge des mineurs, estime devoir renoncer à son action publique il en informe sur-le-champ le juge des mineurs qui ordonne la levée des mesures provisoires qu'il avait ordonnées.

§ 2. — Dans toutes les autres affaires et instances en révision le juge des mineurs renvoie, par ordonnance, les parties devant la chambre compétente du tribunal de protection de la jeunesse. Le juge des mineurs, soit d'office, soit à la requête du ministère public, communique ensuite le dossier à ce dernier. Le ministère public doit renvoyer le dossier au greffe du tribunal de protection de la jeunesse dans les quinze jours de la communication. Il peut requérir toutes investigations médico-psychologiques et sociales complémentaires.

§ 3. — Les parties et leurs conseils peuvent, depuis le quatorzième jour jusqu'à la fin du quatrième jour avant l'audience, prendre connaissance du dossier au greffe du tribunal de protection de la jeunesse.

Le mineurs intéressés ne peuvent, en personne, prendre connaissance que des procès-verbaux relatifs aux faits qualifiés infractions qui leurs sont reprochés mais le dossier complet doit être mis à la disposition de leur conseil choisi ou désigné.

L'article 125 de l'arrêté royal du 28 décembre 1950 portant règlement général sur les frais de justice en matière répressive est applicable à toutes les affaires qui sont de la compétence du tribunal de la protection de la jeunesse en ce compris celles qui sont de la compétence de la chambre civile.

Art. 90.

§ 1. — Le tribunal de protection de la jeunesse est saisi :

1° Soit par l'ordonnance de renvoi du juge des mineurs;

2° Soit par la comparution volontaire sur simple avertissement motivé émanant du ministère public;

3° Soit par la citation du ministère public.

§ 2. — Dans les affaires et instances en révision introduites à l'initiative du ministère public, le tribunal de protection de la jeunesse ne peut statuer qu'après citation ou comparution volontaire des défendeurs.

Dans les affaires visées aux articles 24 et 25 la citation ou l'avertissement du ministère public doit être adressé au mineur ainsi qu'aux parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur.

rechtsbank van eerste aanleg of bij de jeugdrechtbank, mits hiervan onmiddellijk kennis wordt gegeven aan de jeugdrechtster, die alsdan zijn bevoegheden uitoefent.

Art. 89.

Als het onderzoek zover gevorderd is dat in de zaak uitspraak kan worden gedaan, geschiedt de rechtspleging overeenkomstig de onderstaande bepalingen :

§ 1. — Voor de zaken en aanvragen tot herziening, ingediend op initiatief van het openbaar ministerie, overhandigt de jeugdrechtster het dossier aan het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank. Indien dit laatste, na inzage van de inlichtingen verstrekt door de jeugdrechtster, oordeelt dat hij van zijn openbare vordering moet afzien, geeft hij hiervan onmiddellijk kennis aan de jeugdrechtster mede, die de opheffing van de voorlopige door hem genomen maatregelen beveelt.

§ 2. — Voor alle andere zaken en verzoeken tot herziening, verwijst de jeugdrechtster partijen, bij beschikking, naar de bevoegde kamer van de jeugdrechtbank. Hetzij van ambtswege, hetzij op verzoek van het openbaar ministerie, zendt de jeugdrechtster het dossier vervolgens aan dit laatste. Het openbaar ministerie moet het dossier binnen vijftien dagen na de kennisgeving terugzendan aan de griffie van de jeugdrechtbank. Het kan alle aanvullende medisch-psychologische en sociale onderzoeken laten verrichten.

§ 3. — Vanaf de veertiende dag tot het einde van de vierde dag voor de terechtzitting, kunnen partijen en hun raadslieden kennis nemen van het dossier op de griffie van de jeugdrechtbank.

De betrokken minderjarigen mogen in persoon slechts kennis nemen van de processen-verbaal betreffende de als misdrijven gekenmerkte feiten, die hun worden te laste gelegd, maar het volledig dossier moet ter beschikking worden gesteld van hun gekozen of aangewezen raadsman.

Artikel 125 van het koninklijk besluit van 28 december 1950 houdende algemeen reglement inzake gerechtskosten in strafzaken is toepasselijk op alle zaken welke onder de bevoegdheid van de jeugdrechtbank vallen, met inbegrip van die welke tot de bevoegdheid van de burgerlijke kamer behoren.

Art. 90.

§ 1. — De zaak wordt bij de jeugdrechtbank aanhangig gemaakt :

1° Hetzij door de beschikking van verwijzing van de jeugdrechtster;

2° Hetzij door vrijwillige verschijning op eenvoudige gemotiveerde kennisgeving uitgaande van het openbaar ministerie;

3° Hetzij door de dagvaarding van het openbaar ministerie.

§ 2. — In de zaken en aanvragen tot herziening ingediend op initiatief van het openbaar ministerie kan de jeugdrechtbank slechts uitspraak doen na dagvaarding of vrijwillige verschijning van de verweerders.

Voor de onder artikelen 24 en 25 bedoelde zaken moet de dagvaarding of de waarschuwing van het openbaar ministerie gezonden worden aan de minderjarige alsmede aan de ouders, voogden of personen onder wier hoede de minderjarige is geplaatst.

Toutefois si, au jour de l'audience du tribunal de protection de la jeunesse, le mineur est âgé de moins de sept ans il est dispensé de comparaître et il suffit que la citation soit adressée aux parents, tuteurs ou aux personnes qui ont la garde du mineur.

Si les mineurs qui comparaissent ou qui sont dispensés de comparaître n'ont pas de conseil le tribunal leur en désigne un.

Le délai de citation est de vingt et un jours francs.

§ 3. — Lorsque le tribunal a été saisi par une ordonnance de renvoi du juge des mineurs les parties sont convoquées à l'audience par lettre recommandée à la poste qui lui est adressée par le greffier du tribunal de protection de la jeunesse au moins vingt et un jours francs avant l'audience.

Il peut être statué à l'égard des parties défaillantes à moins que le tribunal, après avoir entendu l'avis du ministère public, ne décide de remettre l'affaire à une audience ultérieure à laquelle les parties seront reconvoquées.

Art. 91.

§ 1. — Les mineurs intéressés ne sont pas considérés comme parties aux débats dans les affaires visées à l'article 23.

Le tribunal peut néanmoins les faire appeler s'il estime devoir leur poser des questions au vu des éléments du dossier.

Ils sont tenus de quitter la salle d'audience après leur audition.

§ 2. — Dans les affaires visées aux articles 24 et 25 chaque mineur sera jugé séparément en l'absence de tout autre mineur sauf pendant le temps nécessaire à d'éventuelles confrontations.

Après les débats relatifs au comportement du mineur ou aux faits qualifiés infractions qui lui sont reprochés le tribunal se retire en chambre du conseil pour entendre, d'une part les experts et les témoins de personnalité s'il y a lieu, d'autre part, les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur, leur conseil et celui du mineur ainsi que le ministère public.

Au cours des débats sur le comportement du mineur et des faits qui lui sont reprochés il est interdit de faire allusion à l'enquête sociale, à l'examen médical et aux autres informations formant le dossier de personnalité.

Le mineur n'assiste pas aux débats en chambre du conseil mais le président peut cependant le faire appeler s'il estime devoir lui poser des questions au vu des éléments du dossier et des témoignages recueillis.

Le débat en chambre du conseil ne peut avoir lieu qu'en présence du défenseur choisi, désigné ou commis, du mineur.

Le jugement est prononcé à l'audience publique.

Art. 92.

Dans les affaires visées à l'article 24/1°, les plaignants peuvent, jusqu'à la clôture des débats, se désister de leur plainte. Le juge des mineurs, prenant en considération les faits de la cause et l'intérêt du mineur, peut accepter ou rejeter le désistement de plainte. Lorsque le juge des mineurs rejette le désistement de la plainte, la procédure est

Indien echter, op de dag van de terechtzetting van de jeugdrechtbank, de minderjarige minder dan zeven jaar oud is, hoeft hij niet te verschijnen en volstaat het de dagvaarding te richten aan de ouders, voogden of personen onder wie hoede de minderjarige is geplaatst.

Indien de minderjarigen die verschijnen of die van verschijning ontslagen zijn geen raadsman hebben, wordt er een door de rechtbank aangewezen.

De termijn voor de dagvaarding bedraagt volle eenentwintig dagen.

§ 3. — Indien de zaak bij de rechtbank aanhangig is gemaakt door een beschikking van verwijzing uitgaande van de jeugdrechter, worden partijen ter terechtzitting opgeroepen per aangetekende brief, die hun wordt gezonden door de griffier van de jeugdrechtbank ten minste 21 volle dagen vóór de terechtzitting.

Uitspraak kan worden gedaan ten opzichte van de niet verschijnende partijen, tenzij de rechtbank, na het advies van het openbaar ministerie te hebben gehoord, besluit de zaak te verdagen tot een volgende terechtzitting, waarop partijen opnieuw worden opgeroepen.

Art. 91.

§ 1. — De betrokken minderjarigen worden niet beschouwd als partijen in zaken bedoeld in artikel 23.

De rechtbank kan hen evenwel oproepen, indien ze, na kennis te hebben genomen van de stukken van het dossier, meent dat ze hen vragen moet stellen.

Ze zijn gehouden de rechtszaal te verlaten na hun verhoor.

§ 2. — In de onder artikelen 24 en 25 bedoelde zaken zal elke minderjarige afzonderlijk worden berecht in afwezigheid van elke andere minderjarige, behalve gedurende de vereiste tijd voor eventuele confrontaties.

Na de debatten betreffende de gedragingen van de minderjarige of de als misdrijven gekenmerkte feiten, die hem te laste worden gelegd, trekt de rechtbank zich in raadkamer terug om in voorkomend geval, de deskundigen en de getuigen betreffende de persoon, aan de ene kant, de ouders, voogden, of personen onder wie hoede de minderjarige is geplaatst, hun raadsman en die van de minderjarige alsook het openbaar ministerie, aan de andere kant, te horen.

Tijdens de debatten over de gedragingen van de minderjarige en de feiten welke hem ten laste worden gelegd, is het verboden melding te maken van de sociale enquête, het geneeskundig onderzoek en andere inlichtingen voor-komende in het dossier over de persoon.

De minderjarige woont de debatten in raadkamer niet bij, maar de voorzitter kan hem laten roepen indien hij, na kennis te hebben genomen van de gegevens van het dossier en de verklaringen van de getuigen, van oordeel is hem vragen te moeten stellen.

Het debat in raadkamer mag slechts plaatshebben in tegenwoordigheid van de gekozen, aangewezen of toegevoegde verdediger van de minderjarige.

Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken.

Art. 92.

Voor de bij artikel 24/1 bedoelde zaken kunnen de klagers, tot de sluiting van de debatten, van hun klacht afzien. De jeugdrechter, rekening houdend met de feiten en de belangen van de minderjarigen, kan de verzaking van de klacht aanvaarden of verwijderen. Wanneer de jeugdrechter de afstand van de klacht verwijderd, wordt de

poursuivie conformément aux dispositions de la présente loi. Lorsqu'il accepte le désistement, il constate, par ordonnance, la clôture de la procédure et condamne le plaignant aux dépens.

Art. 93.

§ 1. — Le juge des mineurs préside les débats des audiences de la chambre civile et du tribunal des adolescents. Avant de statuer il prend l'avis des assesseurs prévus à l'article 13.

§ 2. — Le tribunal de protection de la jeunesse, chambre civile et tribunal des adolescents, peut prescrire toutes investigations médico-psychologiques et sociales complémentaires et ordonner que l'affaire sera renvoyée, à cette fin, au juge des mineurs.

§ 3. — Le tribunal de protection de la jeunesse et la cour d'appel de protection de la jeunesse peuvent ordonner l'exécution immédiate de leurs décisions nonobstant tout recours, sauf quant aux dépens.

§ 4. — Les mineurs âgés de moins de dix-huit ans accomplis ne peuvent assister aux audiences des cours et tribunaux et des tribunaux de protection de la jeunesse que pour l'instruction et le jugement des poursuites dirigées contre eux, lorsqu'ils sont appelés à comparaître devant le tribunal des mineurs ou lorsqu'ils ont à déposer comme témoins, et seulement pendant le temps où leur présence est nécessaire.

§ 5. — Sauf lorsqu'ils siègent au tribunal des adolescents, le juge des mineurs, le ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse ainsi que le greffier sont dispensés du port du costume des membres de l'ordre judiciaire.

§ 6. — Les articles 504 à 506 du Code d'instruction criminelle sont applicables aux audiences du juge des mineurs et des chambres du tribunal de protection de la jeunesse.

Art. 94.

§ 1. — Dans les affaires visées à l'article 23 toute partie qui succombera sera condamnée aux dépens. Le tribunal pourra aussi compenser les dépens, en tout ou partie, si les parties succombent respectivement sur quelques chefs.

§ 2. — Dans les affaires visées à l'article 24, lorsque le tribunal prend l'une des mesures prévues à l'article 69, les parents, tuteurs, ou personnes qui ont la garde du mineur sont cités et condamnés aux dépens.

§ 3. — Dans les affaires visées à l'article 25, lorsque le tribunal prend l'une des mesures visées aux articles 69 et 70, il condamne le mineur aux dépens.

S'il y a lieu, il ordonne les restitutions et confiscations conformément aux articles 42 et 43 du Code Pénal. Il peut également ordonner la confiscation de tout objet appartenant au mineur ou mis à sa disposition et qui constitue un danger pour sa santé, sa sécurité ou sa moralité.

Les personnes responsables, soit en vertu de l'article 1384 du Code civil, soit en vertu de la loi spéciale, sont

rechtspleging voortgezet overeenkomstig de bepalingen van deze wet. Wanneer hij de afstand aanyaardt, stelt hij bij beschikking de sluiting van de rechtspleging vast en veroordeelt de klager tot de kosten.

Art. 93.

§ 1. — De jeugdrechtbank neemt het voorzitterschap waar van de debatten in de burgerlijke kamer en in de rechtbank voor jongelieden. Alvorens uitspraak te doen, wint hij het advies in van de onder artikel 13 bedoelde bijzitters.

§ 2. — De jeugdrechtbank, burgerlijke kamer en rechtbank voor jongelieden, kan alle aanvullende medisch-psychologische en sociale onderzoeken voorschrijven en bevelen dat de zaak met dat doel naar de jeugdrechtbank wordt verwezen.

§ 3. — De jeugdrechtbank en het Hof van beroep voor de jeugd kunnen de onmiddellijke tenuitvoerleggingen van hun beslissingen bevelen, onafgezien van alle verhaal, behalve wat de kosten betreft.

§ 4. — De minderjarigen, die geen volle achttien jaar hebben bereikt, kunnen slechts de terechtzittingen van de Hoven en rechtbanken en van de jeugdrechtbanken bijwonen voor het onderzoek en de berechting van de tegen hen ingestelde vervolgingen, wanneer zij voor de jeugdrechtbank zijn gedaagd of wanneer zij als getuigen moeten optreden, en alleen gedurende de tijd dat hun aanwezigheid noodzakelijk is.

§ 5. — Behalve als zij in de rechtbank voor jongelieden zetelen, zijn de jeugdrechtbankers, het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank en de griffier vrijgesteld van het dragen van de ambtakledij van de leden van de rechterlijke orde.

§ 6. — De artikelen 504 tot 506 van het Wetboek van strafvordering zijn toepasselijk op de terechtzittingen van de jeugdrechtbank en van de kamers der jeugdrechtbank.

Art. 94.

§ 1. — In de onder artikel 23 bedoelde zaken wordt elke in het ongelijk gestelde partij tot de kosten veroordeeld. De rechtbank kan ook de kosten in hun geheel of voor een gedeelte verdelen, indien partijen op enkele punten in het ongelijk worden gesteld.

§ 2. — In de onder artikel 24 bedoelde zaken, wanneer de rechtbank een van de in artikel 69 bepaalde maatregelen neemt, kunnen de ouders, voogden of personen onder wie hoede de minderjarige is geplaatst, gedagvaard en tot de kosten veroordeeld worden.

§ 3. — In de onder artikel 25 bedoelde zaken, wanneer de rechtbank een van de onder artikelen 49 en 70 bedoelde maatregelen neemt, veroordeelt hij de minderjarige tot de kosten.

In voorkomend geval, beveelt hij de teruggaven en verbeurdverklaringen, overeenkomstig de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek. Hij kan ook de verbeurdverklaring bevelen van elk voorwerp, toebehorende aan de minderjarige of tot zijn beschikking gesteld, en dat een gevaar uitmaakt voor zijn gezondheid, zijn veiligheid of zijn zedelijkhed.

De verantwoordelijke personen, hetzij op grond van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek, hetzij op grond

citées et tenues solidairement avec le mineur des frais et des restitutions.

§ 4. — Les frais sont à charge de l'Etat dans les instances en révision prévues aux articles 73, 74, 77 et 79.

§ 5. — Le jugement du tribunal de protection de la jeunesse détermine la part contributoire de l'Etat, du mineur et des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur, dans les frais des investigations médico-psychologiques ordonnées par le juge des mineurs pendant l'instruction de l'affaire. La part contributive mise à charge du mineur et des personnes civilement responsables fait partie des dépens auxquels ils sont condamnés conformément aux dispositions du présent article.

Art. 95.

§ 1. — A l'exception de l'ordonnance prévue à l'article 7 et des décisions modificatives prises par le juge des mineurs par application de l'article 77, al. 2, toutes les ordonnances du juge des mineurs et les jugements du tribunal de protection de la jeunesse sont susceptibles d'appel de la part du ministère public et des parties intéressées.

Dans les affaires visées à l'article 23, l'appel peut être interjeté par le demandeur, le défendeur et le ministère public.

Dans les affaires visées aux articles 24 et 25, l'appel peut être interjeté par le ministère public, le mineur et les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur.

§ 2. — L'appel est interjeté, dans les délais légaux, au greffe du tribunal de protection de la jeunesse.

§ 3. — Le juge saisi de l'appel peut prendre les mesures provisoires prévues à l'article 88.

Les mesures provisoires prises antérieurement par le juge des mineurs sont maintenues tant qu'elles n'ont pas été modifiées par la juridiction d'appel.

Art. 96.

En cas de changement de résidence du mineur, avis doit en être donné au juge des mineurs. Celui-ci prend les mesures que la situation comporte.

Si le mineur qui fait l'objet d'une mesure définitive a désormais sa résidence dans le ressort d'un autre tribunal de protection de la jeunesse, le juge des mineurs transmet au juge des mineurs du nouveau ressort le dossier et les renseignements nécessaires.

Art. 97.

En cas de décès, de maladie grave, d'absence non autorisée ou d'inconduite du mineur, les personnes qui en ont la garde ou les délégués à la protection de la jeunesse doivent en donner avis sur-le-champ au juge des mineurs.

CHAPITRE III.

Mesures d'exécution et de contrôle.

Art. 98.

Aucun établissement ne peut d'une façon habituelle recueillir des mineurs en application de la présente loi sans avoir été agréé à cette fin par le Ministre de la Justice dans les conditions fixées par le Roi.

van een bijzondere wet worden gedagvaard en samen met de minderjarige hoofdelijk gehouden tot betaling van de kosten en de teruggaven.

§ 4. — De kosten vallen ten laste van de Staat in de herzieningsinstanties volgens artikelen 73, 74, 77 en 79.

§ 5. — Het vonnis van de jeugdrechtbank bepaalt het aandeel van de Staat, van de minderjarige en van de ouders, voogden of personen onder wiér hoede de minderjarige is geplaatst, in de kosten der medisch-psychologische onderzoeken, welke door de jeugdrechtster tijdens het onderzoek van de zaak worden bevolen. Het aandeel ten laste van de minderjarige en de burgerlijk verantwoordelijke personen maakt deel uit van de kosten waartoe zij worden veroordeeld, overeenkomstig de bepalingen van dit artikel.

Art. 95.

§ 1. — Met uitzondering van de in artikel 7 bedoelde bepaling en van de wijzigingsbeslissingen door de jeugdrechtster genomen bij toepassing van artikel 77, lid 2, zijn alle beschikkingen van de jeugdrechtster en de vonnissen van de jeugdrechtbank vatbaar voor hoger beroep vanwege het openbaar ministerie en de betrokken partijen.

Voor de in artikel 23 bedoelde zaken kan hoger beroep worden ingesteld door de aanvrager, de verweerde en het openbaar ministerie.

Voor de in artikelen 24 en 25 bedoelde zaken kan hoger beroep worden ingesteld door het openbaar ministerie, de minderjarige en de ouders, voogden of personen onder wiér hoede de minderjarige is geplaatst.

§ 2. — Hoger beroep wordt ingesteld, binnen de wettelijke termijnen, ter griffie van de jeugdrechtbank.

§ 3. — De rechter bij wie het hoger beroep aanhangig is gemaakt, kan de bij artikel 88 bepaalde voorlopige maatregelen nemen.

De voorlopige maatregelen, tevoren door de jeugdrechtster genomen, worden gehandhaafd zolang zij niet gewijzigd zijn door de rechtsmacht van beroep.

Art. 96.

Ingeval de minderjarige van verblijfplaats verandert, moet hiervan kennis worden gegeven aan de jeugdrechtster. Deze neemt de maatregelen, door de toestand vereist.

Indien de minderjarige, ten aanzien van wie een definitieve maatregel werd getroffen, vooítaan zijn verblijfplaats heeft binnen het rechtsgebied van een andere jeugdrechtbank, zendt de jeugdrechtster aan de jeugdrechtster van het nieuwe rechtsgebied het dossier en de nodige inlichtingen.

Art. 97.

Bij overlijden, zware ziekte, ongeoorloofde afwezigheid of wangedrag van de minderjarige moeten de personen onder wiér hoede hij werd geplaatst of de afgevaardigden voor de jeugdbescherming daarvan terstond kennis geven aan de jeugdrechtster.

HOOFDSTUK III.

Uitvoerings- en controlemaatregelen.

Art. 98.

Geen enkele inrichting mag gewoonlijk minderjarigen opnemen bij toepassing van deze wet zonder daartoe door de Minister van Justitie onder de door de Koning bepaalde voorwaarden te zijn erkend.

Ces conditions doivent avoir trait :

- au personnel des services d'éducation, de formation professionnelle et d'administration;
- aux bâtiments et installations;
- aux soins, à l'enseignement, à la formation morale et professionnelle ainsi qu'au régime éducatif des mineurs.

Art. 99.

Le Ministre de la Justice statue sur les demandes d'agrément par décision motivée, après avoir pris l'avis d'une commission présidée par un juge d'appel des mineurs et comprenant en outre le ou les juges des mineurs de l'arrondissement où l'établissement est situé, un fonctionnaire du Ministère de la Justice, un fonctionnaire du Ministère de l'Instruction publique et un fonctionnaire du Ministère de la Santé publique et de la Famille.

Le président et les trois derniers membres de cette Commission sont nommés pour trois ans par la Roi. Ils ont chacun un suppléant qui est nommé de la même façon.

Un employé, désigné par le Ministre de la Justice, fait fonction de secrétaire.

Art. 100.

Lorsqu'il est constaté que l'établissement ne satisfait plus aux conditions qui ont justifié l'agrément, le Ministre de la Justice peut, après une mise en demeure, qui, selon les cas, peut être de huit jours à six mois, et après avoir consulté la commission prévue à l'article précédent, retirer l'agrément par décision motivée.

Art. 101.

Le Ministre de la Justice reçoit notification de toute décision prise par les juridictions des mineurs, en application de la présente loi.

Il faut inspecter les établissements ainsi que les mineurs qui y sont placés, au moins deux fois l'an, à des dates indéterminées, par les fonctionnaires qu'il délègue spécialement à cet effet.

Art. 102.

Le Roi fixe annuellement le prix de la journée d'entretien et d'éducation dans les établissements de l'Etat.

Le Ministre de la Justice, après avoir pris l'avis de la commission visée à l'article 99, fixe le montant des subsides qui peuvent être alloués pour l'entretien et l'éducation des mineurs placés à l'intervention d'un service provincial de protection sociale de la jeunesse ainsi que les conditions d'octroi de subsides destinés au paiement des frais spéciaux.

Le juge des mineurs et le tribunal de protection de la jeunesse détermineront, dans chaque cas, le montant des subsides alloués pour l'entretien et l'éducation des mineurs placés par cette juridiction en application de la présente loi.

Tous ces subsides servent exclusivement à payer les dépenses d'entretien et d'éducation du mineur pour lequel ils sont alloués. Ils ne sont liquidés, à l'intervention des services comptables de l'office de la Protection de l'En-

Die voorwaarden moeten betrekking hebben :

- op het personeel van de diensten, belast met de opvoeding, de beroepsopleiding en het bestuur;
- op de gebouwen en de installaties;
- op de verzorging, het onderwijs, de morele en beroepsopleiding, alsmede op het opvoedingsregime der minderjarigen.

Art. 99.

De Minister van Justitie doet, bij met redenen omklede beslissing, uitspraak over de verzoeken tot erkenning, na het advies te hebben ingewonnen van een commissie, die voorgezeten wordt door een jeugdrechtster in beroep en die bovendien bestaat uit de jeugdrechtster of rechters van het arrondissement waarin de inrichting gelegen is, een ambtenaar van het Ministerie van Justitie, een ambtenaar van het Ministerie van Openbaar Onderwijs en een ambtenaar van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin.

De voorzitter en de laatste drie leden van deze commissie worden door de Koning voor drie jaar benoemd. Zij hebben elk een plaatsvervanger, die op dezelfde wijze wordt benoemd.

Een door de Minister van Justitie aangewezen bediende doet dienst als secretaris.

Art. 100.

Indien wordt vastgesteld dat de inrichting niet meer voldoet aan de voorwaarden die de erkenning gerechtvaardigd hebben, kan de Minister van Justitie, na een in gebrekestelling die, al naar het geval, acht dagen of zes maanden kan bedragen en na de bij het vorige artikel bedoelde commissie te hebben geraadpleegd, de erkenning bij gemotiveerde beslissing intrekken.

Art. 101.

Aan de Minister van Justitie wordt kennis gegeven van elke door de gerechten voor minderjarigen bij toepassing van deze wet genomen beslissing.

Hij doet over de inrichtingen alsmede over de minderjarigen die er zijn geplaatst, tenminste tweemaal per jaar, op niet vooraf bepaalde dagen, door de ambtenaren die hij daartoe speciaal aanstelt, inspectie houden.

Art. 102.

De Koning stelt jaarlijks de prijs vast van de dag onderhoud en opvoeding in de Rijksgestichten.

De Minister van Justitie, na het advies te hebben ingewonnen van de commissie bedoeld in artikel 99, stelt het bedrag vast van de dagelijkse toelagen voor onderhoud, welke kunnen verleend worden voor het onderhoud en de opvoeding van de minderjarigen, die geplaatst zijn door tussenkomst van een provinciale dienst voor bescherming van de jeugd, bestemd voor de betaling van de bijzondere kosten.

De jeugdrechtster en de jeugdrechtbank bepalen in elk geval het bedrag van de toelagen, welke worden toegestaan voor het onderhoud en de opvoeding van de minderjarigen die door deze rechtbank zijn geplaatst bij toepassing van deze wet.

Al deze toelagen worden uitsluitend aangewend tot bestrijding van de uitgaven voor onderhoud en opvoeding van de minderjarige voor wie ze zijn toegekend. Ze worden slechts uitgekeerd, door bemiddeling van de boekhou-

fance, qu'à la personne physique ou morale qui élève effectivement le mineur.

L'avance en est faite par l'Etat.

Art. 103.

1e Aucune contribution ne peut être imposée au mineur et aux personnes qui lui doivent des aliments dans les frais résultant des mesures provisoires visées sous les numéros 2 à 4 de l'article 88 et à l'article 95.

2e Le juge des mineurs détermine, par ordonnance et après enquête sur la solvabilité des intéressés, la part contributive des mineurs et des personnes qui leur doivent des aliments, dans les frais d'entretien, d'éducation et de traitement résultant des mesures prononcées par le tribunal de protection de la jeunesse dans les affaires visées aux articles 24 et 25.

Le juge des mineurs peut, par ordonnance, à tout moment modifier sa décision.

Ces ordonnances sont susceptibles d'appel de la part des personnes intéressées ainsi que du ministère public.

La violation des obligations imposées par ces ordonnances est sanctionnée par les peines prévues à l'article 391bis du Code Pénal.

3e Dans les limites fixées par les ordonnances visées au paragraphe précédent et aux articles 7 et 51, le remboursement des frais d'entretien, d'éducation et de traitement résultant des mesures prises en application de la présente loi est poursuivi à l'intervention de l'Administration de l'Enregistrement et des Domaines.

L'action se prescrit conformément aux dispositions de l'article 2277 du Code Civil.

Art. 104.

L'affectation des rémunérations allouées aux mineurs qui ont été confiés par le juge des mineurs ou le tribunal de protection de la jeunesse aux personnes et institutions visées sous les numéros 3 et 5 de l'article 65, est déterminée par le juge des mineurs.

L'affectation des rémunérations allouées aux mineurs, placés à l'intervention d'un Service provincial de protection sociale de la jeunesse ainsi que des mineurs confiés à un établissement de l'Etat, est déterminée par le Ministre de la Justice.

Si tout ou partie de ces sommes est versée sur un livret de la Caisse d'Epargne et de Retraite, le juge ou le Ministre, selon les cas, peut décider que le mineur n'en disposera pas, avant qu'il n'ait atteint l'âge de vingt-cinq ans, sans une autorisation expresse du juge des mineurs ou du Service provincial de protection sociale de la jeunesse.

CHAPITRE IV.

Dispositions générales.

Art. 105.

Les autorités judiciaires et administratives ainsi que les personnes, œuvres, institutions ou organismes chargés, à un titre quelconque, d'apporter leur concours aux mesures prises en exécution de la présente loi doivent dans leur

ding van de dienst voor Kinderbescherming, aan de natuurlijke of rechtspersonen die de minderjarige werkelijk opvoedt.

Ze worden door de Staat voorgeschoten.

Art. 103.

1e Geen enkele bijdrage kan worden opgelegd aan de minderjarige en aan de onderhoudsplichtige personen in de kosten voortvloeiende uit de voorlopige maatregelen, bedoeld onder n°s 2 tot 4 van artikel 88 en onder artikel 95;

2^e De jeugdrechtster bepaalt bij beschikking en na onderzoek naar de solvabiliteit van de betrokkenen, het aandeel van de minderjarige en de onderhoudsplichtige personen in de kosten van onderhoud, opvoeding en behandeling, voortvloeiende uit de maatregelen getroffen door de jeugdrechtbank, aangaande de zaken bedoeld in de artikelen 24 en 25.

De jeugdrechtster kan te allen tijde zijn beslissing door een beschikking wijzigen.

Tegen deze beschikkingen kan hoger beroep worden ingesteld door de betrokken personen alsook door het openbaar ministerie.

De niet-naleving van de verbintenissen opgelegd door deze beschikkingen wordt gestraft volgens artikel 391bis van het Strafwetboek;

3^e Binnen de perken vastgesteld door de beschikkingen bedoeld in het vorig lid en in de artikelen 7 en 51 wordt de terugbetaling van de kosten van onderhoud, opvoeding en behandeling, voortvloeiende uit de maatregelen genomen bij toepassing van de wet, door bemiddeling van het bestuur der Registratie en Domeinen vervolgd.

De vordering verjaart zoals in artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek is bepaald.

Art. 104.

De bezoldigingen toegekend aan de minderjarigen, die door de jeugdrechtster of de jeugdrechtbank zijn toevertrouwd aan de personen en inrichtingen bedoeld ondér de nummers 3 en 5 van artikel 69, worden besteed volgens de aanwijzingen van de rechter voor minderjarigen.

De bezoldigingen toegekend aan de minderjarigen, die door bemiddeling van een provinciale dienst voor sociale jeugdbescherming zijn uitbesteed, alsmede die van de minderjarigen die aan een Rijksinrichting zijn toevertrouwd, worden besteed volgens de aanwijzingen van de Minister van Justitie.

Indien het geheel of een gedeelte van deze sommen op een boekje van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas wordt gestort, kunnen de rechter of de Minister, volgens het geval, beslissen dat de minderjarige, voor hij de leeftijd van 25 jaar heeft bereikt, er niet kan over beschikken zonder een uitdrukkelijke machtiging van de jeugdrechtster of van de provinciale dienst voor sociale jeugdbescherming.

HOOFDSTUK IV.

Algemene bepalingen.

Art. 105.

De rechterlijke en administratieve overheid alsmede de personen, inrichtingen of organen, die op enigerlei wijze ermee belast zijn hun medewerking te verlenen aan de uitvoering van de in deze wet genomen maatregelen, moe-

mission respecter les convictions religieuses et philosophiques et le régime linguistique des familles auxquelles les mineurs appartiennent.

Art. 106.

Les dossiers constitués par les tribunaux de protection de la jeunesse, tant en matière civile que pénale, ne peuvent être joints à d'autres procédures judiciaires sans une autorisation expresse du procureur général ou de l'auditeur général.

Le procureur général et l'auditeur général décident également de la communication des dossiers à l'administration pénitentiaire et aux experts judiciaires chargés de l'étude de la personnalité d'un mineur qui est, ou a été, sous la juridiction du juge des mineurs par application des articles 69 à 73 de la présente loi, et qui est l'objet d'une information, d'une instruction ou d'une condamnation pénale.

L'autorisation de prendre connaissance et copie des actes d'instruction et de procédure, délivrée aux personnes préjudicierées par un mineur déféré au tribunal de protection de la jeunesse, sera toujours limitée aux procès-verbaux, actes de procédure et d'instruction relatifs à l'information et à l'instruction pénale à l'exclusion de l'enquête sociale et des renseignements sur la personnalité du mineur.

Art. 107.

La publication du compte-rendu des débats des tribunaux de protection de la jeunesse dans les livres, la presse, la radiophonie, la cinématographie, la télévision ou de quelque manière que ce soit est interdite. La publication, par les mêmes procédés, de tout texte ou illustration concernant l'identité et la personnalité des mineurs délinquants est également interdite. Les infractions à ces dispositions seront punies d'une amende de 300 à 3.000 francs; en cas de récidive un emprisonnement de deux mois à deux ans pourra être prononcé.

Par dérogation à l'article 8 du décret du 19 juillet 1831 les infractions à la présente disposition sont de la compétence du tribunal correctionnel.

Art. 108.

Il est inséré dans le Code Pénal un article 376bis ainsi conçu :

« Sans préjudice des peines plus graves prévues par les articles 372 à 376 du présent Code, sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de vingt-six francs à mille francs quiconque aura commis un acte impudique ou contre nature avec un individu de son sexe, mineur de moins de vingt et un ans. »

Art. 109.

Seront punis, comme auteurs du fait commis par un mineur de moins de 16 ans, d'un emprisonnement d'un à sept jours et d'une amende de 1 à 25 francs ou d'une de ces peines seulement :

1° Ceux qui, par des moyens indiqués aux alinéas 3 et 4 de l'article 66 du Code Pénal, ont participé à un fait qualifié contravention;

2° Ceux qui ont participé de la même manière à un fait puni par le Code Forestier.

ten de godsdienstige en filosofische overtuigingen alsook het taalgebruik van de gezinnen, waartoe de minderjarigen behoren, eerbiedigen.

Art. 106.

De dossiers opgemaakt door de jeugdrechtbanken, zowel op burgerlijk als op strafrechtelijk gebied, mogen niet worden gevoegd bij andere rechtplegingen zonder een uitdrukkelijke machtiging van de procureur-generaal of van de auditeur-generaal.

De procureur-generaal en de auditeur-generaal beslissen eveneens over de mededeling van de dossiers aan het gevangeniswezen en aan de gerechtelijke deskundigen, die belast zijn met het onderzoek van de persoon van een minderjarige die onder de rechtsbevoegdheid van de jeugdrechtster heeft gestaan, bij toepassing van artikel 69 tot 73 van deze wet en die het voorwerp is van een vooronderzoek, een onderzoek of een strafmaatregel.

De machtiging om kennis en afschrift te nemen van de akten inzake onderzoek en rechtpleging, afgegeven aan personen die schade hebben geleden vanwege een voor de jeugdrechtbank gedaagde minderjarige, is altijd beperkt tot de processen-verbaal, de akten van rechtpleging en onderzoek betreffende het vooronderzoek en het strafonderzoek, met uitzondering van de sociale enquête en de inlichtingen omtrent de persoon van de minderjarige.

Art. 107.

De bekendmaking van het verslag der debatten van de jeugdrechtbanken in boeken, pers, radio, film, televisie of op enige andere wijze is verboden. De publicatie door dezelfde middelen van elke tekst of illustratie betreffende de identiteit en de persoon van de misdadige minderjarigen is eveneens verboden. Inbreuken op deze bepalingen worden gestraft met geldboete van 300 tot 3.000 frank; bij herhaling kan gevangenisstraf van 2 maanden tot 2 jaar worden uitgesproken.

Bij afwijking van artikel 8 van het decreet van 19 juli 1831 vallen de inbreuken op deze wet onder de bevoegdheid van de correctionele rechtbank.

Art. 108.

Het Strafwetboek wordt aangevuld met een artikel 376bis, dat luidt als volgt :

« Onverminderd de zwaardere straffen volgens de artikelen 372 tot 376 van dit Wetboek, wordt gestraft met gevangenisstraf van 6 maanden tot 3 jaar of met geldboete van 26 frank tot 1.000 frank, hij die met een individu van zijn geslacht, minderjarige van minder dan 21 jaar, een ontuchtige of tegennatuurlijke daad heeft gepleegd ».

Art. 109.

Worden als daders van het feit, gepleegd door een minderjarige beneden de leeftijd van zestien jaar, gestraft met gevangenisstraf van één dag tot zeven dagen en met geldboete van 1 frank tot 25 frank, of met één van die straffen alleen :

1° Zij die, door een der middelen vermeld in de ledien 3 en 4 van artikel 66 van het Strafwetboek, deel hebben genomen aan een daad, overtreding genoemd;

2° Zij die, op dezelfde wijze, hebben deelgenomen aan een volgens het Boswetboek strafbaar feit.

Art. 110.

Dans tous les cas où un mineur âgé de moins de 16 ans a commis un fait qualifié infraction et quelle que soit la mesure prise à son égard, si le fait a été facilité par un défaut de surveillance, la personne qui a la garde du mineur peut être condamnée à un emprisonnement de un à sept jours et d'une amende de 1 à 25 francs ou à une de ces peines seulement, sans préjudice des dispositions du Code Pénal et des lois spéciales concernant la participation.

Art. 111.

Quiconque a recelé en tout ou en partie les choses obtenues par un mineur de moins de 16 ans, à l'aide d'un fait qualifié contravention, est puni d'un emprisonnement de un à sept jours et d'une amende de 1 à 25 francs ou d'une de ces peines seulement.

Art. 112.

Quiconque, en dehors des cas prévus par le Code Pénal, la loi du 28 mai 1888 et les lois sur le travail des femmes, des adolescents et des enfants, coordonnés le 28 février 1919, a employé un mineur âgé de moins de 16 ans accomplis à des travaux qui excèdent manifestement ses forces, est puni d'une amende de 26 à 200 francs.

L'amende est appliquée autant de fois qu'il y a eu de mineurs ainsi employés, sans que la somme des peines puisse excéder 1.000 francs.

En cas de récidive dans les cinq ans à partir de la condamnation antérieure, les peines sont doublées, sans que le total des amendes puisse dépasser 2.000 francs.

Art. 113.

Sont punis d'un emprisonnement de huit jours à trois mois :

1° Celui qui a fait habituellement mendier un mineur n'ayant pas 16 ans accomplis;

2° Celui qui a procuré un mineur de moins de 16 ans, ou un infirme, à un mendiant qui s'est servi de ce mineur ou de cet infirme dans le but d'exciter la commisération publique.

En cas de récidive, la peine peut être portée au double.

Par dérogation à l'article 100 du Code Pénal, le chapitre VII et l'article 85 du livre 1er de ce Code sont applicables aux infractions prévues par l'article précédent ou par le présent article.

Art. 114.

Les infractions visées aux articles 360bis et 391bis du Code Pénal sont punies d'un emprisonnement de 8 jours à 6 mois et d'une amende de 26 à 500 francs ou d'une de ces peines seulement sans préjudice, s'il y a lieu, à l'application des dispositions pénales plus sévères.

Art. 110.

In alle gevallen waarin een minderjarige, beneden de leeftijd van zestien jaar, een als misdrijf gekenmerkt feit heeft gepleegd en ongeacht de maatregel die tegen hem moge genomen zijn, kan, indien de daad werd vergemakkelijkt door gebrek aan voldoende toezicht, de persoon, onder wiens hoede de minderjarige werd geplaatst, worden veroordeeld tot gevangenisstraf van één dag tot zeven dagen en tot geldboete van 1 frank tot 25 frank, of tot één van die straffen alleen, onverminderd de bepalingen van het Strafwetboek en van de bijzondere wetten betreffende de deelneming.

Art. 111.

Al wie geheel of gedeeltelijk de voorwerpen heeft verheeld, die in het bezit zijn van een minderjarige beneden de zestien jaar tengevolge van een als overtreding gekenmerkt feit, wordt gestraft met gevangenisstraf van één tot zeven dagen en met geldboete van 1 frank tot 25 frank, of met één van die straffen alleen.

Art. 112.

Al wie, buiten de gevallen bedoeld in het Strafwetboek, de wet van 28 mei 1888 en de wetten op de arbeid van vrouwen, adolescenten en kinderen samengeordend op 28 februari 1919, een minderjarige beneden de leeftijd van volle zestien jaar heeft gebruikt tot voor zijn krachten kennelijk te zwaar werk, wordt met geldboete van 26 frank tot 200 frank gestraft.

De geldboete wordt toegepast zoveel maal als er aldus minderjarigen aan het werk werden gesteld, zonder dat het totaal der geldboeten 1.000 frank mag overschrijden.

In geval van herhaling binnen vijf jaar na de vroegere veroordeling, worden de geldboeten op het dubbele gebracht, zonder dat het gezamenlijk bedrag ervan 2.000 frank mag overschrijden.

Art. 113.

Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden wordt gestraft :

1° Hij, die een minderjarige, die de volle leeftijd van zestien jaar niet heeft bereikt, gewoonlijk doet bedelen;

2° Hij, die een minderjarige, die de leeftijd van zestien jaar niet heeft bereikt, of een gebrekige heeft bezorgd aan een bedelaar die zich van die minderjarige of van die gebrekige bediende met het doel het openbaar medelijden op te wekken.

In geval van herhaling, kan de straf op het dubbele worden gebracht.

In afwijking van artikel 100 van het Strafwetboek, zijn hoofdstuk VII en artikel 85 van boek I van dat Wetboek van toepassing op de misdrijven, bedoeld in het vorige artikel en in dit artikel.

Art. 114.

De misdrijven bedoeld in de artikelen 360bis en 391bis van het Strafwetboek worden gestraft met gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden gevangenis en met geldboete van 26 tot 500 frank, of met één van die straffen alleen, onverminderd, in voorkomend geval, de toepassing van strengere strafbepalingen.

CHAPITRE V.

Dispositions modificatives, abrogatoires et transitoires.

Art. 115.

Les modifications ci-après sont apportées à la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire :

1° L'article 136 est remplacé par la disposition suivante :

« Il y a des tribunaux militaires, des conseils de prud'hommes, des sections des Cours d'appel dénommées Cour d'appel de protection de la jeunesse.

» Leur organisation et leurs attributions sont réglées par des lois spéciales. »

2° A l'article 224, il est inséré avant la rubrique « Conseil de Guerre » le texte suivant :

« Tribunal de Protection de la Jeunesse :

» Président nommé à titre définitif : 259.000 francs.
» Juge des mineurs nommé à titre définitif : 253.000 francs.

» Président ou juge des mineurs, qui n'est pas pourvu d'une nomination à titre définitif :

» pour le premier terme de trois ans de fonctions : 202.000 francs;
» après trois ans de fonctions : 210.000 francs;
» après six ans de fonctions : 219.000 francs;
» après neuf ans de fonctions : 227.000 francs. »

Le juge des mineurs nommé à titre définitif ne peut cumuler les suppléments de traitement qu'il perçoit à ce titre avec ceux alloués aux vice-présidents du tribunal de première instance.

3° A l'article 225, les mots « juge d'appel des enfants » sont remplacés par les mots « juge d'appel des mineurs ».

4° Au même article, les dispositions relatives au juge des enfants sont supprimées et il y est ajouté la disposition suivante :

« Le magistrat du parquet général chargé des fonctions du ministère public près le tribunal d'appel des mineurs continue à jouir de son traitement de magistrat du parquet général à la Cour d'appel.

» Les substituts du procureur du Roi chargés des fonctions du ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse continuent à jouir de leur traitement de substitut du procureur du Roi près le tribunal de première instance. »

5° A l'article 226, les mots « juge des enfants » et « juge d'appel des enfants » sont remplacés par les mots « juge des mineurs » et « juge d'appel des mineurs ».

6° A l'article 235, il est ajouté la disposition suivante :

« Le greffier chargé des fonctions de greffier au tribunal de protection de la jeunesse des mineurs ou à la Cour d'appel de protection de la jeunesse continue à jouir de son traitement de greffier au tribunal de première instance ou de greffier à la Cour d'appel. »

HOOFDSTUK V.

Wijzigende, opheffende en overgangsbepalingen.

Art. 115.

De volgende wijzigingen worden aangebracht in de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting :

1° Artikel 136 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Er zijn militaire rechtbanken, werkrechtersraden, afdelingen van de Hoven van beroep die rechtbanken van beroep voor de jeugd worden genoemd.

» De inrichting en de bevoegdheden ervan worden door bijzondere wetten geregeld. »

2° In artikel 224 wordt vóór de rubriek « Krijgsraad » de volgende tekst ingevoegd :

« Jeugdrechtkrant :

» Voorzitter : vast benoemd : 259.000 frank.
» Jeugdrechter, vast benoemd : 253.000 frank.

» Voorzitter of jeugdrechter die niet vast benoemd zijn :

» voor de eerste termijn van drie jaar ambtsuitoefening : 202.000 frank;

» na drie jaar ambtsuitoefening : 210.000 frank;
» na zes jaar ambtsuitoefening : 219.000 frank;
» na negen jaar ambtsuitoefening : 227.000 frank. »

De jeugdrechter die vast benoemd is, kan de bijkomende wedde die hij hiervoor ontvangt, niet cumuleren met die welke toegekend wordt aan de ondervoorzitters van de rechtbank van eerste aanleg.

3° In artikel 225 worden de woorden « kinderrechter in beroep » vervangen door de woorden « jeugdrechter in beroep ».

4° In hetzelfde artikel worden de bepalingen betreffende de kinderrechter opgeheven en de volgende bepaling wordt eraan toegevoegd :

« De magistraat van het parket-generaal, die belast is met het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdrechtkrant van beroep, blijft zijn wedde van magistraat van het parket-generaal bij het Hof van beroep genieten.

» De substituut-procureurs des Konings die belast zijn met het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdrechtkrant blijven hun wedde van substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg genieten. »

5° In artikel 226 worden de woorden « kinderrechter » en « kinderrechter in beroep » vervangen door de woorden « jeugdrechter » en « jeugdrechter in beroep ».

6° Aan artikel 235 wordt de volgende bepaling toegevoegd :

« De griffier die belast is met het ambt van griffier bij de jeugdrechtkrant of bij de rechtbank van beroep voor de jeugd blijft zijn wedde van griffier bij de rechtbank van eerste aanleg of van griffier bij het Hof van beroep genieten. »

Art. 116.

Pour le calcul du nombre d'années de fonctions nécessaires soit pour la nomination d'un juge des mineurs à titre définitif, soit pour la majoration du traitement, il est tenu compte des années de fonctions que ce magistrat a exercées en qualité de juge des enfants.

Art. 117.

L'article 7 des lois du 18 juin 1850 et 28 décembre 1873 sur le régime des aliénés est modifié comme suit :

« 4e En exécution d'un réquisitoire d'un officier du ministère public, dans le cas de l'article 12 ci-après et en exécution de l'ordonnance de collocation prononcée par le juge des mineurs en application de la loi sur la protection de la jeunesse. »

Art. 118.

Il est inséré dans les lois du 18 juin 1850 et 28 décembre 1873 sur le régime des aliénés un article 12bis ainsi conçu :

« Le gouvernement désignera un établissement public, ou traitera avec un établissement privé pour le placement des mineurs colloqués par ordonnance du juge des mineurs.

» Le ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse est chargé de l'exécution des ordonnances de collocation prononcées par le juge des mineurs.

» Les mineurs colloqués doivent être isolés des adultes internés et bénéficier d'un régime pédagogique et psychiatrique approprié à leur état. »

Art. 119.

L'article 27 des lois du 18 juin 1850 et 28 décembre 1873 sur le régime des aliénés est complété comme suit :

« Toutefois, en ce qui concerne les aliénés prévenus accusés ou condamnés et les mineurs colloqués par ordonnance du juge des mineurs, lesdites dépenses seront supportées par l'Etat. »

Art. 120.

Les modifications suivantes sont apportées aux lois organiques de l'enseignement primaire, coordonnées par arrêté royal du 20 août 1957 pris en exécution de la loi du 27 juillet 1955 :

1e A l'article 5, alinéa 2, les mots « juge des enfants » sont remplacés par les mots « tribunal de protection de la jeunesse ».

2e A l'article 6, alinéa 1er, des mêmes lois coordonnées, les mots « juge des enfants de l'arrondissement » sont remplacés par les mots « tribunal de protection de la jeunesse ».

3e A l'article 9, alinéa 3, des mêmes lois coordonnées, les mots « procureur du Roi près le tribunal de première instance de l'arrondissement judiciaire » sont remplacés par les mots « ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse ».

4e A l'article 10, alinéa 2, des mêmes lois coordonnées, les mots « procureur du Roi » sont remplacés par les mots « ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse ».

Art. 116.

Voor het berekenen van het aantal jaren ambtsuitoefening nodig, hetzij voor de vaste benoeming van een jeugdrechter, hetzij voor de verhoging van de wedde, wordt rekening gehouden met de jaren gedurende dewelke die magistraat het ambt van kinderrechter heeft uitgeoefend.

Art. 117.

Artikel 7 der wetten van 18 juni 1850 en 28 december 1873 op de behandeling van krankzinnigen wordt als volgt gewijzigd :

« 4^e Ter uitvoering van een vordering van een ambtenaar van het openbaar ministerie, in het geval van het onderstaande artikel 12 en in uitvoering van de beschikking tot uitbesteding, uitgesproken door de jeugdrechter, bij toepassing van de wet op de jeugdbescherming. »

Art. 118.

In de wetten van 18 juni 1850 en 28 december 1873 op de behandeling van de krankzinnigen wordt een artikel 12bis ingelast, dat luidt als volgt :

« De Regering zal en openbare inrichting aanwijzen of met een particuliere inrichting onderhandelen over de uitbesteding van minderjarigen bij beschikking van de jeugdrechter.

» Het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank is belast met de uitvoering der uitbestedingsbeschikkingen uitgesproken door de jeugdrechter.

» De uitbestede minderjarigen moeten worden afgezonderd van de geïnterneerde volwassenen en een pedagogische en psychiatrische behandeling ondergaan, welke aan hun toestand is aangepast. »

Art. 119.

Artikel 27 der wetten van 18 juni 1850 en 28 december 1873 op de behandeling van krankzinnigen wordt als volgt aangevuld :

« Wat echter de verdachte, beschuldigde of veroordeelde krankzinnigen en de bij beschikking van de rechter voor minderjarigen geplaatste minderjarigen betreft, vallen de genoemde kosten ten laste van de Staat. »

Art. 120.

De wetten tot regeling van het lager onderwijs, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 20 augustus 1957 in uitvoering van de wet van 27 juli 1955, worden als volgt gewijzigd :

1^e In artikel 5, tweede lid, worden de woorden « kinderrechter » vervangen door de woorden « jeugdrechtbank »:

2^e In artikel 6, eerste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de woorden « kinderrechter van het arrondissement » vervangen door de woorden « jeugdrechtbank »;

3^e In artikel 9, derde lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de woorden « procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg van het gerechtelijk arrondissement » vervangen door de woorden « het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank »;

4e In artikel 10, tweede lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de woorden « procureur des Konings » vervangen door de woorden « het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank »;

5° L'article 10, alinéa 4, des mêmes lois coordonnées, est remplacé par la disposition suivante :

« Si, parmi ces enfants, il en est qui ne sont inscrits dans aucune école, ils dressent procès-verbal de leurs constatations et l'envoient immédiatement au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse, lequel saisira éventuellement le dit tribunal aux fins d'intervention; »

6° L'article 11, alinéa 1er, première phrase, des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Le chef de famille négligent, dénoncé en vertu des articles 9 et 10, sera cité à comparaître sur réquisitoire du ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse, soit devant le dit tribunal, soit devant le juge de paix, en ce dernier cas, à l'intervention de l'officier du ministère public près le tribunal de police; »

7° A l'article 11, alinéas 7 et 8, des mêmes lois coordonnées, les mots «procureur du Roi», «juge des enfants» et «loi du 15 mai 1912» sont remplacés respectivement par «ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse», «tribunal de protection de la jeunesse» et «loi sur la protection de la jeunesse»;

8° L'article 11bis, alinéa 6, des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 15 mai 1929, est remplacé par la disposition suivante:

« Le chef de famille sans résidence fixe, à défaut de satisfaire à ses obligations, est dénoncé au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse où il est censé avoir son domicile ou, à défaut de domicile connu, sa résidence. Il sera cité à comparaître devant le tribunal de protection de la jeunesse. »

Art. 121.

Le second alinéa de l'article 13 de la loi du 15 septembre 1919 instituant l'Œuvre nationale de l'Enfance est remplacé par la disposition suivante :

« En cas d'inobservation, par des gardiens et nourrices, des dispositions prescrites en vertu de cet article, l'Œuvre nationale de l'Enfance dénoncera le fait au ministère public près le tribunal de protection de la jeunesse, sur la réquisition duquel le dit tribunal ordonnera par application de l'article 24/3° les mesures commandées dans l'intérêt de l'enfant. Appel de la décision du tribunal pourra être interjeté, conformément à l'article 95 de la loi sur la protection de la jeunesse. »

Art. 122.

Sont abrogés :

1° La loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance modifiée par la loi du 2 juillet 1930, l'arrêté royal du 14 août 1933, l'arrêté royal n° 301 du 30 mars 1936 ainsi que les lois des 21 août et 24 décembre 1948, 20 mai 1949 et 29 décembre 1955, sauf en ce qui concerne ses dispositions qui ont complété le Code Pénal et la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions;

2° Les articles 378, alinéa 2, et 382, alinéa 2, du Code Pénal, modifié par la loi du 26 mai 1914;

3° L'article 4, alinéa 2, de la loi du 28 mai 1888,

5° Artikel 10, vierde lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Zo er kinderen zijn die in geen enkele school zijn ingeschreven, maken zij een proces-verbaal op van hun bevindingen en sturen het onmiddellijk aan het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank, dat desnoeds de zaak aanhangig maakt bij genoemde rechtbank, met opdracht in te grijpen »;

6° Artikel 11, eerste lid, eerste volzin, van dezelfde gecoördineerde wetten, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Het nalatig gezinshoofd, aangeklaagd op grond van de artikelen 9 en 10, wordt op vordering van het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank, gedaagd om hetzij voor bedoelde rechtbank, hetzij voor de vrederechter te verschijnen, in dit laatste geval, door tussenkomst van de ambtenaar van het openbaar ministerie bij de politierechtbank »;

7° In artikel 11, zevende en achtste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, worden de woorden « de procureur des Konings », « kinderrechter » en « wet van 15 mei 1912 » respectievelijk vervangen door « het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank », « jeugdrechtbank » en « wet op de jeugdbescherming »;

8° Artikel 11bis, zesde lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 15 mei 1929, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Het gezinshoofd zonder vaste verblijfsplaats, dat in gebreke blijft zijn verplichtingen na te komen, wordt aangeklaagd bij het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank van de provincie waarin hij geacht wordt gedomicilieerd te zijn, of, bij gebreke aan gekend domicilie te verblijven. Hij zal voor de jeugdrechtbank worden gedagvaard. »

Art. 121.

Het tweede lid van artikel 13 van de wet van 5 september 1919 tot instelling van het National Werk voor Kinderwelzijn wordt door de volgende bepaling vervangen :

Indien de bepalingen krachtens dit artikel opgelegd, niet in acht worden genomen door hen, bij wie de kinderen als voedsterlingen of ter bewaring zijn uitbesteed, klaagt het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn het feit aan bij het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank, op wiens vordering bedoelde rechtbank de maatregelen, door het belang van het kind genoodzaakt, voorschrijft bij toepassing van artikel 24/3°. Tegen de beslissing van de rechtbank kan beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 95 van de wet op de jeugdbescherming.

Art. 122.

Worden opgeheven :

1° De wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming, zoals zij werd gewijzigd bij de wet van 2 juli 1930, het koninklijk besluit van 14 augustus 1933, het koninklijk besluit n° 301 van 30 maart 1936, alsmede bij de wetten van 21 augustus en 24 december 1948, 20 mei 1949 en 29 december 1955, behalve wat betreft de bepalingen van die wet die het Strafwetboek en de wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen hebben aangevuld;

2° De artikelen 378, tweede lid, en 382, tweede lid, van het Strafwetboek, gewijzigd bij de wet van 26 mei 1914;

3° Artikel 4, tweede lid, van de wet van 28 mei 1888.

Art. 123.

La présente loi est appliquée par les juridictions qu'elle crée aux faits et aux situations antérieures au jour de son entrée en vigueur lorsque les juridictions compétentes avant cette entrée en vigueur n'en ont pas été saisies.

1° Les juges des enfants continuent à connaître conformément aux dispositions de la loi du 15 mai 1912, des procédures dont ils étaient saisies, en vue de l'application d'une des mesures prévues par la dite loi, avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

Il en est de même pour les juges d'appel des enfants.

2° Par dérogation aux articles 13 et 14 de la loi du 15 mai 1912, le juge des enfants et le juge d'appel des enfants sont autorisés, dès la publication de la présente loi, à prononcer une réprimande, même si l'état habituel de mendicité ou de vagabondage du mineur est établi ou si le mineur, par son inconduite ou son discipline, donne de graves sujets de mécontentement à ses parents, à ses tuteurs ou aux personnes qui en ont la garde.

Art. 124.

Le tribunal de protection de la jeunesse devient compétent à l'égard des mineurs qui font l'objet d'une mesure prise par les juridictions de l'enfance par application des articles 13 à 19 et 22 de la loi du 15 mai 1912 ou qui sont placés sous le régime de la liberté surveillée en vertu de l'article 25 de cette loi.

Il devient également compétent à l'égard des mineurs dont le père ou la mère a été déchu de la puissance paternelle.

Les mesures de placement prises à l'égard des mineurs visés aux deux alinéas précédents sont, d'après leur nature, assimilées à l'une de celles prévues à l'article 69.

Si cette assimilation est contestée, le tribunal de protection de la jeunesse statue à ce sujet.

La mise à la disposition du Gouvernement est assimilée à un placement dans un établissement de l'Etat.

Art. 125.

La personne désignée avant l'entrée en vigueur de la présente loi, en vertu de l'article 5 de la loi du 15 mai 1912 et en cas de déchéance de la mère, le père demeurent en fonction et sont considérés comme ayant été désignés en vertu de l'article 49 de la présente loi.

Art. 126.

Les délégués permanents à la protection de l'enfance sont maintenus en fonction et prennent le titre de « délégués à la protection de la jeunesse ».

Art. 127.

Les établissements qui recueillent actuellement d'une façon habituelle des mineurs en application de la loi du 15 mai 1912, disposent d'un délai de trois ans à partir de la publication au *Moniteur belge* de l'arrêté royal prévu à l'article 98 de la présente loi, pour demander leur agrément.

24 mai 1961.

F. TERWAGNE,
J. VANDERVEKEN-VAN DE PLAS,
Y. LAMBERT,
M.-A. PIERSON,
G. BOEKENS,
Alex FONTAINE-BORGUET.

Art. 123.

Deze wet wordt door de rechtsmachten die zij instelt, toegepast op de feiten en toestanden die van vóór de datum van haar inwerkingtreding dagtekenen, indien zij niet aanhangig zijn gemaakt bij de rechtbanken, die vóór die inwerkingtreding bevoegd waren.

1° De kinderrechters blijven, overeenkomstig het bepaalde in de wet van 15 mei 1912, verder kennis nemen van de gedingen die hen, met het oog op de toepassing van een van bij bedoelde wet bepaalde maatregelen vóór de inwerkingtreding van deze wet aanhangig waren gemaakt.

Hetzelfde geldt voor de kinderrechters in beroep;

2° Bij afwijking van de artikelen 13 en 14 van de wet van 15 mei 1912 zijn de kinderrechter en de kinderrechter in beroep gemachtigd, zodra deze wet is bekendgemaakt, een berisping uit te spreken, zelfs indien het vaststaat dat de minderjarige zich gewoonlijk aan bedelarij of landloperij overlevert of indien de minderjarige, door zijn wangedrag of tuchteloosheid, ernstige reden tot ongenoegen geeft aan zijn ouders, aan zijn voogden of aan de personen onder wie hoede hij werd geplaatst.

Art. 124.

De jeugdrechtbank wordt bevoegd ten opzichte van de minderjarigen, die het voorwerp uitmaken van een maatregel die door de kindergerechten worden genomen, met toepassing van de artikelen 13 tot 18 en 22 van de wet van 15 mei 1912, of die onderworpen zijn aan de regel van vrijheid onder toezicht krachtens artikel 25 van die wet.

Zij wordt eveneens bevoegd ten opzichte van de minderjarigen wier vader of moeder uit de ouderlijke macht werd onzet.

De maatregelen tot plaatsing, genomen ten opzichte van de in beide voorgaande ledien bedoelde minderjarigen, werden, volgens hun aard, gelijkgesteld met een van die, bedoeld in artikel 69.

Indien die gelijkstelling betwist wordt, doet de jeugdrechtbank daaromtrent uitspraak.

Het ter beschikking van de Regering stellen wordt gelijkgesteld met een plaatsing in de Rijksgestichten.

Art. 125.

De persoon die, vóór de inwerkingtreding van deze wet, krachtens artikel 5 van de wet van 15 mei 1912 werd aangewezen en, in geval van onzetting van de moeder, de vader, blijven in functie en worden geacht te zijn aangewezen krachtens artikel 49 van deze wet.

Art. 126.

De vaste afgevaardigden ter kinderbescherming blijven in dienst en voeren de titel « afgevaardigden voor de jeugdbescherming ».

Art. 127.

De inrichtingen, die thans gewoonlijk minderjarigen opnemen in toepassing van de wet van 15 mei 1912, beschikken, te rekenen van de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het in artikel 98 van deze wet bedoeld koninklijk besluit, over een termijn van drie jaar om hun erkenning aan te vragen.

24 mei 1961.